

Historia

inunct⁹ ē ī signū regni. scdo ī regē sup iudā tertio in regez sup isrl. Fili⁹. xxx. anno ꝛ erat dauid cū regnare cepisset Supabūdat fili⁹ ydeomate hebreo. 7. xl. ānis regnavit ī ebzō vij. ānis. 7. vi. mēlibz sup iudā. subaudi specialiter. Quā si statim post hystoseth regnavit ī isrl. nō nisi duob⁹ ānis regnavit ī iuda. S; aiūt hebrei eū regnasse in ebzō aliquibz annis adhuc saule vivēte. qz dom⁹ iuda iā affectabat eū ī regē. 7. ipse mittebat eis munera tāqz suis. In hierl^m aiūt regnavit. xxx. trib⁹ ānis sup oēs pplm. Si qrat. qre a sūma regni subtrahant. vi. mēses. Ait hebre⁹ dauid egrotasse. vi. mēlibz. 7. nil dignū rege egisse. Vel qz absalon psecutus ē eū. vi. mēlibz. 7. tūc qsi nō regnavit dauid.

Quō dauid expugnauit hierusalē et munivit. Capitulum. VII.

Postea collecto

exercitu ascēdit ī hierl^m vt eijceret iebuscū. Qui posuerūt cecos et claudos supra murū in derisionē dauid dicētes. Non ingredieris huc. nisi abstuleris cecos 7 claudos. q. d. Fideo ē vrbs fortis qz fortū auxilio nō indigem⁹. Alij dicūt eos posuisse imagines sup murū qz dixerūt cecos 7 claudos id ē. nil agētes. q. d. etiā nob nil agētibz intrare nō poteris. Vel seipso dixerūt cecos et claudos. qz debiles eos et similes his reputabat dauid. Deinceps ī puerbio dictū ē. Cec⁹ 7 claudus nō intrabit ī tēplum dei. Primo simpliciter in lege phibitū erat cecos 7 claudos intrare tēplū ad offerendū. postea versū ē ī puerbiū. Forte cū ianitores arcerēt imūdos dicebāt enigmatische. Cec⁹ 7 claudus nō intrabūt. ponētes cecitatez et claudicationē p qualibet imundicia. Porro inferiorē ciuitatē obtinuit dauid tradēte eā sibi ornan iebuseo. Cūqz arcē sion obtinere nō posset. pposuit in pmiū pncipatus militie. illi q pmiū pcuteret iebuscū. 7 tangeret domatū fistulas. i. tectorū cānales. p qz defluūt stillicidia. Alij dicunt fistulas cuniculos subterraneos. p qz erat ascēsus vsqz ad tecta. Multis itaqz festinātibz ioab pue

nit vnīuersos 7 clamauit ad regē. exigēs militie pncipatū. 7 obtinuit dauid arcē expulsis iebuseis pter ornā. 7 edificauit p circū. tū ei⁹ incipiēs ītrinsec⁹ a mello. 7 pte illaz ciuitatē vocauit ciuitatē dauid. Reliquā vrbs pte extruxit ioab. Mello autem erat pncipū 7 qsi qdā pfunda vorago vallis. Porro ipsa ciuitas dauid postea vocata ē mello. Et edificauit in ea dauid domū hyrā rege tyri ferēte sibi auxiliū mittendo ei ligna cedrina 7 artifices. Porro dauid accepit alias vxores 7 nati sūt ei filij ī hierl^m. xj. inter qz enumerat nathan. ali⁹ scz a nathā ppha quē sibi dauid adoptauerat post mortē patris. Et nota quia hierl^m vsqz ad melchisedech dicebat ieb⁹ a q dicta ē salē. Postea a dauid dicta ē iebusalē. S; postea mutata. b. in. r. dixit hierusalē. qsi munitā salem. Zero enī hebraice munitio est. Tradit iosephus q hāc lre mutatiōez ab homero factā quidā putant. postea dicta est a salomone hierosolimia. et tādē p sincopam hierosolima.

Quō dauid vicit philisteos.

Capitulum. VIII.

Adientes autē

philistei dauid regnare sup israel ascēderunt vnīuersi vt qrerent dauid 7 castrametati sūt in valle raphaim. nō pcul a hierl^m. Et egressus ē ad eos dauid ex respōso dñi. 7 percussit eos ī ore gladij et diuisit eos hac 7 illac ī fugā. Ob h vocat⁹ ē loc⁹ ille baalpharasim. i. virozū diuisio. Vel qz ibi fugiētes reliquerāt idola q tulit dauid secū 7 pflauit. Et addiderunt adhuc philistim. vt ascēderēt ī valle raphaim. 7 posuerūt idola sua sub arboribz piroz. et ait dñs ad dauid. Nō ibis obuiam eis. s; gira post tergū 7 venies ex aduerso piroz. Hebreus hz flētū. i. idolorū q digna sūt fletu. et cultores suos ad fletū eternū trahūt. Cūqz angelus dñi incedēs sup cacumia piroz lonitū faceret irruit sup eos dauid 7 pcutit eos vsqz gacer.

De reductiōe arce in hierusalē.

Proverben

Regum secundi

Capitulum IX:

Duro fecit da-

uid tabernaculum iuxta domum suam ad reponendam arcam et posuit in eo quosdam de veteribus cortinis. Tabulas vero columnas et bases portarum reseruit. Et descendit david cum xxx milibus virorum et posuerunt arcam super plaustrum novum et tulerunt eam de domo aminadab. que erat in gabaa. id est in colle iuxta cariatthiarim. Nec est gabaa nomen urbis vel loci sed secundum interpretationem suam collis sonat. Duo autem filii aminadab ministrabant plaustrum. aiobus precedebat et oza sequebatur. david autem et omnes israel psallebant coram arca musicis instrumentis. Cum autem venissent ad aream nachoz calcitraverunt boues et inclinata est arca et extendit oza manus et tenuit eam: et aruit dextera eius in qua arcam ferre debuit. sicut pater eius iusserat et expiravit. et vocatum est nomen loci oza percussio. Dicit iosephus eum percussum quia tetigit arcam cum sacerdos non esset. Alii dicunt quia posuerat arcam super plaustrum cuius humeris portare debuisset. Hebrei tradunt quod ea nocte dormierat cum uxore sua. Timuit itaque david diuertere arcam ad se: et posuit eam in suburbio in domum obeth leuite filii edom gethei et erat ibi tribus mensibus.

et benedixit dominus domui obeth. Quo audito abiit david ut adduceret arcam in ciuitatem david cum gaudio. David autem accinctus ephod lineo psallebat coram arca in organis armigatis. id est ad armum ligatis. Vel secundum quosdam genus est organum quod fit in aqua et vidit eum psallentem michol per fenestram et respexit eum in corde suo. Cumque posuissent arcam in loco suo obtulit david holocausta et pacifica et benedixit populo et partem est per singula capita colliridam panis unam et assaturam bubale carnis et similia fricta oleo. Cumque rediret david in domum suam subsannauit eum michol dicens: Quod gloriosus fuit hodie rex israel nudatus quasi vnus de scurris. Respondit david: Quia in domino iudicatus et humilior fiam ante dominum

fiunt hebrei quod uxores eius et concubine et natus pepererunt masculos et iumenta duplices fetus.

quod potius elegit me quam patrem tuum. Quia obrem michol non est natus filius usque in diem mortis sue. Quod inclusive legendum est. id est donec in partu occubuit. Vel exclusive. id est nunquam quod videtur velle iosephus quod dicit eam de david minime filios percipuisse sed de viro cui dederat eam pater suus sublatam a david quinque filios habuisse qui intelligendi sunt adoptiuus. Mortua enim merob sorore sua quinque filios eius adoptauit michol.

De victoribus david et officialibus eius. Capitulum X.

Factum est autem cum

sederet rex in domo sua habens requiem ab hostibus suis dixit ad nathan. Vides quod ego habitem in domo cedrina et arca dei posita sit in medio pellium. Facias ei domum et ait nathan: Fac quia dominus tecum est nesciens quid diceret. id est a spiritu sancto non loquebatur hoc. Eadem nocte factum est verbum domini ad nathan. Dic seruo meo david. Non edificauit mihi domum quia sanguinarius est sed filius eius succedens ei in regno faciet domum nomini meo et stabiliam thronum eius usque in sempiternum et ego ero ei in patrem et ipse erit mihi in filium. Ex hac promissione conicitur quod saluus sit salomon. His auditis gaudens est david de successione regni et exinde precipue gratias egit deo addens. Ista enim est lex adam domine deus. id est lex hominis ut sit sollicitus de successione filiorum vel ut gratias agat deo de beneficiis. Factum est autem post hoc percussit david philisteos et abstulit frenum id est partem tributum quam habebant in israel de manu eorum et percussit moab et mensus est david eos funiculo id est

Nota quod est dictum ad david per nathan cum completi fuerint dies tui et dormieris cuius patribus tuis suscitabo semen tuum post te et cetera quod de salomone dici non potest qui viuente patre regnavit. Quod adhuc expectant iudei implendum.

quod implendum est in christo

quare de nobis ab dauid diffinit sibi templum

ex hac occasione colligitur quod salomon

quod implendum est in

quod implendum est in christo

cui voluit dedit ei hereditate coequas eos terre. i. valde humilias. 7 melius e duos funiculos. vnu ad occidendum. 7 vnu ad viuificandum. i. ad arbitrium suum quos voluit occidit quos voluit reseruauit. 7 factus e ei moab tributarius. Et percussit adadecer regem soba cui cum ferret presidium syri 7 damascus percussit ex eis. xxx milia. 7 ponens in syria presidium. fecit eam tributaria. Audiens autem choi. alis choi rex emath percussit adadecer hostem suum misit ad dauid ioza filium suum cum muneribus et gratia actione quod hostem suum percussit. Cumque rediret a syria dauid occurrerunt ei ydumei in valle salinarum. 7 percussit ex eis. xij. milia. Hiero. corrigit. xvij. milia 7 in iebel percussit ad. xxiij. milia. 7 ponens in ea presidium fecit eam tributaria. Tunc impletum est quod dictum est rebecca. Maior seruiet minori. Et retulit in hierusalē aurum 7 argentum multum nimis. quod sanctificauit domino in fabrica future domus. Es quoque chozinthum sanctificauit. de quo fecit salomō mare gemum columnas 7 altare. Porro ioab erat super exercitum. Josaphat erat a cōmetariis. id est scriptor gestorum. Scribebant enim singuli reges cronica gestorum. Sadoch 7 abiatbar erant sacerdotes. Saraia vero scriba. i. cancellarius. Bananias autem erat super chereti et pheleti. qui erant custodes capitis dauid.

Idumei ab edom qui ab esau descenderunt qui fuit prior natu quam iacob qui de rebecca fuerant.

Fiunt hebrei quod uxores iacob 7 concubine et nurus pepererunt masculos. 7 iumenta duplices factus.

In chozintho fuit quod dicitur templum edificatum ex idolorum argento et ere et auro qui combulto metalla fluxerunt 7 commixta sunt et quia maior pars erat greca. generali nomine vocata est talis commixtio quod chozinthum.

In paralipomenon legitur quod ea die constituit dauid fratres asaph cantores 7 ipsi precatores 7 qui cantabant psalmos ex diuisis palmis compactos.

A cōmetariis vicem regis agebat cuius iudicio leges scribebant.

Filii autem dauid sacerdotes erant. i. digniores quam ceteris post regem. Sic dicit ietro sacerdos fuisse maorian.

Hi dicuntur fuisse duo viri fortissimi. alij dicunt quod fuerunt duae familiae.

Hi dicuntur fuisse. lxx. iudices locorum ut moyses elegit. lxx. vni celeberrimi sonat exterminatores pheleti admirabiles. Demiphoboseth et quidam de honestauit nuncios dauid. Cap. XI.

Recordatus est

dauid federis quod fecerat cum ionathan. 7 ait. Numquid superest aliquis de domo saul cum qui faciam misericordiam pro ionatha. Cumque accepisset superesse miphoboseth filium ionathae debilem pedibus vocauit eum 7 restituit ei omnes possessiones saul avi sui. 7 constituit eum commensalem suum. tanquam vnum de filiis suis. Porro syba puer saulis cui erant. xv. filij 7 xx. filij ex mandato dauid excolebat terram 7 referebat fructum ad miphoboseth in hierusalem. Erat autem miphoboseth filius micha. Factum est igitur ut moreretur naas rex amonitarum. et regnaret pro eo filius eius amon. Misitque nuncios dauid ut consolarentur eum de morte patris. monens ut amicitiae quae cum patre eius habuerat permaneret. Cum enim dauid fugisset ad achis sub simulatione furoris a patre istius benigne collectus fuerat. Principes autem amon exaceruerunt regem suum dicentes. Nescis quia misit dauid ut videret ingressum 7 exitum tuum ut percutiat te 7 terram tuam. Tulit itaque amon seruos dauid. 7 rasit dimidiam partem barbae eorum. 7 percussit vestes eorum usque ad nates. Videntes autem amonites quod irritassent dauid adduxerunt sibi milites de syria roob 7 sobal. 7 a rege maacha. et a rege ystob. Misitque dauid ioab 7 omnes exercitum aduersus eos. Stabant autem amonites ante ingressum ciuitatis 7 syrorum exercitus erat in campo. Ioab quoque diuisit exercitum. 7 partes tradens abysai fratri suo. partem sibi retinuit 7 irruit in syros. fugauitque eos in ore gladii. Quod videntes amonites 7 ipsi terga venterunt abysai receperunt se in urbem. Ioab vero rediit in hierusalem cum triumpho. Videntes igitur

Regum secundi

syri quōd corruissent corā isrl̄. collegerūt ite-
rū exercitū ampliorē. David q̄ p̄traxit oēs
isrl̄. 7 trāsies iordanē direxit aciē aduersus
syros. et percussit ex eis curr̄ 7 equites. xl. mi-
lia. 7 sobal p̄ncipem militiē. Timuerūt syri
auxiliū deinceps p̄bere filijs amon. fecerunt
q̄ pacē cum israēl. 7 seruiērūt eis.

De morte vrie et penitētia dauid.

Capituluꝝ. XII.

f Actus est anno

vertēte vno tpe cum solēt reges ad
bella p̄cedere. misit dauid ioab 7 vniūsum
isrl̄. 7 vastauerūt filios amon. et obsederūt
rabath. David autē remāsit ī hierl̄m. Acci-
dit vt surgeret dauid de stratu suo post me-
ridiē. 7 deambularet in solario. Vidit q̄ ex
adiūso bethsabeꝝ vxorem vrie filiā heliꝝ filij
achitofel lauātē se aq̄ frigida. Cuiꝝ specie ī
spirat̄ ad se vocataꝝ cognouit statim q̄ san-
ctificata ē ab imūdicia sua. ī post coitū lauit
se. v̄l p̄cepit. 7 cessauit mēstruꝝ sanguis quē
natura d̄ rebuare post cōceptū ī alimonia
fetus. Quidā tradūt eā tūc mēstruatā esse 7
ad tactū regl̄ cessasse mēstruū. Dic̄ epipha-
niꝝ q̄ cuz vocasset dauid bethsabeꝝ. cogno-
uit h̄ nathan in spū. et festinavit ad dauid
vt ph̄beret anteq̄ veniret mulier 7 impedi-
uit eū belial. Quā ī via h̄oies occisū nudū vi-
dit iacentē 7 morā fecit ibi. Eadē nocte rex
impleuit peccatū. 7 luxit nathan. Cūq̄ ac-
cepisset eā dauid cōcepisse. renocauit vrias
armigerū ioab. h̄m iosephū ab expeditiōe.
vt īgredereꝝ ad vxorē suā 7 part̄ ei ascribe-
ret. Quēsiuit q̄ dauid ab vria de statu belli
monēs vt ītraret ad vxorē 7 paululū recrea-
ret se. Nō acq̄enit vrias 7 dormiuit cū suis
regl̄. Quāobzē vocauit eū dauid itez. 7 sta-
tuit eū secū ī mēsa. iuitās eū ad pocula vsq̄
ad ebrietatē. Sz nec sic cōcitāt̄ ē vir deside-
rio vxoris. 7 ait: Arca dñi et isrl̄ habitāt in
papilionibꝝ. 7 dñs meꝝ ioab manet sup fa-
ciē t̄re 7 ego ingrediarī domū meā. Per sa-
lutē tuā rex nō faciā rem h̄ac. Certꝝ ḡ dauid
q̄ nō ītraret. sc̄psit ad ioab q̄si deliquisset in
eū vrias. vt poneret ipsū ī ea pte belli in q̄ p̄

cussus interiret. Cūq̄ tulisset vrias ep̄lam
mortl̄ suę h̄m mādātū regis interijt. Porro
bethsabeꝝ accepta morte viri sui plāxit eū.
Trāfactoq̄ suctu vocauit eā dauid 7 facta
ē ei vxor. 7 peperit ei filiū. Tūc misit dñs na-
thā ad dauid. Qui p̄posuit ei paradigma
de diuite habente oues plurimas. q̄ rapuit
pauperi vicino ouiculā vnāz quā habebat
vt ex ea p̄pararet cibos hospiti q̄ supuene-
rat. 7 indignatꝝ ē rex ī h̄oies illū 7 dixit: Vi-
uit dñs qm̄ filiꝝ mortis ē q̄ h̄ fecit. Quē red-
det ī q̄druplū. Et r̄ndit nathā: Tu es vir il-
le. Vxorē vrie accepisti tibi. 7 vt occultares
adulteriū īterfecisti eū gladio filioꝝ amon.
Quāobzē h̄ dic̄ dñs. Nō recedet gladiꝝ de
domo tua vsq̄ ī sempiternū. Ecce suscitabo
sup te malū de domo tua. Hoc vltimū fa-
ctū ē qm̄ p̄secutꝝ ē eū absalō. p̄mū vero ī di-
uisione regni post salomoneꝝ. Et ait dauid
ad nathā: Peccaui dño. et descēdens de
throno cōsistorij sedit ī terra. 7 tāq̄ vir dei.
cola corā oibꝝ cōfiteri peccatū suū non eru-
buit. Et ait nathā ad eū. Trāstulit dñs pec-
catū tuū nō morieris nec regnum amittes.
Verūtū filiꝝ q̄ natꝝ ē tibi morietꝝ. qm̄ blas-
phemare fecisti inimicos nomē dñi. Dixerūt
enī idolatre vel dicere potuerūt. Nō ē iustꝝ
de isrl̄ q̄ saul amouit de regno et substituit
dauid. cū dauid grauiꝝ q̄ saul peccauerit.
Percussit autē dñs puulū vsq̄ ad despera-
tionē vite. 7 dep̄catꝝ ē dauid dñm. p̄ puulo
7 ieiunauit 7 iacuit sup terrā. 7 noluit cōso-
lari. Accidit autē die. viij. vt moreret infans.
Et vidēs dauid suos musitates ītellerit q̄
mortuꝝ eēt. Quo accepto. lota facie 7 muta-
ta veste ītrauit domū 7 adorauit. 7 exhilara-
tus comedit. 7 amirati sunt huiꝝ q̄ p̄suetu-
dinē egisset. 7 ait ad eos. Cū adhuc viueret
puer fleui 7 adorauit dñs vt vineret eo mor-
tuo quare flerē. Quā q̄d potero renocare eū:
Ego vadā ad eū. ille vero nō reuertet ad me.
Hoc autē agebat dauid vt cōsolaret bethsa-
beꝝ q̄ diligebat eā. 7 p̄cedēte tpe genuit ex
ea filiū. quē vocauit salomoneꝝ. cōmisit q̄
eū ī manu nathā q̄ vocauit eū ydidā. id ē
amabilē dño. Igit̄ pugnabat ioab contra

Historia

rabath et expugnauit eam. Misitque ad dauid dicens: Veni et cape ciuitates ne nomini meo ascribat victoria. Congregauit dauid omnes populum et profectus cepit urbem et vastauit eam et tulit dyadema de capite melchon: quod sonat rex eorum et erat idolum amonitarum et erat in dyademate gemme preciosae et auri talenti. Quod proflauit dauid et formauit ex eo sibi dyadema in medio gemmarum statuens sardonice incomparabile. Porro reliquis ciuitates amonitarum vastauit et multos de populo ferrauit vehiculis ferratis et plures diuisit cultris et trauxit in tyopolaterum.

De thamar quam amon oppressit.

Capitulum XIII.

Factus est post

Resuscitauit dominus malum in domo dauid in hunc modum. Amon primogenitus eius diligebat thamar sororem absalon ex utroque parente ita ut deperiret in ea et egrotaret. Huic erat cognatus et familiaris ionadab filius semnaa fratris dauid prudens valde quem iosephus ionathan vocat. Huic quidam arbitratus fuisse nathan sed absit ut propheta flagitiosum dederit consilium. Huic ait ad amon: Quare sic attenuaris macie filii regis quasi di quod debes succedere regi in regnum. Et respondit amon: Diligo thamar super modum. Qui respondit: Simula linguam. Cumque uenerit pater tuus ad te uisitatus dic ei: Veniat oratio thamar sororis meae et faciat mihi pulmentum ut comedam suauiter de manu eius. Cumque uenisset thamar missa a rege coxit in oculis eius sorbiciunculas. Vel secundum iosephum colliridas frixas. Et eiecit se amon uniuersos. Cumque tulisset thamar cibos ad eum in clauis apprehendit eas et ait: Cuius uerba mecum sororis meae. Quae respondit: Noli frater opprimere me et facere opprobrium generi tuo in israel sed loquere ad regem et non negabit me tibi. Hoc agebat ut subterfugeret manus eius. Non enim fas erat secundum legem ut quis duceret sororem ex parte. Tunc quidam determinat hunc dictum esse si fuerit ambo eiusdem populi.

Haec autem fuerant de matre gentili id est maacha quam dauid conceperat in philo et cesarie et uirginibus precibus duxerat eam secundum legem in uxorem et ita tradidit illos potuisse fieri coniuges noluit autem acquiescere amon et oppressit eam et statim exorsam habuit eam magis quam an dilexerat et eiecit eam a se rogante ut apud se maneret et esset ei uxor. Cumque eiecissent eam pueri amon aspersit cinerem capiti suo et rupit tunicam talarum quam utebatur filiae regis uirgines quam iosephus uocat colobium manicatum. Et impositis manibus super caput ingressa est ad absalon fratrem suum ciuilis. Cui frater ait: Tace soror frater enim noster est et mansit in domo absalon longe tempore sustinens uiduitatem. De morte amon et fuga absalon et reditu ad dauid. Capitulum XIII.

Actum est autem post

biennium ut ascenderet absalon ad tondendas oues et ait ad regem: Veniat oratio rex cum suis suis ad conuiuium pueri sui. Cumque abnuisset rex ne conuaret eum ait absalon: Veniat saltem obsecro amon frater meus et filius regis cum eo. Et abierunt cum absalon. Cumque recuberent pueri absalon ex precepto eius interfecerunt amon temulentum. Et ascendentes filii regis mulas suas fugerunt et uenit fama ad dauid dicens: Percussit absalon omnes filios regis et scidit rex uestimeta sua et cecidit super terram. Ionadab autem quem ueritas non latebat ait ad regem ne timeat dominus meum quoniam amon solus mortuus est quem oderat absalon a die quam oppressit sororem suam. Et ecce apparuerunt filii regis et fleuerunt cum rege plactu magno nimis. Porro absalon fugiens abiit ad ptholomei auum suum regem yessur et fuit cum eo tribus annis. Rex autem consolatus super amon interitum cessauit uelle prosequi absalon quia sciebat eum esse flagitiosum et dignum morte. Quod intelligens ioab qui diligebat absalon misit ad regem mulierem sapientem de tequa quam putabat fuisse parua amos prophetae et posuit ioab uerba sua in ore eius. Cumque ingressa fuisset mulier ad regem adorauit dicens: Serua me rex. Mortuus est uir meus et erant mihi duo filii et interfecit alter alterum in agro et surgit uniuersa cognatio aduersus occisorem querens

Regum secūdi

tes aīam illi? p aīa
occisi. 7 q̄runt extin
guere scintillā meā
sup terrā. Hęc mu-
lier posuit se i p̄sona dauid 7 filios suos i p̄-
sona amon 7 absalō 7 cognationē suā i plo-
na alioꝝ filioꝝ dauid. 7 ait dauid ad eam:
Vade i pace 7 ego videbo p te. Qd̄ cū nō
sufficeret mulieri ait ad regē. In me sit dñe
h̄iniq̄tas 7 in domū patris mei. r̄ex aut̄ sit i
nocēs. q. d. Si putas iniquū parcere occiso-
ri. mihi imputeꝝ 7 domui meę. Cūq̄ iteras-
set rex p̄missiones nec sufficeret mulieri. in-
statiꝝ rogabat regem. Qui ait: **V**ivit dñs
qz nō cadet de capillis filij tui sup terrā. tūc
exponēs ei mulier similitudinē ait: Reducat er-
go dñs meꝝ abiectū suū. Nō enī vult aīam
perire deꝝ. 7 oēs dilabimur tāq̄ aq̄ q̄ non re-
uertent. q. d. Mortuū filius nō potes reuo-
care vitā. Meliꝝ ē vt reuoces viuētē q̄ al-
terū vindicando vtrunq̄ p̄das. Et ait rex:
Nūquid manꝝ ioab tecū ē in istis? **Q**ue re-
spondit: Ipse imposuit verba h̄ in ore meo
vt verterē similitudinē sermōis huiꝝ. et ait rex
ad ioab. Reuoca puerū absalon. Cūq̄ re-
duxisset absalō i hierl̄m ait rex: Nō videat
faciē meā donec vocē euz. ne eo viso renui-
scat in me dolor filij. et māsit absalon in bie-
rusalē duobꝝ annis. 7 faciē regis non vidit.
Porro absalon erat decorus nimis. cuius
cesaries s̄m iosephū tanta erat. vt vix nouē
diebꝝ tonderi potuissent. Quam semel i an-
no tonsaz ponderabat. cc. siclis. Forte huiꝝ
ponderis erat tōsura eius. Vel h̄ p̄cio eme-
bant eam mulieres. vt subornarēt crines su-
os. **Q**uicq̄ sunt absalō filij tres 7 filia vna
noīe thamar. misitq̄ sepiꝝ ad ioab vt iterce-
deret p̄ eo ad regem. Qui noluit venire ad
eū. Misitq̄ absalon seruos suos vt incēde-
rēt segetes agri ioab. Quo facto ioab venit
ad eū dicēs: Quid fecerūt hui tui? Qui re-
spōdit: Aliter h̄re te nō poterā. Obsecro in-
tra ad regē. vt videā faciē eiꝝ. Alioq̄n inter-
ficiet me. Et ingressō ioab ad regē vocatus
est absalon. 7 osculatꝝ est rex eum.

Quō absalō persecutus ē dauid.
Capitulum. XV.

Hic cepit ab-

salō aspirare ad regnū. nā caleph
aī eū genitꝝ vel iners erat vl̄ mortuꝝ. Fecitq̄
sibi currus et equites. l. qui p̄cederent eū et
mane cōsurgēs stabat in porta 7 blādiebat
ascēdentibꝝ ad regis iudiciū dicēs: Bona
sunt q̄ dicis. s̄ non ē qui te audiat cōstitutꝝ
a rege. Quis cōstituet me regē vt iuste iudi-
cem. Et inclinauit ad se corda viroz. Post
q̄ttuor vero annos reuersionis ait ad regē:
Dū eram in exilio voui. si reduxerit me do-
minꝝ in hierl̄m sacrificabo dño i ebzon. **U**a-
dam ergo 7 reddā vota mea. Et ait rex: **U**a-
de in pace. Alia l̄ra h̄z post. xl. annos. xl. eniz
anni fluxerūt ex quo occisi sunt sacerdotes
nobe qui ponūt hic. vt mōstret diuinā vlti-
onē suscitari sup dauid. eo q̄ abimelech sa-
cerdotē sefellit. Abijt ergo absalon i ebzon.
vtens p̄silio achitofel gilonite q̄ fuerat cō-
siliariꝝ dauid. 7 egressi sūt multi de hierl̄m
rem ignorātes. Cūq̄ imolasset hostias fa-
cta ē cōiuratio valida. 7 augebat p̄p̄s euz
absalon. Qd̄ cū accepisset dauid ait seruis
suis: Egrediam̄ cito. ne forte veniēs absalō
occupet nos 7 p̄cutiat ciuitatē. Et egressus
ē dauid rex 7 vniuersa domus eiꝝ nudis pe-
dibus. dimittēs decē concubinas ad custo-
diendū domū. 7 p̄cedebāt regem cerethi et
p̄heleti. dc. viri pugnatores q̄ secuti fuerāt
eū de geth. Isti credunt̄ b̄nficia p̄stitisse da-
uid q̄n latuit in geth. 7 i retributionē dede-
rat eis locus in hierl̄m. Josephꝝ dicit illos
sexcentos egressos cū eo q̄ quondā asiterāt
ei in saulis p̄secutiōe. Potuit autē fieri vt
hi et illi essent cum eo. Et ait rex ad ethei ge-
theū filiū achis. q̄ primꝝ erat iter sexcentos.
Reduc fr̄es tuos i hierl̄m. 7 habita cū rege
absalon. heri venisti 7 hodie cōpeller̄ exire.
Qui r̄ndit: **V**ivit dñs. nec i morte nec i vi-
ta derelinquā te. Et trāsgressi sūt vniūsi flē-
tes cū rege torrentē cedron. 7 leuite arham
portātes deposuerūt eam donec trāsiret po-
pulus 7 ascendit abiatbar ad consulēdum

dñm. Qui rñdit ei. Et ideo ait dauid ad sa doch. Reuertere in ciuitatem cuz arca. ego abscōdar ī deserto. Achimaas fili⁹ tu⁹ ⁊ io nathan fili⁹ abiatbar sint vobiscū p q̄s veniet ad me hmo a vob. Et redierūt cū arca. Lūq̄ ascēdisset dauid cliuū oliua ⁊ occurrit ei chusi arachites cōsiliari⁹ eius. ⁊ ait dauid. Reuertere ⁊ esto cuz absalon: ⁊ dissipabis p̄siliū achitofel. ⁊ qđ audieris in domo regl̄ indicabis sacerdotib⁹ q̄ dirigēt ad me filios suos. Et venit chusi ad absalon ī hierusalē. Lūq̄ paululū p̄cessisset dauid apparuit ei syba cū duob⁹ asinis. ferēs panem et vnā passam. ⁊ massas cariacarū vel palatarū. i. ficuū q̄ iter tabulas q̄s palas dicimus pressē cōpingunt. Et ait syba ad regē. Asinos duxi vt ī eis sedeāt domestici regl̄ ⁊ tūcibaria vt alant ī deserto. Et ait rex vbi ē miphiboseb. Qui rñdit. Remāsit ī hierusalē dicēs. Hodie restituet mihi dñs vltionē patris mei. Et ait rex sybc. Tua sint oīa q̄ fuerāt miphiboseb. Venit ḡ dauid vsq̄ ad baurim. ⁊ egressus vir de cognatiōe saul noīe semei. p̄iciēs lapides ⁊ lutū. maledicebat regi dicēs. Egredere vir sanguinū. Ecce p̄munt te mala q̄ fecisti ī domū saul. Quē cū p̄cutere abysai vellet. p̄hibuit eū dauid dicēs. Fili⁹ vteri mei q̄rit aīaz meam. q̄nto magis fili⁹ gemini. Misit eū dñs vt maledicet mihi. Respiciat dñs hāc afflictionē meam. Fabulantur hebrei hūc semei fuisse nabath patrē ieroboā. ⁊ nomē auī ei⁹ gemini. ⁊ descēdit dauid vsq̄ iordanem.

De cōsilio chusi et morte achitophel. Capitulum XVI.

Actū est autem

q̄ chusi veniens ad absalon adoraret dicēs. Salue rex. Ad quē absalon. Quare nō iuisti cū amico tuo. Qui rñdit. Illius ero quē elegit dñs ⁊ oīs isrl̄. Cui seruiam. Nōne filio regis. Sicut patri tuo sic parebo tibi. Tūc ingressus ē absalon corā oīb⁹ ad cōcubinas patris sui de cōsilio achitophel. vt sic intelligeret oīs isrl̄ q̄ ex animo p̄lequeret patrē ⁊ roborarent cuz eo. Post b̄

dixit achitophel. Eligā mihi. xij. milia viro rū. ⁊ p̄sequar hac nocte dauid. ⁊ p̄cutiā eū qz fessus ē ⁊ redibunt ad te vniversi q̄si vn⁹ homo. Et ait absalon. Vocem⁹ chusi ⁊ consulamus eū. ⁊ ait chusi. Nō ē bonū cōsiliū achitophel hac vice. Nosti patrem tuū ⁊ viros ei⁹ esse fortissimos. Si modo p̄cussit aliquos de tuis. quicūq̄ audierit dicet. Facta ē plaga in pp̄lo qui sequebat⁹ absalon. ⁊ timebūt esse tecū. Sed h̄ ē cōsiliū bonū. Cōgregetur ad te omnis isrl̄. et irruamus sup eum. Et vbiq̄ fuerit operiemus eum. Et placuit omnib⁹ cōsiliū chusi. Et dixit chusi sacerdotibus vt nūciarent dauid ne maneret in deserto nocte illa. b̄ trāsiret iordanem. Et abiit ancilla ad filios sacerdotū qui latebant iuxta fontē rogel. ferens pannū quasi ad abluendū. ⁊ indicauit eis verbū chusi. Vidit autē eos quidā puer fili⁹ ancille vt dicitur ⁊ indicauit absalō. Iosephus autē dicit quosdā equites vidisse eos ⁊ nūciasse absalon. Qui misit post eos vt cōprehenderent. At illi ingressi ī baurim domū mulieris rogabant vt celaret eos. Quē dimisit eos in puteum. ⁊ expādit velamē sup os putei q̄si siccas tipsanas. i. ordeum ad tipsanā et sic res latuit. Lūq̄ reuēsi fuissent q̄ missi fuerāt illi ascēdētes d̄ puteo. nūciauerūt dauid q̄ tradita eis fuerāt. Et trāsiiit dauid iordanē cū suis p̄us q̄s dilucesceret ⁊ venit in manaim. Porro achitophel sciēs regnū rediturū ad dauid. ⁊ timēs incidere in manus eius descēdit in domū suā in sylo ⁊ laqueo se suspendit.

De morte absalon. Capitu. XVII.

Absalon autē col

legit exercitū ⁊ trāsiiit iordanem ⁊ statuit amasiam super exercitū p̄ ioab. Hic erat filius abigail. filie naas. id ē. ysai sororis dauid. quā iosephus abigeam vocat. et erat cōsobrin⁹ ioab. Porro viri trās iordanem. ⁊ maxime berzellai galaadites obtulerūt dauid cibaria multa nimis ⁊ stratoria ⁊ tapetia. ⁊ vasa fictilia. Porro dauid diuisit pplm q̄ cū eo erat in tres partes. vnā ⁊ dedit

ioab secundas abisai. tertiam ethay getho
 q̄ putat fuisse filiū achis amici dauid. Lūq̄
 vellet egredi rex cū eis ad pugnam. dixerunt:
 Nō ibis te solū q̄rūt. alios nō curāt. Lūq̄
 egrederēt cunei ad pugnam circiter septē mi-
 lia. stabat dauid iuxta portā et dicebat: Ser-
 uate mihi puerū absalō. Et factū ē plūm ī
 die illa iux saltū effraim. et fugit exercit⁹ ab-
 salon celis ex eo. xx. milib⁹. et plures īterfece-
 rūt bestias salt⁹ q̄s gladi⁹. Fugiensq̄ absalon
 sup mulū venit ad quercū cōdensā. et inter-
 cepto capite ei⁹ ramis mul⁹ p̄trāsīt eo suspē-
 so. Qd̄ cū q̄spia nūciallet ioab ait ad eum:
 Quare nō p̄fodisti eū? Qui r̄ndit: Nō mit-
 terē manū meā ī filiū regis. p̄sertim cū audi-
 erim eū dicētē. seruate mihi puerū absalon.
 Infixitq̄ ioab tres sagittas ī corde absalō.
 Quē adhuc palpitātē īterfecerūt armigeri
 ioab. et piecerūt eū in foueā gradē. et cōpor-
 tauerūt sup eū aceruum lapidū. vt duplici
 morte periret. tāq̄ facinorosus. Israel aut̄
 fugit ī tabernacula sua. Porro absalō ad-
 huc viuēs exexerat sibi titulū in valle regia
 q̄ duob⁹ stadijs distat a hierlm. ī monumē-
 tū noīs sui. et erat nomē tituli. man⁹ absalō.
 Hūc titulū q̄dā putāt fuisse arcū triūpha-
 lem: in q̄ sculpta erat. man⁹ absalō. Sed io-
 sephus dicit statuā fuisse marmoreā. Tūc
 ait achimaas ad ioab: Currā et annūciabo
 regi. Qui r̄ndit: Nolo te hodie nūciare. Fi-
 li⁹ enī regis mortu⁹ ē. Et ait ioab ad chusi:
 Currēs q̄s achimaas post eū p̄viā cōpendij
 trāsīuit eum. Dauid aut̄ sedebat īter duas
 portas. speculator vero in fastigio porte ex-
 clamauit. Video hoīez currētē solū. Et ait
 rex: Si sol⁹ ē bon⁹ ē nūci⁹. Et itez ait specu-
 lator: Apparet mihi hō alter currēs solus.
 Dixitq̄ rex: Et iste bon⁹ ē nūci⁹. Et veniēs
 achimaas adorauit dicēs: B̄ndict⁹ de⁹ qui
 p̄clusit hoīes lenātes se p̄ regem. Et ait rex:
 Est ne pax puero absalō? Et ille noluit in-
 dicare. Chusi vero supueniēs īdicauit. Et
 p̄tristat⁹ rex ascēdit cōnaculū porte flēs ope-
 rte capite. et clamās: Fili mi absalō. Quis in-
 tribuat vt ego moriar p̄ te. absalō fili mi. fi-
 li mi absalō. Qd̄ audies p̄ls timuit ingre-

di ciuitatē. et ingressus ioab ad regem dixit:
 Cōfudisti hodie vult⁹ eoz q̄ saluā fecerūt
 aīas tuā. Diligē odiētes te. et odio habes di-
 ligētes te. P̄rocede et alloq̄re suos tuos.
 alioq̄n nec vn⁹ remanebit tecū hac nocte. et
 erit hō malū tibi sup oīa q̄ vnq̄ passus es.
 Sedit ḡ rex ī porta lota facie. et venit ad euz
 oīs multitudo et benigne locutus ē eis.

De reditu dauid in hierusalem.
 Capitulum. XVIII.

Porro qui secu-
 ti fuerant absalon mutuo sehorta-
 bant. vt renocarēt regē. memorātes b̄nificia
 ei⁹ in isrl. Dauid aut̄ misit ad sadoch et ab-
 iathar. vt loquerēt ad viros iuda. Hec di-
 cit rex: Os meū et caro mea vos. Quare no-
 missimi reducitis regē. q. d. Videte ne tardi-
 ores ceteris sitis. et p̄ eosdē iurauit amase q̄
 p̄ncipem militie eū vellet cōstituire p̄ ioab.
 Et miserūt viri iuda ad regē vt rediret. Et
 venit rex ad iordanē. et venit oīs iuda in oc-
 cursū eius in galgala. Semei q̄s debaurim
 descēdit cū eis habēs secū p̄tribules et mille
 viros d̄ beniamin. Siba q̄s et filij ei⁹ et sui
 trans iordanē venerūt ad eū. vt trāsducerēt
 domū ei⁹. Isti s̄m iosephū fecerūt pontē ior-
 danis vt facilius rex transiret cū exercitu.
 Lūq̄ transisset rex adorauit semei dicens:
 Ne memineris dñe iniuriā serui tui. Scio
 enī peccatū meū. et ideo hodie veni in occur-
 sum tuū prim⁹ de omni domo ioseph. nō q̄
 eēt de tribu ioseph. s̄ q̄ habitabat ī sorte ef-
 fraim. Lūq̄ diceret abysai semei occidēdū
 dixit dauid: An ignoras me hodie factū re-
 gem sup isrl: Ergo ne hodie īterficiet⁹ vir ī
 israel. q̄si diceret. Illos occidas qui me ho-
 die fecerūt regē sup se. Timebat q̄s si inter-
 ficeret semei: q̄ reliqui siliter regem offende-
 rant nollēt eū sibi facere regē. et ait ad semei
 Nō morieris. Miphykoseth q̄s venit in oc-
 cursum regis illotis pedib⁹ et intōsa barba.
 Nam et vestes non lauerat a die qua egres-
 sus fuerat rex. Hebrē⁹ habet infectis pedi-
 bus tradens q̄ sibi fecerat pedes ligneos.
 Et ait rex ad eum: Cur non venisti mecum?

nota bonitate dauid

Qui rñdit: Seru^o me^o cōtēpsit me nolens
 mihi sternere asinū vt irem cū rege in sup et
 accusauit me tu autē q̄ iust^o es fac qd̄ tibi vi
 det. Et ait rex: Fixū ē qd̄ locut^o sū. Tu et sy
 ba diuidite possessiōes. q. d. **U**triq̄ vestrū
 dederā. s̄ qz vterq̄ totū h̄ie nō pōt. int^o vos
 diuidat. Dicit q̄ dauid imemor iuramēti
 cū ionatha iniuste iudicauit. 7 ideo roboaz
 7 ieroboam diuiserūt eius regnū. Mortuo
 enī salomone roboā fili^o ei^o et ieroboā armi
 ger ipsi^o diuiserunt regnū qd̄ habuerat da
 uid. Berzellai q̄z qui p̄buerat alimēta regi
 descēderat cū eo. Et ait rex ad eū: Veni me
 cū i hierlm̄ 7 honorabo te. Qui rñdit: Octo
 genari^o sū hodie. non indigeo hac vicissitu
 dine. Chamaa alias chanaan fili^o me^o va
 dat tecū fac ei qd̄ tibi videt. Et ait rex: Ve
 niat 7 faciam ei qd̄ tibi placuerit. Et redijt
 berzellai i locū suū. Tūc cōcurrerūt ad regē
 oēs viri isrl̄. 7 indignātes dixerunt: Quare
 te furati sunt fratres

nri viri iuda. et tra
 duxerūt te sine nob
 Et respondit iudas
 Quia pprior ē mi
 hi rex. Et ait israel:
 Decē partibus ego
 maior sum. ideo ma
 gis ad me ptinet da
 uid q̄ ad te. p̄sertim
 cuz p̄mogenit^o sum.
 Cūq̄ respondissent
 duri^o viri iuda. syba fili^o bochri. fili^o gemini
 cecinit buccina 7 ait: Nō est nob̄ ps in filio
 ysai. Reuertere i tabernacula tua isrl̄. Et re
 cedētes a dauid secuti sūt sybam. Viri autē
 iuda reduxerūt regem suū in hierlm̄.

De morte amase et syba. Ca. XIX

Ex autē decē cō

cubinas ad q̄s ingressus fuerat ab
 salon reclusit in custodia viduitatis. nec ē
 ingressus ad eas. Et ait rex: amase qui erat
 p̄nceps militie. Cōgrega mihi viros iuda i
 tertiu^o diē. Abijt ḡ amasa 7 moratus ē extra
 placitum. Et ait rex ad abisay: non ad ioab

quē iā amouerat a p̄ncipatu. Tūc iosephus
 dicit eū dixisse ad ioab: Tolle suos dñi tui
 7 p̄sequere sybam ne effugiat vos. 7 egressi
 sūt cū eo oēs robusti de hierlm̄. 7 occurrit ei
 amasa residēs iuxta lapidē gradē q̄ ē i ga
 baon. Porro vestit^o erat tunica stricta. io
 seph^o tñ dicit lorica. et accinct^o erat gladio
 fabrefacto. q̄ leui motu egredi poterat. 7 ar
 te qd̄ā simulās q̄si cecidisset gladi^o 7 recepif
 set eū dextra manu tenuit mentū amase. q̄si
 osculās eū. 7 sinistra percussit eū in latere. 7 ef
 fudit ei^o itestina. Joab autē 7 abisay p̄secu
 ti sūt sybam. 7 subliscebāt veniētes ad mor
 tuū in via. Vir autē qd̄ā amouit eus i agrū
 7 operuit eū: ne subsisterent trāseuntes. cla
 mās q̄ iuste occisus eēt. q̄ i dolo morā face
 ret redire ad regem. Joab vero cū exercitu
 obsedit sybā i abela. et moliebat^o destruere
 muros vrbis et exclamauit ad eū mulier sa
 piens de ciuitate. Sermo dicebat^o in veteri
 p̄uerbio. Qui i terrogāt interrogēt in abela
 q. d. s̄ ē vrbis cōsiliū ab antiq̄. Quare q̄ris
 euertere matrē ciuitatus isrl̄: Quare p̄cipi
 tas hereditatē dñi: Hebreus nō h̄z p̄uer
 bio. 7 ē sensus h̄m eū. Sermo dicebat^o i ve
 teri. i. quōdā in lege dictū est. vt isrl̄ p̄us of
 ferat pacē hostib^o q̄s aggrediat^o eos. Quare
 ḡ p̄cipitas hereditatē dñi. i. cur nō seruas
 legē in israelitis que p̄uata ē in alienigenis.
 Postea legit hebre^o q̄ i terpositū ē ad cōmē
 dationē vrbis h̄m priorē expositionē. Et re
 spōdit ioab ad eā: Nō q̄ro euertere vrbē s̄
 syba filiū bochri: q̄ leuauit manū suā p̄ da
 uid. Et locuta ē mulier ciuib^o sapiēter. qui
 absisiū caput sybe piecerūt ad ioab. Tunc
 reuersus ē exercit^o in hierlm̄ ad regē. 7 resti
 tuit rex ioab sup exercitū. 7 alios ministeria
 les i officijs suis sicut sup. s̄ addito q̄ adu
 ram statuit supra tributa colligēda. et q̄ by
 ram factus ē sacerdos dauid pprius.

**De septē viris suspēsis i vltione
 gabaonitarū. Capitulum. XX**

Acta est quoqz

fames i dieb^o dauid trib^o annis iu
 giter. 7 cōsuluit dauid dñm. Qui rñdit s̄

Regum secundi

fieri propter saul. et domum eius qui occidit gabaonitas quasi pro celo filiorum israel irritum fecerat iuramentum iosue et seniorum. Et ait dauid ad gabaonitas: Quid faciam vobis ut benedicatis hereditati domini: Qui dixerunt: Virum qui attriuit nos delere debemus. ut ne vnus quidem residuus sit de stirpe eius. Sed quia dauid hoc facere non poterat propter iuramentum quod iurauerat ionathas temperauerunt petitiones dicentes Dentur nobis septem viri de filiis eius ut crucifigamus eos domino. Deprecatusque rex miphiboseth filio ionathas et tradidit eis duos filios saul: quos peperit ei respba. Isti adhuc pueri cum doech occiderunt sacerdotes nobe et postea gabaonitas. Dedit eis etiam quatuor filios michol adoptiuos quos genuerat merob adraeli. Gabaonites vero crucifixerunt eos in diebus messis prime. incipiente messide bordei. Induens autem respba cilicium substravit sibi super petram cubas iuxta eos die ac nocte. ut amoueret ab eis aues et bestias ab initio messis. donec stillaret aqua super eos. usque circiter kalendas septembris. Tunc enim iuxta naturam terrae primum post messem pluuia descendit. Hac respba quidam non bene putant fuisse orpham nurum noemi. Audiens autem dauid quod fecerat respba deposuit eos de patibulis. et tollens ossa saul et ionathan de iabis galaad: et ossa eorum quae affixi fuerant sepeliuit eos in sepulcro patris eorum. Quo facto reddidit deus libertatem terrae.

De quattuor preliis dauid.

Capitulum XXI.

Actum est autem

iterum primum philistinorum aduersus israel et pugnabat dauid cum suis aduersus eos. Cumque fere dauid defecisset pugnando cum iesbidenob qui fuit de genere araphan. sus est percutere dauid. et interposuit se abysai. et interfecit philisteum. Hunc tradunt hebrei fuisse de genere giganteo. arapham vero dicunt fuisse orpham nurum noemi: qui peperit viro getheo quattuor gigantes. qui habent membra iesbidenob sephi goliath. et quatuor habent senos digitos in manibus et pedibus. Tunc iurauerunt viri dauid

dicentes: Jam non egredieris nobiscum in primum. ne extinguas lucernam in israel. Occasione huius ultimi primum epilogat historia haec tria superiora primum dauid nominata. non tamen eo ordine quae gesta sunt. Quorum primum fuit in gob. vrbis est quae et iaser dicitur in qua percussit sobochai sephi de genere giganteum. Aliud quod primum similiter fuit in gob. in quo secundum iosephum apparuit vir fortis ephron cognatus dauid qui suis in fugam versis solus plurimos hostium peremit. et alios in fugam conuertit. Liber vero regum in hoc loco ponit primum dauid contra goliath in hunc modum. In quo percussit adeodat. filius salt. polimitarius. bethlehemites goliath getheum. His quattuor nominibus exprimit dauid et dicitur adeodat. quia ad liberationem israel datus est a deo in regem. Filius saltus. quia de pascuis et saltu assumptus est. Polimitarius. quia de genere beseleel polimitarij fuit mater eius. Vel quia multis modis ampliatum cultum domini. Bethlehemites dicitur est a patria. Memoratur quod et aliud primum in quo ionathas filius semmaa fratris dauid percussit virum habentem senos digitos in manibus et pedibus. Expeditus itaque dauid a primum locutus est domino verba carminis huius in die quo liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum suorum. Et de manu saul. et ait: Dominus petra mea etc. In psalmis secundum translationem nostram ita legitur. Diligam te domine fortitudo mea. dominus firmus. et refugium meum etc. Cuius titulum sumpsit esdras ex verbis supra positus in die qua liberauit eum dominus etc. Iosephus vero dicit quod cum dauid pace altissima frueretur. cantica et hymnos composuit. alios trimetros. alios quatuor metros. diuersa faciens organa in quibus leuitae per sabbata et alias solennitates hymnos dicerent. Et ponit iosephus differentiam inter psalterium et nablum. Et est psalterium canora cythara. chordis coaptata: quae cum plectro percutitur. Nablum vero. xij. sonos habens digitis tangitur. Post carmen super dictum addidit dauid loquens de se tanquam de alio. Haec sunt verba nouissima quae dixit dauid filius isay. Dixit vir cui constitutum est id est promissio facta de christo dei iacob. Hebraeus habet ita. Dixit vir leuatus super christum dei

iacob. id ē christ⁹ sup̄ alios exaltat⁹ ⁊ vinct⁹ a deo. Propter h̄ verba q̄dā dicūt p̄dictū psalmū nouissime sc̄ptū a dauid. S; tuti⁹ ē vt dicamus nouissima verba dauid q̄ sequūt. Spūs dñi locut⁹ ē p̄ me ⁊c. Et ē forte psalmus nouissime scriptus nec alijs. c. l. annumerat⁹.

Cathalogus fortium dauid.

Capitulū. XXII.

Porro circa regē

erāt oēs fortissimi. quoz insigniores fuerunt. xxxvj. Insignior tñ ceteris erat dauid. sedēs in cathedra sapientissim⁹. ⁊ ita erāt. xxxvij. ānumerato dauid. Porro post dauid de illis. vj. q̄ erāt sup̄. xxx. tres erant fortissimi. alij tres non adeo fortes. s; tñ fortiores reliq̄s. xxx. vt q̄si dicere possimus. xxx. erāt fortes. tres vero fortiores eis. tres vero reliqui fortissimi. Et fm̄ hāc expositionē cathalog⁹. xxxvj. fortium incipit ibi. Prīceps inter tres ipse ē. q̄si

tenerrim⁹ ligni vermicul⁹ q̄ octingētos interfecit impetu vno. Iosephus dic̄ nō gētos. paralipomenon. ccc. Iste nō nominat⁹ ab historia paralipomenon vocat eū iesboam iosephus eusebiū. Nō legit⁹ vbi h̄ factū fuerit nisi quātū h̄ cōmemoratur. Post hūc erat eleazar fili

us patris dauid. q̄ percussit philisteos. donec deficeret man⁹ ei⁹. ⁊ obrigesceret cū gladio. Post hūc erat semmaa ararites. quem iosephus semeiam vocat. Qui cū fugisset p̄p̄s solus stetit in agro lentis ⁊ percussit philisteos ⁊ fecit salutē in israel. His trib⁹ ioseph⁹ attribuit relationē aque de cisterna bethleē. Historia vero regum refert illud ad tres sequētes. q̄s fortiores dixim⁹. quoz p̄mus erat abisay frater ioab. Ipse ē q̄ leuauit ha-

Nota q̄ h̄ lz̄a q̄ i libro regū difficilis ē. dauid sedēs in cathedra sapientissim⁹ p̄nceps int̄ tres ipse ē q̄si tenerrim⁹ ligni vermicul⁹ q̄ octingētos interfecit impetu vno. s; vno mō sic distinguit. vt sapientissim⁹ sit finis versus ⁊ p̄nceps sit initium sequentis.

stam suā ⁊ tra. ccc. quos interfecit optimus quidē. sed vsq; ad tres p̄mos non peruenit. Post hūc erat bananias. qui percussit duos leones moab. id est. p̄ncipes quos paralipomenon dicit arietes. Ipse q̄ fecit virū egyptiū. id ē. imitatorē egyptij blasphemantes dñm quem interfecit moyses. Hūc dicūt hebrei fuisse semei quem post interfecit sub salomone. Aliū q̄ virum egyptiū interfecit dignū spectaculo. altitudinis q̄nq; cubitorū. habentē in manu hastā ad quē venit bananias i virga ⁊ extorsit hastā de manu ei⁹. et occidit euz hastā sua. Hieronym⁹ tñ dic̄ h̄ qd̄ diximus de alio egyptio de semei q̄ habuit hastā in manu. id ē. legē dei. quā si meditat⁹ fuisset permanendo in hierusalē non periret. Idem occidit leonem in hūc modū. Tempore niuis lapsus est leo in cisternam qui nullū videns egressū. orificiū enī cisternę niue damnatū erat rugiebat. Quē audiens bananias dñm iter ageret ascēdit ad euz in baculo manibusq; euz. p̄stravit. Tertiu⁹ de fortiorib; nec liber regum nec ioseph⁹ ponit hic. Sed recurrendū est ad sabochai de quo in proximo dictum est. Isti tres opus fecerunt magnificū quod sequit⁹. Philistei quondā posuerūt castra in valle raphaym vsq; ad ciuitatē bethleē. ⁊ erat penuria aque i hierlm̄. Dauid aut̄ ascēderat in arcem ad cōsulendū dñm. ⁊ cōmēdabat coram astantibus aquam de bethleē. ⁊ precipue eā que erat in puteo iuxta portam. Tūc isti tres per medium hostium iter facientes venerūt ad bethleē ⁊ haurientes aquā. de nouo ad regē p̄ eoz castra reuersi sunt. ita vt palestini fiduciam eozū obstupescētes a dimicatione cessarent. Delatam siquidem aquā rex noluit bibere dicēs. Nūquid sanguinē istorū et animarum periculū bibas? Et effudit eam tanq; libamen dño. de salute viroz gr̄as agēs. Ab hac enumeratione fortium hebrej⁹ dissentit. numerās tātū. xxxvj.

Sup̄ locum istuz dic̄ hieronym⁹ in paralipomeno. Notandum q̄ vinū qd̄ deo offerebat⁹ aqua mixtum erat.

Regum secundi

fortes. et in tribus primis quos fortissimos diximus numerat ipsum dauid sic. Dauid sedes in cathedra sapientissimus. princeps inter tres. ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus. et cetera que non mutantur. Et dicit multos eum occidisse impetu uno. quia propter quod impetuose fecit in bethsabee multi occisi sunt. Quod patet autem dauid vermiculo ligni. quod teredo vel terebella dicitur qui mollis durum lignum perforat. dum tangit nil mollius illo. quam tangit nil durius. Sic et dauid in pressuram et domum et circa subiectos mansuetior erat ceteris. in throno et contra hostes nullus eo acutior. Et commendat beatus dauid in tribus. in sapientia humilitate. et fortitudine. Porro reliquit xxx. quos fortes diximus postea enumerat inter quos non enumerat ioab vel quia princeps est aliorum. vel quia indignus propter mortem abner et amase.

De numero populi et altari erecto a dauid. Capitulum XXIII.

Actum est autem

post famem prius immissam a domino addidit: furor domini irasci contra israel. Furor domini videtur quasi exponere paralipomenon dicens: Quod surrexit satana adversus israel. et incitavit dauid ut numeraret populum. Et ait

rex ad ioab. Perambula oes tribus israel. et numera populum ut sciam numerum eius. Intelligens autem ioab quod de elatione beatus diceret ait: Adaugeat deus ad populum tuum. sed quod sibi vult dominus rex in hac re. quasi diceret. vide ne offendas dominum. Licet nollet rex mutare propositum. Egressus est ioab et princeps militum et numeraverunt populum. et redierunt post novem menses et viginti dies in hierusalē cum descriptione

Hebræus dicit sic: Jam dominus superstit vindictam de dauid propter mortem viri in persecutioe filij sui absalon. sed non dum de populo et principibus quod ei non tradiderat unde modo voluit vindicare contra israel. id est contra populum. Suggestione enim diaboli dauid fecit numerare populum quod non debebat fieri nisi cum deberent procedere ad bellum. et tunc ab unoquoque capite debebat accipere. vel siclos in oblatione domino. Hoc autem

redacta in scriptura et inventa sunt de israel octingenta milia virorum fortium. et de iuda. l. milia pugnatorum. Beniamite dicuntur non fuisse numerati ad hoc. quia pauci erant. In paralipomenon legitur plura leguntur. scilicet mille milia et centum. et creditur ioab subtraxisse regi partem populi. Peccavit autem dauid in duobus: quia superbe numeravit. et quia quisque numeratorum non reddidit pecuniam domino quattuor scilicet siclos argenti sicut scriptum est in lege moysi. Quod attendens dauid ait ad dominum. Obsecro domine transfer iniquitates serui tui. quia peccavi nimis. Diluculo misit ad eum dominus gad prophetam. tres supplicij conditiones portantes. Qui ait. Aut septem annis veniet tibi fames in regno tuo. aut tribus mensibus fugies ad verarios tuos. aut tribus diebus erit pestilentia in populo tuo. Et ait dauid: Coartor nimis. quod dicitur. Si famem eligo. pauperum erit supplicium non divitum. Si victorias hostium supplicium erit exercitus et non meum. quod circumvallator fortissimis. Eligam ergo communi plagam regi et plebi. Melius est enim ut incidam in manus domini misericordis quam in manus hominis. Misit ergo dominus pestilentiam in israel de mane usque ad tempus constitutum. id est usque ad horam prandij secundum iosephum. vel usque ad horam sacrificij vel pertinet secundum alios. et mortui sunt de populo extra hierusalē septuaginta milia virorum. In paralipomenon legitur fere trecenta milia. Et autem beatus ibi positum numerum plebis. habet autem numerum nobilium. Porro cum extendisset angelus percussor manum suam ad hierusalem. ut disperderet eas et staret iuxta aream arenam iebusei. quod et ornandus vidit eum stantem dauid. gladio enaginato et clamavit. Ego sum qui peccavi. isti qui oves sunt quod fecerunt. Certat obsecro manus tua contra me et contra domum patris mei. Et misertus dominus ait ad angelum: Sufficit contine

fecit dauid ex superbia elationis.

In exodo enim scriptum est. Quando tuleris summam filiorum israel iuxta numerum dabunt singuli pro anima sua domino et non erit plaga in eis.

Qui ait. Aut septem annis veniet tibi fames in regno tuo. aut tribus mensibus fugies ad verarios tuos. aut tribus diebus erit pestilentia in populo tuo. Et ait dauid: Coartor nimis. quod dicitur. Si famem eligo. pauperum erit supplicium non divitum. Si victorias hostium supplicium erit exercitus et non meum. quod circumvallator fortissimis. Eligam ergo communi plagam regi et plebi. Melius est enim ut incidam in manus domini misericordis quam in manus hominis. Misit ergo dominus pestilentiam in israel de mane usque ad tempus constitutum. id est usque ad horam prandij secundum iosephum. vel usque ad horam sacrificij vel pertinet secundum alios. et mortui sunt de populo extra hierusalē septuaginta milia virorum. In paralipomenon legitur fere trecenta milia. Et autem beatus ibi positum numerum plebis. habet autem numerum nobilium. Porro cum extendisset angelus percussor manum suam ad hierusalem. ut disperderet eas et staret iuxta aream arenam iebusei. quod et ornandus vidit eum stantem dauid. gladio enaginato et clamavit. Ego sum qui peccavi. isti qui oves sunt quod fecerunt. Certat obsecro manus tua contra me et contra domum patris mei. Et misertus dominus ait ad angelum: Sufficit contine

Historia

manū tuā. In illa die dixit gad ad dauid: Cōstitue altare domino in area areuma iebusei. et ascēdens dauid dixit ad areuma: Vende mihi aream tuā vt edificem ibi altare dño. 7 cesset iterfectio. Qui rñdit. Accipiat eam dñs meus gratis. Habeat q̄ boues in holocaustū. 7 plaustra. 7 iuga bouum in vsum lignorum. Et ait rex: Nequa q̄. sed emam p̄cio. 7 offerā dño holocausta gratuita. Emit ergo dauid aream sexcentis siclis auri. vt in paralipomenon legitur. et boues argēti siclis q̄nquaginta. 7 edificauit ibi altare dño et obtulit holocausta 7 pacifica et ppiciatus ē dñs terre. Hic ē mons mozia vt aiunt hebrei. in quo abraā voluit offerre filiū. et obtulit arietē p̄ eo. Ea tēpestate tabernaculū 7 altare qd̄ fecerat moyses erant in excelso gabaon. lz arca eēt in hierlm. Cū q̄ pphetasset gad tēplū ibi futurū decreuit dauid. vt ille locus vocaret̄ area ppli.

Sequūtur tituli capitulorū in historiā regum tertii.

De vnctione salomonis in regē.	ca. j.
De sc̄da vnctiōe salomonis.	ca. ij.
De morte dauid.	ca. iij.
De morte adonię. 7 ioab 7 semei.	ca. iiij.
De somno salomonis.	ca. v.
De iudicio meretricū.	ca. vj.
De prefectis salomonis et inuentione exorcisimoz.	ca. vij.
De operarijs templi.	ca. viij.
De edificatione templi.	ca. ix.
De ornatu inferioris dom⁹.	ca. x.
De duobus cherubin.	ca. xi.
De porticu.	ca. xij.
De cubiculis et cenaculis hebdomadariorum.	ca. xij.
De atrio sacerdotū.	ca. xiiij.
De atrio mundoz.	ca. xv.
De atria mulierū.	ca. xvj.
De atrio immūdoz.	ca. xvij.
De altari 7 mari gneo.	ca. xvij.
De luteribus.	ca. xix.
De vasis altaris.	ca. xx.
De dedicatione templi.	ca. xxj.

De domo saltus.	ca. xxij.
De basilica 7 domo regia.	ca. xxij.
De oppidis datis hyram.	ca. xxiiij.
De operibus salomonis.	ca. xxv.
De regina saba.	ca. xxvj.
De aduersarijs salomonis et morte eius.	capitulum. xxvij.
De roboā 7 diuisione regni.	ca. xxviiij.
De ieroboā 7 abdo 7 vitulis.	ca. xxix.
De morte ieroboam.	ca. xxx.
De abia.	ca. xxxj.
De aça et regibus israhel nadab et baasa et hela.	ca. xxxij.
De çamri et amri.	ca. xxxiiij.
De achab 7 iecabel 7 helia.	ca. xxxiiij.
De sacerdotib⁹ q̄s iterfecit helias.	ca. xxxv.
De fuga helię 7 vocatione helisęi.	ca. xxxvj.
De prima obsidione samarię.	ca. xxxvij.
De victoria achab.	ca. xxxviij.
De vinea naboth.	ca. xxxix.
De iosaphat.	ca. xl.

Tertii reguz de vnctione salomonis in regem. Capitulu. i.

Incipit secū

dum hebreos malachim quod sonat regū. qz lz in p̄cedenti ope actum sit de duob⁹ regib⁹ hebreozum nō simul regnantib⁹. tñ qz in isto opere agit de regibus qui simul regnauerunt in iuda 7 israhel merito reguz dicit. Et rex dauid senuerat. Cūq̄ operiret vestibus non calefiebat. 7 inuenerūt ei abysag sunamitē puellā pulchram nimis q̄ dormiebat cū rege. 7 calefaciebat eū 7 ministrabat ei. Rex vero non cognouit eā. Adonias aut̄ quart⁹ filius dauid cū esset p̄mogenit⁹ iter sup̄ stites filios regis. fiducia habuit regnandi. 7 fecit sibi currus et equites. nec corripuit eū pater et hmo ei⁹ erat cū ioab 7 abiathar sacerdote. Alij vero ministeriales regis 7 robur exercitus nō erant cum eo. Preparauit aut̄ adonias solēne puiniū i horto regali iuxta fōtē rogel. 7 vocauit filios regis 7 senos robu

Regum tertii

stos autem et sibi non fauētes et salomonē non vo-
cauit. Nathan autem monuit bethsabee ut in-
traret ad regē et posuit verba sua in ore eius.
Quę ingressa ad regē ait: Dñe mi tu iura-
sti ancille tuę. Salomon filius tuus regnabit
post me et ecce nunc adonias regnat te igno-
rante. Cumque alijs vocatis ad puium filium me-
um non vocauerit scio quod cum dormieris cum pa-
tribus tuis ego et filius meus erimus peccatores et
iudicabimur morte digni ego ut adultera
ille ut adulterę filius. Adhuc ea loquēte intra-
uit nathan et ait: Dñe mi rex dixisti tu: Ado-
nias regnet post me et non indicasti mihi ser-
uo tuo. Et ait rex ad bethsabee: Uinit dñs
quę eruit aīas meā ab omni angustia quia sicut in-
raui tibi sic faciā hodie. Et dixit ad sadoch
et nathan et bananiā: Tollite vobiscum suos
dñi vestri et imponite salomonē filium meum su-
per mulam meam et vngant eum in regē sa-
doch et nathan ad fontē geon et canētes po-
nite eum super solium meum. Et misit bananias
amē. Superstit autem sadoch cornu olei de taber-
naculo et inunxit eum et cecinerunt buccina et
dixit omni populo. Uinat rex salomō et insonu-
it terra a clamore eorum et sedēte salomōe super
thronum adorauit dauid in lectulo suo deus
quę dederat ei sedentem in solio in oculis suis.
Porro adonias et inuitati ab eo cum estima-
rēt tumultum ortum in ciuitate cucurrit ad eos
ionathas filius abiathar indicās eis quę facta
fuerāt et abiit vnusquisque in domum suam. Adoni-
as autem timēs salomonē abiit in tabernaculum
et tenuit cornu altaris thimiamitis dicens
senō egressurum nisi rex iuraret ei de vita con-
seruanda et iurauit ei salomō dicens: Uade
in domum tuam.

De scda vncione salomonis.

Capitulum II.

Ulens autē da-

uid ostēdere populo se filium regē fecis-
se congregauit in isrl principes vniuersos sacer-
dotes et leuitas et inuncto itez salomone et
et confirmato ab omni regno salomōis: coram
omni populo precepit salomoni de legum custodia et iu-
sticia et pietate. Et precepit ut edificaret tem-

plum dño dicens se iam preparasse ei auri decem
milia talenta argenti vero centum milia ferri ve-
ro et eris super numerum lapidum quibus et lignorum
maximam copiam. Leuitas quibus diuisit in tres or-
dines in aaronitas moysaitas et leuitas.
Aaronitas quibus diuisit per generationes et inue-
nit de eleazar xvij et de ythamar viij. Et ele-
git ex vnaquaque illarum vnū pontificem pre-
cipiens ut singuli ministrarēt a sabbato in sab-
batum sadoch tamen et abiathar preessent vniuersis
Et preceperunt sortē coram rege de hebdomatibus
ordinandis. De leuitis vero instituit curato-
res fabricę templi xxiiij alij habent xxiiij milia
Hic dicti sunt nathan

nei. Iudices autem Qui erat de genere
populi et scribas sex ia- hely obtinebat prima-
nitores autem domus tum.

dei vij alij habent iij
milia et totidem que hymnos dicerent. Post hec
diuisit exercitum in cohortes xij. Habebat autem
cohortis xxiiij milia quę precepit salomonem
obseruare per trecetos dies. Moysaitas vero
aliquantulum honorauit. Fecit enim eos custo-
des thesaurorum dei et vasorum que reges deo di-
care pertingeret et collectę ecclie omnes dispositi-
onem suam indicauit. Deposcēs filios suos ut
non grauer ferrēt minimū in salomonē inter
eos sublimatum quia deus sic mandauerat sicut
et ipse dauid minimus inter fratres inunctus
fuerat. Descriptionē vero omnes et constitutionē
edificij templi omnibus suadetibus salomo-
ni tradidit. Sed et tunc oblatiōis primitias
faciens tria milia talentorum auri obtulit
ad aditum et currum dei faciendum in quo et
cherubin esset sub quo

prestituerunt arcam. Currum dicit cibureū
preces vero et sa- reū id est cooptorium
cerdotes et leuitę et se Libureū iij columnis
niores populi obtulerūt erectum sub quo arca
auri talenta quinq; et cherubin essent ut
milia et stateres de- fit in multis locis su-
cem milia argenti ve- pra corpora sanctorum.
ro decem milia et lapi

des preciosos plures que custodiā habuit per
nepos moysi iabes vel iabius ut dicunt alij.
De morte dauid. Capitulum III.

Propinqua

uerūt aut dies dauid vt moreret:
 7 iterauit salomoni mādata de cultu dei et
 lege huanda .7 pietate 7 iusticia circa suos.
 memorās pmissionē dei sibi factā de semi-
 ne suo iugiter regnatura si custodierit filij
 testamentū ei⁹. 7 testimonia q̄ doceret eos.
 Tria vero sup addidit d̄ ioab .7 filijs berçel-
 lai .7 de semei dicēs: Nosti q̄ ioab fecerit per
 inuidiā duob⁹ pncipib⁹ abner 7 amase. q̄ p
 sanguinē effudit belli i pace. i. sanguinē qui
 nō debet fundi nisi i bello. fudit tpe pacis. 7
 eoꝝ cū qb⁹ habebat pacē. 7 posuit cruorē p
 lij in baltheo suo. 7 i calciamēto suo. i. cruor
 nō ē respersus sup arma ipsi⁹. q̄ cū eis non
 dimicauit. s̄ sup vestes ei⁹ q̄ pacifice eis lo-
 quebat. Et ē sensus. Nō vi s̄ dolo occidit
 eos. Vel alit. Viri bellatores insignia ope-
 rū suoz i armis suis describebāt ad ostētati-
 onē gl̄ie. S̄ cū ioab h̄ tāq̄ facinora ostēta
 re publice nō aunderet. saltē i baltheo 7 i cal-
 ciamēto descp̄sit. Et addidit dauid. Facies
 ei iuxta sapiētā tuā. ne descēdat pacifice ad
 inferos. S̄ 7 filijs berçellai reddes grām et
 erūt cōmēsales tui Semei q̄ iemineū q̄ ma-
 ledixit mihi nō patieris esse i noxiū. Et mor-
 tu⁹ ē dauid 7 sepult⁹ ē i ciuitate dauid cum
 regnasset. xl. annis.

Circa tumulū ei⁹ fe- Quedam sc̄pturę vi-
 cit salomō. viij. locu- dent dicere q̄ n̄ ma-
 los thesauroꝝ. q̄rū nifestabunt vsq̄ ad
 vnū post mille trecē tp̄a antichristi.
 tos annos aperuit

hyrcanus pontifex .7 aliū herodes sic infra
 dicem⁹. Alij vero nō dū manifestati sūt me-
 chanicę artis modo recōditi.

Incidentia

In dieb⁹ dauid kartago pdita ē vt q̄dā
 volūt a calcedone tyrio. Vel vt alij dicūt a
 filia ei⁹ didone. Quint⁹ latinoꝝ rex siluius
 latinus. Prop̄hetauerunt autez sub eo na-
 than. gad 7 asaph.

De morte adonie et ioab et semei.
 Capituluꝝ. III.

Edit autez salo

mon sup thronū dauid p̄is sui. et
 pcedēte tpe adonias supplicauit bethsabee
 vt impetraret a rege sibi dari abisag suna-
 mitē i vxorē. Quę cū ingressa eēt ad regem.
 posuit ē ei thron⁹ ad dextraz regl̄ 7 ait: Par-
 nulā petitionē de p̄coꝝ a te. ne cōfūdas faciē
 meā. Detur abisag sunamitis adonie fra-
 tri tuo vxor. Et indignat⁹ rex ait: Quare po-
 stulas h̄ a me mater: Postula ei 7 regnum
 Ipse enī frater me⁹ ē maior me. 7 h̄z secū po-
 tētes abiathar 7 ioab. 7 abisag ē q̄si regina
 7 potēs. Cōtra aīaz suā locut⁹ ē adonias 7 i
 opprobriū patris. Venit dñs. q̄ hodie occi-
 det adonias. Et interfecit euz p manū bana-
 nię filij ioadę. Abiathar q̄ sacerdoti di-
 xit rex: Vade i agrū tuū nec ampli⁹ ad faciē
 meā ingrediar. vir mortis es. s̄ h̄ te liberat
 q̄ sepe cū patre i eo laborasti. et portasti ar-
 cam corā eo. Abiecto igit abiathar trāsla-
 tū ē sacerdotiū ad sadoch. 7 de domo itba-
 mar ad domū eleazar. sicut samuel p̄dixe-
 rat hely. Fuerūt aut post finees filij eleazar
 priuati sacerdotio. v. Joseph q̄ genuit ioa-
 than. q̄ mareoth. qui asophi. qui achitob.
 Achitob autē genuit sadoch. Porro ioab
 fugit i tabernaculū dñi. 7 apprehēdit cornu
 altaris. Et misit rex bananiā vt aduocaret
 eū. Et ait ioab: Nō egrediar s̄ moriar hic.
 Qd̄ euz renūciasset bananias regi. dixit ei
 rex: Fac ei sic locut⁹ ē. Et interfecit eū banani-
 as ad cornu altari. 7 sepult⁹ ē i domo sua in
 deserto. Et p̄stituit rex bananiā p eo sup ex-
 ercitū. Vocauit q̄ rex semei 7 ait: Habita i
 hierlm̄. 7 nō egredieris inde. Quacūq̄ die
 trāsieris torrētē cedron. scito te interficiēdū.
 Qui r̄ndit: Bon⁹ ē h̄mo regis. sic faciā. Et
 habitauit i hierlm̄ trib⁹ ānis. Factū ē autē
 post h̄ vt fugerēt serui semei ad achis regē
 geth. 7 descēdit semei in geth. 7 reduxit eos.
 Qd̄ cū nūciatā eēt salomōi dixit ad eū Cur
 spreuisti iusiurādū regl̄ 7 mādatū ei⁹ trans-
 gressus es: Reddet dñs maliciā quā fecisti
 patri meo i caput tuū. 7 interfecit eū rex per
 manū bananię. 7 p̄firmatū ē regnū i manu

Regum tertii

salomonis.

De somnio salomōis. Capitu. V.

Duxit i vxorē filiā pharaonis regl

egypti. de q̄ vt aiunt hebrei genuit filiū q̄si
pra naturā. cui ipse adhuc ageret vndeci-
mū annū. 7 induxit eā ī ciuitatē dauid. Nō
dū enī sibi fecerat domū. Porro tria ppo-
suerat se facturū. domū dñō. 7 domū sibi. et
ambire hierlīm muro triplici. Et ī pmo am-
bitu eēt templū 7 māsiōnes hebdomadari-
orū. dom⁹ q̄ regia cū māsiōnib⁹ domestico-
rū. In scdo habitaret potētes viri 7 pphete
Tñ infra legit de pphetissa q̄ habitaret in
scdo. In tertio opifices. Post h̄ ascēdit sa-
lomon ī gabaon vt īmolaret ibi in excello.
Et cū dī gabaon. nō est p̄rius nomē loci s̄
appellatiuū. 7 interpretat̄ collis excelsus. Jo-
sephus enī dicit eū ascēdisse in ebron. 7 ob-
tulit mille hostias in holocaustū sup altare
qđ fecerat moyse. 7 apparuit ei dñs p som-
niū in nocte dicēs: Postula qđ vis. vt dem
tibi. Qui respōdit: Dñe de⁹ ego sum puer
paruul⁹. 7 ignorās ingressum 7 exitū meū.
Da ergo cor docile seruo tuo. vt possim iu-
dicare pplm tuū. 7 discernere iter bonum et
malū. Et placuit s̄mo corā dñō. 7 ait ad eū
Quia non postulasti iuxta verbū hominū
dies multos. 7 diuitias 7 animā inimicorū
tuorū. feci tibi s̄m sermones tuos. 7 dedi ti-
bi cor sapiens in tm̄ vt null⁹ ante te similis
tui fuerit. Sed 7 hec q̄ non postulasti dedi
tibi. si tñ ambulaueris in vijs meis sicut pa-
ter tu⁹. Et vigilās salomon intellexit quod
esset somni⁹. i. reuelatio facta p somnium
Et reuersus ī hierlīm coram arca dñi grās
agens obtulit holocausta 7 pacifica.

De iudicio meretricū. Capitu. VI.

Hinc due muli

eres meretrices venerūt ad regem.
q̄rum vna ait: Ego 7 mulier h̄ solē habita-
bam⁹ in domo vna. Lunq̄ peperissem ter-
tia die: post peperit 7 h̄. Mortu⁹ ē aut̄ filius
ei⁹. Quē noctis silentio posuit in sinu meo.

et filiū meū viuētem collocavit ī sinu suo.
Manefacto diligenti⁹ intuens. deprehēdi
illū nō esse meū q̄ mortu⁹ fuerat. Rndit al-
tera: Nō est ita. sed fili⁹ tu⁹ mortu⁹ ē. meus
aut̄ viuūt. Lunq̄ meus omniū in huius rei
discrimine hesitaret. rex soluit causas inopi-
nate. Et allato gladio vt ait iosephus: p̄ce-
pit vtrūq̄ infantē diuidi. vt vtraq̄ medie
tatē viui 7 mortui acciperet. Qđ audiēs ma-
ter viuēt cōmota sūt viscera eius sup filio
suo. 7 ait: Obsecro dñe date illi infantem vi-
num. sufficet mihi si videā eū viuere. Alte-
ra dicebat: Nequaq̄ s̄ diuidat̄. Et cogno-
scēs rex voces vtriusq̄ de vero cordis fonte
plata ait: Date huic infantē viuū. Hec est
mater ei⁹. Et attēdēs oīs isrl̄ diuinā sapien-
tiam in rege esse. timuerunt eum. 7 amira-
ti sunt assessores ei⁹ q̄ pu⁹ sentētiā q̄si ab
adolescente prolata m̄ deridebant. Porro
bananias erat super exercitum. sadoch au-
tem sacerdos. aqarias filius nathan sup cu-
stodes regis. q̄bud fili⁹ nathan sacerdos
regis. id est cancellari⁹. 7 hysuar p̄posit⁹ do-
mus. id est procurator. et aduram super tri-
buta.

De profectis salomonis et inuen-
tione exorcismozū. Capitu. VII.

Abebat autē sa

lomon. xij. p̄fectos sup oēs israēl
per singulos menses singuli p̄bebat̄ neces-
saria regi 7 domui eius quorum vnus reli-
quis p̄sidebat. scilicet achimaas. habens
besamath filiam salomonis in vxorem. licet
7 vnus de reliquis aliam haberet filia salo-
monis. Erat autem cibus salomōis p̄ dies
singulos. xxx. chori similes. et septuaginta
chori farine. decē boues pingues. et xx. bo-
ues pascuales. et c. arietes. excepta venatio-
ne ceruorum. et caprarum. bubalorum. et
animum altitium. Sed et pisces quotidie ab
alienigenis portabantur. Et erat sūma pax
in terra. et habebat salomon equorū currili-
um. xl. milia. 7 xij. milia equitum. quoz me-
dietas regi in hierusalē obsequabatur reli-
qui vero per vicos regios dispersi manebāt

*De iudicio salomonis circa
meretrices.*

Historia

Prefectus vero ille qui ministrabat expensas mensuras equis hordeum et paleam ministrabat deuehens omnia ad locum ubi rex morabatur. Et precebat rex sapientia omnes orientales et egyptios et hebreos etiam quattuor filios moab notatissimos emam et ethan calcal et dorca. Et scripsit librum de canticis et modulatiombus in numero versuum quinquaginta milium. Parabolas quoque scripsit tria milia. Et disputauit de natura arborum et herbarum a cedro usque ad hyssopum. De natura quoque omnium animantium philosophatus est per unumquodque generum parabolam dicens. Excogitauit etiam adiurationes quibus egritudines solent mitigari. Alias quoque quibus demones eicerentur et alii quibus obstructio non rediret. Excogitauit etiam characteres qui inscribebantur gemis qui positi in naribus arreptici cum radice salomonis monstrata statim eum a demonibus liberabat. Hec scientia plurimum ualuit in gente hebreorum et maxime necessaria erat. An aduentum enim christi septem homines a demonibus vexabantur quod homines uiuos ad infernum quocumque detrudebant. Iosephus quoque testatur se uidisse quendam eleazarum exorcistam coram uespasiano et filiis eius et tyrannis in hunc modum predictum curantem vexatos a demonibus et ut probaret eis demonem egressum per nares cum spiritu anhelantis uas aque ponebat in medio et imperabat demoni egresso ut illud euerteret in argumetum suum egressiouis et ita fiebat.

De operariis templi. Capi. VIII.

Igitur autem salomon ad byram regem tyri dicens: **U**olo edificare templum domino sic locutus est patri meo.

Preceperunt ergo seruis tuis ut praeciderent mibi cedros de libano et mercedem eorum dabo tibi quam petieris et respicit ei hyram dicens: Serui mei deponent ligna de libano usque ad mare et deferent ea in ratibus usque ad locum quem signaueris mibi et tu de portu tolles ea praebitis quae necessaria sunt in domum meam. Itaque hyram dabat salomoni ligna cedrina et abigena quibus habundat sydonum. Salomon autem supplebat inopiam eorum in cibis praebens byrae singulis annis choros tritici xx milia et totidem hordeum et totidem batos olei eademque uini mensuram. Porro salomon elegit operarios de israel plebilitos. De israelitis enim neminem seruire fecit. Et erat indictio xxx milium uirorum in summa eorum quibus indiciebatur. Vel forte indictio est de terminata hominum collectio sicut choros et legio. Et mittebat eos in libanum cum seruis byrae decem milia per singulos menses uicissim ut duobus mensibus reuertentes ad propria requiescerent ut quarto mense priores ad laborem denuo remearent et praeparat aduram huic indictioni. Statuit autem salomon lxxx milia latomorum id est lapidifcesorum in monte quibus praefecit de israelitis tria milia et ccc qui praecipiebant operariis. Porro latomi in lapidicina lapides grandes et preciosos id est marmoreos scopulabant et quadrabant qui adeo grandes fuerant in fundamento ut dicit iosephus quod multi ex eis habebant in longitudine cubitos viginti in latitudine decem in altitudine. Quatuor dratos quidem lapides dolauerunt cementarium salomonis et cementarium byrae. Dolatos uero praeparauerunt biblij polietes et sculpetes non solum lapides sed et ligna. Est autem biblos ciuitas phenicis de qua ezechiel. Serues biblij et prudentes eius. Et sic omnia extra urbem dedolata et perfecta sunt quod malleus et securis et omne ferramentum non sunt audita in domo domini cum edificaretur. Fuerunt

exor. 818mg.

Remediu contra
demonos ante ad
uentu xpi.

Iosephus nec gemas nec herbam nominat. Sed fuit gemma crystallina et in anulum et gemmam ponebatur radix cuiusdam herbae

quae quibusdam portagon dicitur ab alijs faltra vel falterna ab alijs sartacenicum et circa castraturam in argento sculpta erat. vii. nomina dei praecipua per quae legitur creasse celum et terram. sic in libro imaginum habetur et alia tria nomina sculpta erant in lapide ab alijs diuisa. Si modum curandi scire desideras lege librum imaginum tibi omnia inuenies.

Latomum sunt proprie qui in lapidicina eruderant lapides et saxa. Cementarium qui dolant et componunt. Biblij uero qui sculperunt imagines.

Regum tertii

aut equorum quae onera portabant septem milia
Fabulantur iudei ad eruderandos lapides ce-
leni habuisse salomonem sanguinem vermiculi
quae tamir dicitur quae aspersa
marmorata facile se-
cabatur: quae inuenit huius
modo. Erat salomoni strutio huius pulli
et inclusus est pullus
in vase vitreo. Quae
cum videret strutio. huius
habere nequiret. de
deserto tulit vermiculum. cuius sanguine liniuit
vitrum et fractum est. Videtur autem salomoni cacumem
motus moria ubi edificauit templum angustum
deiecit illud. et in aream spatij amplioribus
diffudit.

De edificatione templi. Capitu. IX

Actum est autem post

quadringentos et octoginta annos
egressionis israel de egypto. anno quarto re-
gni salomonis. mense secundo quae cyrus apud he-
braeos dicitur. apud nos maius. cepit salomon
edificare domum domino de candido marmore
quod parium dicitur. Iosephus tamen dicit anno quingentesimo
secundo egressionis de egypto. describens
etiam annos et statum praecedentium. dicens ab abraam
fluxisse annos mille. xx. A diluuiio mille quae-
dringentos. Ab adam tria milia. c. et duos
Habebat autem domus in longitudine cubitos. lx.
in latitudine vero. xx. Pars quaedam anterior quae
sancta dicitur et erat ab oriente. xl. cubitorum erat
in longitudine. Reliqua pars ad occidentem
viginti cubitorum erat. et dicebatur sancta sanctorum.
Porro in altitudine. xxx. cubitos habebat usque
ad primum tabulatum super quod secunda mansio eri-
gebat. xxx. cubitis usque ad secundum tabulatum.
Tertia vero mansio erat. lx. cubitorum usque ad
tertium tabulatum quod erat tectum domus. Et sit
tota templi altitudo in. c. xx. cubitos ascende-
bat. Iosephus tamen mentionem non facit nisi de
duabus mansionibus: vnicuique ascribens cubi-
tos. lx. sed duas inferiores sub vna compre-
hedit. Et erat porticus ante faciem templi habens
longitudinem iuxta templi mensuram. lx. cubitorum

et latitudinem. x. cubitorum. surgens in altum ut di-
cit iosephus usque ad celsitudinem templi. et fecit in
templo fenestras obliquas. id est. exteriorem angustas et
interiorem obliquando diffusas. Haec excogita-
uit salomon. Trabes autem posuit in domo per
transuersum per tria loca in summitatibus trium man-
sionum adeo longas. ut forinsecus capita earum
prominerent ex utraque parte. Et edificauit super
capita forinsecus prominentia tria tabulata
ad deambulandum circa templum quae in euange-
lio pinnacula templi dicuntur quae quod facta essent
in utroque latere satis elucet. Quod autem fu-
erit in fronte orientali et occidentali non me-
mini me legisse. nec super huius me somnare aut
libet aut licet. sed quod ibi fuerat creditur. quod vide-
tur velle iosephus dum ait de euerfione tem-
pli. Latitudo vero tabulatum differens erat
Tabulatum enim quod erat subter. quinquae
cubitos habebat latitudinis et medium sex
cubitos. et tertium septem. Quod ad lram
quidam tradunt factum. ut in superioribus
tabulatis manentes non impedirentur ad
aspiciendum inferius per obstaculum infe-
riorum. Hebraeus tamen dicit tria tabulata
parem habuisse latitudines: ut si a summo
usque ad imum plumbata cementarium dimis-
teretur. eorum perpendicularitas equalitas. Ae-
runtamen inferius tabulatum. quinquae cu-
bitorum erat in latitudine. medium vero. vii
quia murus superior artior factus quasi per
cubitum retractus erat. Ultimum vero ta-
bulatum septem cubitos habebat pro retra-
ctione muri superius similiter factum. Fu-
erunt qui dicerent. inferius tabulatum septem
fuisse cubitorum et medium sex. ut ascenden-
do artaretur tabulata sicut et murus. Et cor-
rigunt lram pro subterponendo super. Al-
etiam legunt subter dicentes: tabulatum quod
subter erat non loco sed numero. Sicut enim
altum dicitur et profundum et supremum. sic et
subter dicitur loco quod infra positum est
subter vero numero ad quod ascenditur nu-
merando. Haec autem tabulata sic erant iuncta
muro. ut ei non hererent. id est. muro infixae non
essent. Trabes tamen de muris prominebant.
Porro in extremitatibus cuiusque tabulati. ut

ambulantes ab iniuria lapsus defenderet
edificavit luriculas tanquam appodiatioes: que in
regum latera vocantur in paralipomenon ceteri
de quorum altitudine nescimus nisi de summo
quod habuit in altitudine quatuor cubitos.

De ornatu inferioris domus

Capitulum X.

Porro murus infe

rioris mansionis intrinsecus undique
operatus erat tabulis cedrinis tribus vero sola-
ri affixa erant laquearia cedrina. Pavimen-
tum vero domus tectum erat tabulis abiegnis ta-
bulata vero laterum et laquearia trabiunt et pa-
vimenta tabulis aureis operiebantur cum clavis
aureis quae singulis erat sicolorum nihilque
erat in illa inferiori parte templi quod auro non te-
geretur ita ut vultus ingrediendum faceret auri lu-
mine resplendere. Porro in iunctura tabularum
fecit anaglypham id est celaturas vel tornaturas
in iuncturis fabricarum ne locus iuncturae deprehendi
posset. In medio quoque tabulae erant imagines
prominentes cherubin et palmae. Haec quidem ta-
bulis cedrinis celatae erant sed auro tecta vel in
ipsis tabulis aureis. Oraculum autem quod dicitur
sancta sanctorum habebat quatuor cubitos longitudi-
nis et quatuor latitudinis et

triginta in altitudine. In
lata tamen habet et quatuor cu-
bitos altitudinis quod
intelligendum est de parie-
te interposito inter san-
cta et oraculum. Sic
enim in tabernaculo co-

lunae interpositae fuerunt quibus appropinquabat veluti
sic interpositus est in templo paries cedrinus non ascen-
dens in altum nisi per quatuor cubitos et quatuor cubitos qui
superant usque ad laquearia intactos reliquens
ut fumus aromaticus ascendens de altari per apertu-
ram superioris libere intraret in oraculum. Erat autem
totus paries tectus auro habens anaglypham cheru-
bin et palmas ad modum parietum. Quicquid pari-
eti appropinquatum erat veluti de quatuor coloribus cui in
texta erant cherubin tamen tenuitatis ut parietem
non prohiberet aspectum. Quod totum parietem ope-
riens forte usque ad laquearia ascendebat quod

Id est sancta consecutiva
loco sancto sanctorum sicut dicitur
sanctum consecutum se-
culi vel sancta sanctorum
comparative id est
sanctiora sanctis.

legitur in euangelio scissum fuisse a summo usque de-
orsum. De interiori scemate superiorum mansionum
non legimus nisi quod dominus presumaret edificium positus est
lapis in angulo superiori non sine gradibus omnium
ammiratiōe. Cum enim edificantes et in fundamentum
et in muro eum locare niterentur non invenirent locum
eius donec in angulo superiori et postremum omnium
convenientissime positus est sicut per dixerat david
Lapidem quem reprobaerunt et habet. In sum-
mitate vero muri per girum affixa erant aurea
verna ad hominis magnitudinem propter aves ab-
igendas ut dicitur longae aspicientibus quasi lilua aurea
videretur. Per girum

quo muri erat labium
exterioris a quo depende-
bant grades vinee au-
reae cum papinis au-
reis ad eum fabricarum
ut sursum aspicientibus
quasi ad instar avium
moveri sepe videren-
tur. Porro in extrinsecum
ostium lateris medij
pariete erat domus
dextrae id est meridianae
et per cocleam testu-
dinis ascendebat in
medium cenaculum
et a medio in tertium
hoc est per ascensum
tortuosum qui vul-
go vitis dicitur qui
factus est ad similitu-
dinem cocleae testu-
dinis. Josephus tamen
describit ascensum
factum per medium
muri absconditum
facilem et securum:
in parte muri exterioris
fenestratum sufficien-
ter. Ostium vero ascensus dicitur fuisse in extrinsecum
in angulo anterioribus utriusque muri. Fecit autem
introitu templi postes de lignis oliuae quod dragma
los et duo ostia de lignis abiegnis altriseis et
utrumque ostium duplex erat et se invicem tenens

Pampinus est follicu-
lus sub quo fructus vi-
tis a frigore vel ardo-
re defenditur atque ad-
versus omnes iniuriam
munitur ideoque ali-
cubi intercisus est: ut
et solem ad maturita-
tem fructus admittat
et umbram faciat. Et
dicitur est pampinus
eo quod de palmitate pen-
deat. Est autem semini-
nini generis et dicitur
per pampinam et facit
genitium plurales
harum pampinarum.

Sensus est in parie-
te meridiano qui di-
citur dextrum latus
ad differentiam aqui-
lonaris lateris quod
erat sinistrum erat
ostium per quod ascen-
surus erat ad cenacu-
lum.

Regum tertii

aperiebatur. Et sculpsit in eis cherubin et palmas et celaturas valde eminentes. et operuit omnia laminis aureis ope quadro ad regulam. Foras istae tantae venustatis erant quae etiam dauid prophetans de templi destructione eas nominatim expressit dicens: Exciderunt ianuas eius in idipsum. Et ut iosephus ait: Non erat in eis lignum maius palmo. Quod forte notat in regum cum dicitur ope quadro ad regulam. Et erat altitudo earum xxx cubitorum secundum altitudinem inferioris cenaculi. Sed quod dicit iosephus altitudinem earum xx cubitorum videtur falsum esse: quia tanta erat latitudo templi. ergo ab oriente non erat murus. Sed in regum est determinatio ubi dicitur. Ostium duplex erat et se inuicem tenens aperiebatur. Erat quippe latitudo muri x cubitorum altrinsecus. et apertura in qua erant foras similiter x. et ita in muro orientali altrinsecus supererant quinque cubiti. In apertura vero erant quattuor foras. duae extrinsecus. et duae intrinsecus quarum unaquaeque habebat latitudinem quinque cubitorum. Et erant sic artificiose compositae ut clausae quasi continuum parietem facerent intus et extra. Aperte sibi in medio spissitudinis muri obuiabant. et totam eius latitudinem tegebant. Et sic artificiose sibi adhaerebant ut quando clauderent exteriores. clauderent et simul interiores. Nullus enim in templo nocte remanebat qui clauderet eas iterius. Cumque aperiebantur exteriores. aperiebantur etiam simul interiores propterea dictum est. Ostium duplex erat et se inuicem tenens aperiebatur. Porro in pariete oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum. et postes angulorum quinque ut in quinto angulo medio cardines affixi starent circa quos

ostiola mouebantur: et erant in ostiis anaglipha cherubim et palmae. Quidam tamen dicunt postes angulorum quinque subaudi cubitorum erant. In oraculo autem erat arca et propitiatorium. et cherubin

Nota duplicem esse opinionem de ostiis illis. Dicunt enim quidam in utraque parte introitus qui erat decem cubitorum. ostium unum fuisse quorum utrumque habebat sibi coniunctum ostium ut videmus in fenestris

quae fecerat moyses in deserto.

quibusdam. et tam ipsum quod annexum sibi erat quinque cubi-

torum. et ita ex utraque parte erant quasi valvae. quarum utraque decem cubitos habebat et eis apertis altrinsecus cooperirent latitudinem. vel potius spissitudinem muri. Et quasi continuus paries muri apparebat. Quando vero clauderentur. replicabantur illa duo altrinsecus annexa. Alia opinio est ut altrinsecus in angulis ipsius muri fuerint duo ostia. ita quod quilibet quattuor angulorum suum haberet ostium unum quodque hoc cubitum. et dum clauderentur duo exteriora arte quadam clauderent interiora. Utrumque istorum potest applicari littera. Plinius tamen sequenti.

Deduoibus cherubin. Cap. XI

f Egit autem salomon

duos cherubin de lignis oliuarum decem cubitorum altitudinis. stantes super pavementum in lateribus arcae. et habentes pedes obliquatos. quasi ad deambulandum eleuatos operatos auro purissimo habentes alas aureas. singulas quinque cubitorum. quarum duae extendebantur super arcam. et obuiam sibi venientes iungebantur super eam. tegentes sanctuarium infra se positum. Alas autem duas extendebant altrinsecus ad parietes. ita ut ala unius tangeret parietem unum et ala alterius parietem alterum. Porro ex parietem in sancta posuit mensas ad aedificationem. et candelabrum ad austrum. Inter quae medium erat altare aureum quod fecerat moyses in deserto. Sed praeter illud candelabrum posuit alia candelabra aurea eiusdem scematis. sed maioris quantitatis. v. hic. et v. inde. Similiter cum mensa quam fecerat moyses. posuit alias decem mensas eiusdem scematis. sed maioris quantitatis. quinque hinc et quinque inde. Inter haec autem posuit altare thimiamatis. et vestiuit illud cedro. quod etiam dicitur altare oraculi id est. coram oraculo. Per hoc intelligitur fuisse aliud altare quod edificauit moyses. Illud enim erat de lignis sethim circumtectum

ex omni parte auro. Illud aut vestitus erat cedro. Proinde intelligit hoc altare fuisse de lapidibus quos ferrus non tetigit. et erat operatum per circuitum tabulis cedrinis. Sed et ille operatus erant ex omni parte laminis aureis. cuius quantitate non memini me legisse. Illud vero modicum altare quod fecit moyses in deserto forte repositum erat in sancta sanctorum non ad usus quotidianos thimiamatis. sed ad aliquos usus singulares quoniam semel in anno ingrediebatur sacerdos cum sanguine. Hoc aut inde potest perpendi. quia dicit apostolus in sancta sanctorum fuisse aureum thuribulum. et hic erat ornatus templi in interioribus.

De porticu. Capitulum. XII.

De facie vero templi

erant porticus quae in euangelio dicitur vestibulum templi. habentes columnas graecas in longitudine sui dispositas. in medio quarum erant duae mirabiliores ceteris posite ante fores templi. habentes in medio sui spatium decem cubitorum secundum latitudinem porticus templi. Quarum talis erat compositio. Stilus vel stipes columnae. xviii. habebat cubitos altitudinis. non plane sed valliculatus. xxxv. cubitorum altitudinis ut legitur in parabolis. habentes in circuitu canaliculationes. quattuor digitorum et erat fusilis et linea duodecim cubitorum ambiebat illum. Si quis vellet rotunditatem tangere. Vel forte in medio columnae. linea fusili opere circumducta erat. Epistilium vero columnae super quod locandus erat capitellum. latus erat stipite et rotundum opere reticulato celatum. Capitellum autem superpositum epistilio fusile erat. et quatuor cubitorum altitudinis et in summa parte erat liliatum. Latera vero ipsius ex omni parte in modum retis et catenarum erant contexta adeo artificiose ut retia et catenae magis viderentur appositae quam insculptae. vel quia solida non erant perforata vndeque fusae sunt ut conexiones retis formam exprimerent. Septena versus retiacula erant in capitello uno. id est septem ordines. habentes eandem celaturam. to-

tum circuitum capitelli per girum occupantes. vel ab inferiori parte capitelli usque ad summam erant isti septem ordines dispositi ascendendo. Super capitellum vero erat quasi funiculum super quo positum erat retiaculum tegens eius summam et descendens aliquantulum circa latera capitelli in circuitu. In cuius extremitate dependebant in duobus ordinibus. centum malogranata. In epistilio quoque columnae super quod sedebat capitellum dependebant malogranata. Legitur enim quod capitella erant super summam malogranatorum. Eiusdem compositionis erat columna altera. De compositione vero basium non legitur. Haec duae columnae propriis nominibus vocabantur. Tum propter sui magnificentiam. tum propter futurorum multam praefigurationem. Dextera dicebatur. Iachim. id est firmitas. Iosephus vocat eam thalamum iachim. Sinistra dicta est booc vel boq. quod sonat robur vel in robore. De reliquis columnis vestibuli et modicis agit historia dicens. Capitella autem quae erant super capita columnarum. quasi opere lili fabricata erant in porticu quattuor cubitorum. et rursus alia capitella in summam columnarum desuper iuxta mensuram columnae contra retiacula. Porro de compositione columnarum tacet. Capitella vero earum minora dicitur uno cubito poribus capitellis. De scemate eorum tamen dicitur quod erant liliata et habebant retiacula superposita. Quod autem sequitur malorum granatorum. centum ordines erant in circuitu capitelli secundi. ambiguum est utrum hoc dictum sit de capitellis minoribus. an recapitulando dictum sit de capitellis prioribus. Has columnas fudit hyrcanus tyrius plenus sapientia ad faciendum omne opus ex grege filius mulieris viduae de tribu neptalim patre vero tyrio. Sed et omnia vestigia templi graeca et quicquid in eo de grege factum est. fudit hyrcanus in campestri regione iordanis in terra argillosa. et iter sochor et sarcha. Nec te moueat quod aliquando de grege aliquando de auricalco dicuntur facta. quia idem est cuius splendor et pulchritudo similis erat auro. ut dicit iosephus. In hoc vestibulum ascendebatur ab atrio sacerdotum. xii. gradibus secundum iosephum. Quidam tamen dicunt. vii. secundum

Regum tertii

visionē ezechielis. dicunt enī in multis pcor dare cōpositionē tēpli materialis cū cōpositione templi spūalis qđ vidit ezechiel.

Decubiculis et cenaculis hebdomadariozū. Capitulu3. XIII.

Edificauit autē

salomon in circūitu templi post vestibulū. xxx. paruulas domū q̄ sui copulatione totū tēpli spatium intrinsec⁹ ambiebant. Harū singule habebant q̄ncq̄ cubitos latitudinis. 7 tātū dē lōgitudinis. 7 xv. i altitudine. Ingressusq̄ earū ita fecit ad inuicē vt ex alia īgredereť ad aliā aliq̄ spatio īterposito. Et sup̄ eas edificatę erāt alię eq̄les eis 7 mēsuris 7 numero. ita vt latera tēpli tria p̄ circūitū tegerēt domūculis vsq̄ ad p̄mum tabulatū exteri⁹. Reliq̄ vero ps tēpli superior circūēdificata nō

erat. s̄ libere videri poterat. Nō fuerūt hę domūcule pastofozia vel exedre vt q̄das putāt. de qb⁹ postea dicem⁹ s̄ fuerūt cubilia 7 cenacula hebdomadarioz 7 gaçophilatia vasoz 7 vestiū templi.

Si enim exterior lōgitudō tēpli fuit tantū. xl. cubitoz et latitudo. xxx. tūc ambit⁹ triū murozū habuit t̄m. c. xl. cubitos ad quē ambiēdū sufficerēt domūcule. xxviij. qz q̄n quies. xxviij. faciūt. c. xl. Credenduz ē autē qđ p̄dicta q̄ntitas templi fuit īter muros ītrinsec⁹. 7 mur⁹ habuit. x. cubitos latitudinis. Ergo lōgitudō exterior fuit. lxx. cubitoz. hinc 7 inde latitudo occidētalī. xl. q̄ faciūt. c. lxxx. Ad q̄s implēdos necessarię essent. xxxvi. domūcule si continue essent.

De atrio sacerdotū. Capi. XIII

Edificauit

atriuz interi⁹ ns trib⁹ ordinib⁹ lapidū politorū 7 vno ordine lignozū cedri. Porro plura fuerūt atria circa templū vt in psalmo legitur. Qui stas ī do. d. i. a. d. d. n. De interi⁹ ori t̄m atrio mētio fit in regum. de eodē 7 de sc̄da tractat ioseph⁹. S; p̄ter h̄ duo etiā fuerūt alia duo. Igit̄ atriu⁹ iterius erat platea

grādis ex omni pte circa templū diffusa: p̄ quadrū q̄ p̄ forib⁹ templi ad orientē plurimū extēdebat: qz ibi erat altare creū. 7 luter. 7 ibi mīstrabāt lenitę 7 sacerdotes corā dño. Circa vtrūq̄ vero lat⁹ tēpli non adeo diffusa erat. Ab occidēte vero strictior. cui⁹ pavimentū vario marmore stratū erat. 7 diuersis imaginib⁹ venustatū. Hoc atriu⁹ cingebat mur⁹ breuis in altitudine t̄m trium cubitoz 7 erat vn⁹ cubit⁹ lapidū vni⁹ coloris. secūdu3 lapidū alteri⁹ coloris. 7 tertius tertij coloris. Intus autē erat vestit⁹ cedro. 7 post⁹ erat mur⁹ p̄ gyrū in extremitate hui⁹ atrij. vt ceteros a ministris ab ingressu atrij p̄hiberet. Adhuc se apodiabāt psallētes. et p̄uersi ad pplm sup̄ hūc inclinati loquebātur. In eodē muro stabāt colūne equis īteruallis dispositę. pplm extra stantē ad legem sanctimonie p̄monētes. alię lris hebreis. alię grecis. alię latinis. 7 ne ī locuz sanctum trāsireť p̄hibētes. Hic ambit⁹ muri p̄prio noīe vocabat̄ gion. latine ho cācell⁹. Anū solū habebat ītroitū ab orientē 3 portā tēpli habēs aperturā. xv. cubitoz sine forib⁹. vsq̄ ad hūc ītroitū ascēdebāt viri 7 mulieres deferētes oblatiōes suas ad mīstros sibi occurrētes. Nec licebat eis nisi in q̄busdā casib⁹ vltēri⁹ trāsire. 7 ascēdebāt ad ipsuz

p̄. xxiiij. grad⁹. Hoc atriu⁹ dicebat̄ atriu⁹ iteri⁹ vel atriu⁹ sacerdotū. qđ etiā illi q̄ erāt aaronitę s̄ p̄pter maculā aliquā offerre nō poterant. nō intrabāt. s; de partibus sacrificioz alerent.

Fortē qñ fiebat indi cū celotypię. vel qñ neq̄reť adimplebat tempus voti.

De atrio mundozū. Capi. XV

Est illud atriu⁹

7 infra ipsū in decliui latere mōtis positum erat sc̄d3 atriu⁹: qđ dicebat̄ sanctū qđ ioseph⁹ vocat aulam vel basilicaz grandem. Erat autē diffusū p̄ circūitū circa atriu⁹ interi⁹. lōge t̄m maius eo 7 pavimētū vario marmore. Erat q̄z circūseptuz muro ī altitudine. xv. cubitozū interi⁹. exteri⁹ vero

altitudinis. xl. cubitoꝝ. fm̄ decliuitatē col-
lis. Et sic altus esset. nō ascēdebat tñ vsqꝫ
ad fabricā templi. nec ipsius aspectū phibe-
bat. Erat aut̄ murus iste ad occidentē sim-
plex 7 nullā habens portā. In vtroqꝫ vero
latere 7 in fronte oriētali habebat porticus
circūiacētes instar claustrī monachozꝫ. in q̄
bus erant colūne singulozꝫ lapidū diuersi
coloris cuz basibꝫ argenteis. Lamere vero
porticuū 7 laquearia cedrina erant. Latitu-
do vero porticꝫ. xxx. cubitoꝝ. In latere meri-
diano erant. iij. portē duplices valuas ha-
bētes. q̄ laminis aureis 7 argēteis miro ope
decoratē erāt. Eiusdē muri 7 eiusdē scema-
tis erāt portē ī latere septētrionali. In his
sedebant ianitores vt arcerēt imundos ab
introitu huiꝫ atrij. Porro ī oriētali fronte
erat porta q̄ spatiosa dicebatur. habēs val-
uas de gre chorintheo factas. In angulis
huiꝫ frontis erant duę portē modicę. p̄ q̄s
ascendebāt mulieres ad offerēdū. Vel for-
te ministri descēdebāt ī occurſū eaz. ibi ad
suscipiendas eaz oblatiōes. Per has por-
tas q̄s diximꝫ ascendebāt vnde quaz viri
mūdi ī atriuū sc̄dm: vt orarent sub diuo tpe
serenitatis. sub porticibꝫ tpe tēpestatis. In
platea huiꝫ atrij oriētalis vendebāt anima-
lia 7 volucres ad offerēdū. 7 mēse numula-
riozꝫ stabāt ibi. q̄s euertit dñs. In portici-
bus aut̄ circa portas stabant gaçophilatia
diuersi generis ad recipiēdas oblatiōes in-
grediētū. In porticibꝫ lateꝫ erāt pasto-
faria. i. loca sepata ad comēdēdū. in q̄bꝫ sacri-
ficātes de ptibus sacrificioꝝ q̄ eos cōtinge-
bāt vscebāt corā dño. Quidā tñ volūt q̄
ibi tñ a foris venientes a finibus isrl̄ come-
debāt. 7 ob h̄ dici pastofaria. In eisdē por-
ticibus erāt cathedre 7 linedre et exedre. i.
tria genera sediliū vt ait isidorus: In cathe-
dris sedebāt doctores ī gymnasio. In sine-
dris sedebāt auditores ī psistorio. Et dice-
bant linedre. q̄si pfessus. In exedris aut̄ se-
debāt assessores cū iudice qñ secretꝫ aliqd
tractabāt. q̄si ī locutorio. Et dicebant exe-
dre. q̄si assessus. h̄ exedra sepiꝫ ponat̄ p̄ tha-
lamo. Hoc atriuū sc̄dm sepe in euangelio d̄

templū. vbi d̄ q̄ oues 7 animalia vendebā-
tur ī tēplo. 7 q̄ iesus docebat ī tēplo. 7 q̄ fi-
lij isrl̄ orabāt in tēplo 7c. in hūc modū.

De atrio mulierū. Capitulū. XVI.

De atriō sub hoc

p atrio erat atriuū tertiū siliter in de-
cliui latere montis positū. eiusdē cōpositio-
nis cum sc̄do et si non tantę venustatis. nec
tam p̄ciosi ornatus. In hoc orabant mulie-
res mundę tñ.

De atrio imūdoꝝ. Capi. XVII

De atriō illud atri-

i um erat 7 q̄tū. in q̄ orabāt viri im-
mūdi 7 mulieres. 7 gētiles. cuiꝫ murꝫ exteri-
or in radice collis positus erat et ascēdebāt
cccc. cubitis vsqꝫ ad verticē tñ collis. ī quo
situm erat templū. 7 ita muri atrioꝝ in nul-
lo phibeabant aspectus templi. nec eoz qui
ministrabant in atrio interiori.

De altari et mari eneo. Ca. XVIII.

De atriō ī atrio ite-

p riori erat altare greū. factuz ex lapi-
dibꝫ im politis circūtectuz ex oī pte gre. lō ge-
maioris q̄ntitatē q̄ illud portatile qd factū
fuit in deserto. xx. cubitoꝝ lōgitudinis 7 to-
tidem altitudinis. 7 erat sub eo fouea gran-
dis ī quā p foramē in medio altaris positū
cineres defluebant. 7 sanguis q̄ ad crepidi-
nē altaris fundebat̄ influebat in eā. Quoz
vero mūdabat̄ fouea p fenestraz q̄ erat ad
orientē. Altare vero qd fecerat moyses. p̄
reuerentiā sui ī aliqua pte atrij reseruatus ē
qd̄ quidam tradūt ibi p mansisse vsqꝫ ad
euerſionē tēpli factam per romanos. Imo
etiā postea cū gētiles habitauerūt ī hierl̄m
fecerunt ex eo horologiū sibi. De loco vero
huiꝫ altaris. et quō imolātes ad latus eius
imolarent corā dño supra satis dictum est.
Porro in eodē atrio posuit salomon mare
eneū fusile: qd̄ nos lauatoꝝ dicere possu-
mus. vt ī eo sacerdotes mīstraturi abluerēt
pedes 7 manus. Quod iosephus vocat cā-
tarum in gentē in scemate emisperij factuz

Regum tertii

cuius latitudo .x. cubitorum erat p diametrum a labio vsqz ad labium. Altitudo vero erat qnqz cubi

torum a labio scz vsqz ad fundum. spissitudo vero erat .iiij. digitorum. In superiori pte adeo latum erat qz resticula .xxx. cubitorum cingebat illud p circumitum sed paulatim in descensu angustius fiebat. adeo vt circa fundum resticula .x. cubitorum ambiret illud. Supremum eius labium repansum erat ad modum lilij. In lateribus aut eius extrinsecus duo ordines erant sculpturarum historiatarum. id e. historias aliquas habentium. Capiebat autem duo milia batos. id est tria milia metretas. Batus enim capit metretam et dimidium. Et e batus mensura trium modiorum eiusdem capacitatis cuius et ephi. Sed et batus est mensura liquorum ephi vero aridorum. Porro basis super quam stabat habebat .xij. boues gneos et fusiles. e quibus tres respiciebant ad aquilonem. tres ad occidentem. tres ad meridiem tres ad orientem. quorum anteriora tamen prominebant sub mari. posteriora vero intus latitabant.

De luteribus. Capitu. XIX

Ecce quoque sa

lomon decem luteri gneos et fusiles altitudinis quattuor cubitorum. Erat autem in summitate luteris os recuruatum interius et adeo angustum. vt vnus cubiti esset eius latitudo. Fundus vero eiusdem erat latitudinis cubiti et dimidij iuxta quantitatem basis supra quam sedebat. Quadraginta batos capiebat luter vnus. In eis abiebant iustitia et pedes holocaustorum et erant omnes eiusdem facturę sicut et bases quibus insidebant

Id e. linea diametraliter a labio ad oppositum labium protensa .x. cubitos habebat.

Cubitus tripliciter dicitur. Vt ipsa flexura brachij. vel mensura ab inde vsqz ad extremitatem digitorum. Vt ab vna manu vsqz ad alias expansis manibus. Dicitur est autem cubitus; quia cibos sumendo in ipso cubamus.

Erat autem basis in inferiori pte in longitudine et latitudine habens .iiij. cubitos p quadratum. in altitudine vero trium cubitorum. Et ascendendo paulatim angustata vsqz ad cubitum et dimidium iuxta quantitatem fundi ipsius luteris. Eratque composita ex .iiij. tabulis quibus quanta erat superposita quadrata. et ex omni pte aliquantulum excedens summities aliarum habens in medio sui eminentem concavitatem rotundam. in qua sedebat luter. Ipsum opus basis interrasile erat. et in iuncturis tabularum p quattuor angulos erant sculpturę eminentes ad modum columnarum. quas quidam dicunt vocari media intercolumnia quadrata. tamen quidam legunt ibi media inter columna quadrata. vocantes columnam mediam tabulam inter quattuor tabulas superpositam. Latera vero basis a media pte super insculptas habebant coronulas et plectas. et in medio earum leones et boues

et cherubin. et super colla leonum et bouum et subter erant lora exere pendetia quibus ligati videbantur. In summitate vero quattuor columnarum angularium erant hu-

Coronula potest vocari que fit de aliquo solido vt de auro.

Plecta vero corona facta de iuncis floribus vel arboribus. vt fit de lauro et muro.

meri expansi in similitudine manus humanę et pedis aquilini. super quos tabula ferens luterem ita erat coaptata. vt naturaliter inserta videretur. Et habebant ille columnę proprias celaturas. homines. arbores. et aues. Porro altera media pars basis que erat circa terram. habebat p girum rotas eminentes cubiti et dimidij. et que in rota fieri solent axes et radios catos et mediolos. omnia fusilia. Et circa eas positę erant varice celature. Et hęc omnia adeo fabricata erant. vt non celata sed quasi apposita per circumitum viderentur. et basis quasi rotis circumstantibus vbi videbatur. Una erat fusura et mensura et sculptura. x. basis et luterum. De sculptura tamen luterum nihil memini me legisse. Horum quatuor in atrio templi steterunt ad dexteram et quatuor ad sinistram ad hunc vsum. Rathinnei prorsus lauabant membra hostiarum

Historia

in piscina pbatica. et lota tradebant sacerdotibus. quod ne quid iterum eis sordis adbelisset lutenibus ea immergebant. ut resincerata supponerent altari. Porro lauatoria sunt in hunc modum polita erant. ut ingredientibus atrium sacerdotale. primo occurrebat ad meridiem mare geneum. ad abluendas manus. postea progredientibus occurrebant decem luteri ad intingenda membra hostiarum. rursumque progredientibus occurrebat altare geneum. similiter ad meridiem positusque hostijs super altare redibant sacerdotes offerentes ad mare geneum. et abluiebant ibi pedes et manus. ut sic loti possumant sacrificia. et intrarent templum cum prunis et thimiamate ad adolendum illud super altare in odorem domino.

De vasis altaris. Capitulum. XX

Vasilia vero

altaris genei fecit hyram ex ere lebetes ad suscipiendos cineres et prunas altaris ollasque et caldaria ad coquendas carnes et hamalas. id est fuscinulas ad extrahendas carnes vel disponendas. et arpagiones. id est furcas ad componendum ignem et membra hostiarum desuper disponenda. et scutras vasa scilicet equalis amplitudinis in ore et fundo ad calefaciendum. Josephus addit et trullas. forte ad congregandos cineres vel eruendos. vel ad vertendum pauimentum. Porro utensilia templi aurea erant vel argentea. Vasilia vero cadelabrorum aurea erant quod in exodo legitur. Numerum vero utensilium que fecit salomon tempore precedente ponit iosephus meas scilicet super quas iacebant fiale et patere. et mortariola. et pateng ad offerendam similes. et crateres in quibus similia cum oleo miscebantur. et assarones in quibus libamina mensurabantur. Thuribula que cum quibus ferebant thimiamata. et alia thuribula in quibus ferebant ignis a maiori altari ad minus. Hec omnia obtulit salomō aurea et alia similiter argentea. sunt in duplici. Quorum numerum secundum iosephum ponere timui. ne incredibile videretur. presertim cum vitium scriptorum circa numeros plurimum inueniat.

De dedicatione templi. Capitu. XXI

Anno igitur quarto regni salomonis secundo mense fundata est domus domini. et in anno. xi. mense ebul. id est octobri consummata est in omni opere suo. et in vniuersis utensilibus que in iminenti erant necessaria. Post dedicationem enim plura fuerunt fabricata et superaddita. Et edificauit eam septem annis et septem mensibus. Et conuocauit salomō in anno xi. maiores natu israel. et principes tribuum et duces familiarum ad dedicationem templi. et ad offerendam arcam in illud. Et conuenerunt omnes mense. vii. id est. vii. lunatione que intrauerat octobrem. Et erat dies solennis decimus scilicet dies que fiebat expiatio. Potest tamen dici templum in septembri dedicatum. quia totum fere solennis est rege accelerante. et post dedicationem fecisse aliquod utensilia. que decurrant mense octauo. et sic vtrumque verum est. quia mense octauo perfecta est domus in omni opere et utensilibus. et tamen mense. vii. dedicata est. Et tulerunt sacerdotes et leuitę de ciuitate david arcam domini. et omnia vasa eius. et vox iubilationum ut ait iosephus a longe remotis audiebatur. Rex vero et vniuersa multitudo gradiebantur. alias gratulabantur ante arcam. et imolabant hostias absque estimatione et numero. et aromatatum fumus a longe positus sentiebatur. Et intulerunt sacerdotes arcam domini in locum suum et in oraculum subter alas cherubin. quibus quasi quidam ciburneo tangebatur. Capita quidem vectium super humeros portantium a populo retro posito videbantur donec arca reposita retracti sunt a visibus hominum in sempiternum. Arca vero tecta erat ne videretur. In arca autem nihil aliud erat nisi duę tabule testamenti lapideę. Supplendum est autem et vna aurea plena manna. et virga aaron. Hec enim testatur apostolus fuisse in ea. Factum est autem cum exissent sacerdotes de oraculo. et dicerent Confitemini domino quoniam bonum. quoniam in seculum maneat eius. nebula impleuit domum domini non metuenda. sed temporata et fulgens. et obumbravit facies sacerdotum. ita ut se inuicem videre non possent nec

Quoniam david introduxit arcam. cantauerunt alius psalmum. Confitemini domino et inuocate nomen eius.

Regum tertii

ministrare. Et ait salomō. Dixit dñs vt habitaret in nebula. Nusq̄ legit dñs s̄ dixisse. Sed qz in mōte syna apparuit ī nebula. 7 p̄cessit israel in nube. 7 ante moysen positū in cauerna petre trāsīuit ī nebula. ideo salomon posuit dictū p̄ ope Et ē sensus. Dixit dñs. i. opere mōstrauit. Subijt aut̄ omnes q̄dā opinio fantastica. dñm localiter descēdisse in tēplū. quā amouit salomō dicens. Nonim⁹ dñe qz fabricasti tibi domū perpetuā cēlū 7 terrā simul 7 mare. Et flexo utroq̄ genu ī terrā corā omni ecclia vtrāq̄ manū leuauit ad dñm supplicās p̄ peccatū. vel grās agēs d̄ p̄missione dñi īpleta. q̄ p̄miserat dauid domū sibi edificādā p̄ manū filij ei⁹. Oravit q̄ vt quicunq̄ iudeus vel gētilis ascēderet ad hanc domū supplicās p̄ peccatis vel clamās ad dñm p̄ aliq̄ tribulatione exaudiret a dño ī his q̄ iuste postularet. Et surgēs ab oratione stans bñdixit vniuerso pp̄lo. 7 dedicatū est tēplū cū vtensilib⁹ suis die illa. Et deinceps ī eadē die q̄rtū fiebat festū sc̄z festū dedicatiōis. In eadē enī die erāt tria alia festa. festū sc̄z pp̄itiatiōis afflictionis 7 expiatiōis. Nec te moueat q̄ diximus eū flexisse genua sup̄ terrā. cū in paralipomenō dicat q̄ fecerit salomō basim eneā iij. cubitis altā quā posuit ī medio basilicę 7 stans sup̄ eaz bñdixit pp̄lo. Potuit enim vtrūq̄ fecisse. Vel si p̄ eodē accipit. intelligē dñi ē eū flexisse genua sup̄ terrā. i. sup̄ locuz in q̄ stabat īmolauit salomon hostias pacificas. xxij. milia boum et ouium. c. xx. milia. Et qz altare eneū ad suscipiēda holocausta 7 adipēs pacificorū min⁹ erat. sanctificauit rex mediū atriū īterioris. vt sup̄ illud cremarent q̄ sup̄ altare cremari nō poterant. Fecit ergo salomon festiuitatē dedicatiōis 7 oīs isrl̄ cū 30. dieb⁹. Qd̄ sic intelligendū est. Quinq̄ dieb⁹ cōtinuis celebrata est dedicatiō. In. vj. vero die q̄ fuit q̄ntadecima mēsis occurrit scenophēgia q̄ interpolata est. vij. diebus. Qua terminata

iterū celebrata est dedicatiō p̄ duos dies q̄ intermissi fuerāt. 7 in die octauo. i. post duos septenarios dimisit rex populū. Vel dedicatiō cōtinuis. vij. dieb⁹ facta ē. 7 post. xij. die inchoata est scenophēgia. 7 terminata ī vicesimatertia. 7 ī octaua scenophēgię post collectas dimisit pplm. Et apparuit dñs secūdo salomoni p̄ somni⁹ dicēs. Exaudiui orationē tuā. sanctificauit domū hanc. 7 erūt oculi mei cūctis dieb⁹ sup̄ eā 7 sup̄ te et sup̄ pplm isrl̄. si custodieritis mādata q̄ p̄posui vobis. Alioqn̄ auferaz vos de terra quam dedi vobis. 7 tēplū h̄ p̄iciā a p̄spectu meo 7 erūt erumne vestre fabulę narrantiū.

De domo saltus. Capitu. XXII

Actū est autem

post fabricatā templi cepit salomō construere edificiū domoz regaliū qd̄. xij. ānis vix impleuit. Nō enim circa eas adeo feruens erat studium populi sicut circa templū. sed nec ad eas opulētia fuerat ei p̄parata a patre. Fecit aut̄ tres domos. domum sibi. 7 domū vxori suę filię pharaonis. 7 domū saltus. De domo regis hoc solū dicitur in regum. Domū suā edificauit salomō. xij. annis. et ad p̄fectum vsq̄ p̄duxit. et paulo post. porticū etiā solij in qua tribunal fecit. Et vocauit porticum ipsam domum in qua erat solij 7 tribunal. Solij aut̄ est regl̄. tribunal iudicis. Et erat in eadē domūcula in qua sedebatur ad iudicādum. i. in qua cū assessorib⁹ tractabatur d̄ sentētia. Dehui⁹ dom⁹ cōpositione tacet liber regum. forte qz eadem erat. q̄ 7 in domo salt⁹. quā plenius describit. De domo regine dicitur in regū q̄ eam tali ope fecit. quali 7 domū regiam. Porro domus salus duplex erat. 7 ex duplici materia. Pars inferior erat lapidea. 7 dicebat̄ netkota. i. pigmētaria. in q̄ reponebant̄ aromata 7 pigmenta ad vsus templi et dom⁹ regie vt ex beneficio terre et muri diu vigerent q̄si recentia. Superior pars dom⁹ lignea erat de lignis libani facta. vñ 7 dicta ē dom⁹ salt⁹. vel dom⁹ libani. vñ domus salt⁹ libani. Quidā tñ putāt eaz ob h̄

sic vocatā. qz circūquaqz posita erat ex arboribus
 et viridarijs mire recreatiōis iuxta ten-
 sitatē saltus libani. In ea reponebant arma.
 vt bñficio ligni rubiginē nō sentirēt. nec so-
 lū arma ad pugnādū. s̄ et ad decorem et ad
 ostētationē regij fasti. Fecit enī rex salomō
 cc. scuta aurea. et. dc. sicli erāt ī vnoquoqz
 scuto. In paralipomenō addit de totidem
 laceis aureis. Fecit qz ducētas peltas aure-
 as. q̄rū q̄dā rotūde erāt. alię instar semicicli
 facta. His vtebāt custodes regis añ ostiū
 domus excubātes. Etiā qñ rex egrediebatur
 p̄cedebant eū equitantes et ferētes hmoi ar-
 ma iuuenes flauī. et vsqz in equoz sessionez
 diffundentes cesariem. comis suis adūciē-
 tes auri tincturā. vt eozū capita sole p̄cussa
 radiarent. Hos sequebat rex vectus ī curru
 et ad locū quēdā solitus erat exire. q̄ ab hiero-
 solymis abest duobz funiculis. et dicebat or-
 tus eden. i. delitiarū. Porro pars illa supe-
 rior q̄ dicebat domus saltus. habebat longitu-
 dinē. c. cubitoz. et in latitudine. l. et ī altitu-
 dine. xxx. cuius camera tota vestiebat tabulis
 cedrinis. Sustētabat vero tribz ordinibus
 colūnarū. Unusquisqz ordo habebat colū-
 nas. xv. e regione se respicientes. et pari mō-
 a se distantes. et ita inter muros et tres ordi-
 nes colūnarum erant. iij. deambulatoria.
 Pro foribz aut domus fecit porticū colūna-
 rū. l. cubitoz lōgitudinis. et xxx. latitudinis
 De cōpositione inferioris ptis domus lapi-
 deę tacet liber regū. forte qz eiusdē cōpositi-
 onis erat cuius et superior.

De basilica et domo regia.

Capitulum. XXIII.

Regiōe stabat

Domus regia grandi interiacente vi-
 ridario eiusdem lōgitudinis latitudinis et
 altitudinis. et similiter intercolūnata. Ae-
 rūtamen simplex erat et vnus mātionis mu-
 rus cuius altitudo quattuor habebat distin-
 ctiones. quarū tres diuersis variabantur co-
 loribz. quarta vero superior celaturis erat
 ornata. Erāt ibi arbores sculptę diuersi ge-
 neris. ramis. folijs. et pomis obumbrate. ita

vt propter miraculum subtilitatis agitari
 quodāmodo putarētur. In medio totius
 amplitudinis erat domuncula. habens lati-
 tudinē. xxx. cubitoz. et in ea erat solium vali-
 dis colūnis extensū. in quo rex sedēs iudicia
 proferebat. In posteriori fronte domus la-
 quearia et parietes vestiti erant auro. vbi fe-
 cit rex thronū de eboze grandē. et vestiuit eū
 auro. cuius ascēsus facilis erat p̄ sex gradus.
 et de marmore porphyrio factus. xij. leuunculi
 stabant sup sex gradus hinc et inde. Recli-
 natio throni posterior rotūda erat. sedēs su-
 per vitulum respicientē. et duę manus hinc
 et inde tenebant eum. et duo leones stabāt
 iuxta manus singulas. Non fuit tale opus
 in vniuersis regnis. Fecit et circa domū re-
 liqua habitacula et sedilia. Ubi post causas
 explicatas residebant. strata oīa ex marmo-
 re et tabulis cedrinis. Fecit qz domū regine
 in latere descendente. marmore cedro auro
 et argento opulentissime decorata. Fecit et
 utensilia vtriusqz domus p̄clara. Necnon
 et vasa quecūqz sunt epulis oportuna om-
 nia ex auro fecit. Perfecit itaqz salomon. xx
 annis templum. et domos regias. cū omni
 suppellectili sua. hyraz rege thiri p̄bente sibi
 auxiliū in lignis et auro.

De opidis datis hyram.

Capitulum. XXIII.

Hinc dedit sa-

lomon hyram. xx. opida ī terra ga-
 lileę in sorte neptalim maritima. Sed non
 placuerūt regi thyrō lya thyro non p̄cul
 essent positę. et appellauit eā terrā cabul. qd
 lingua phenicū sonat displicere. et tūc pri-
 mū terra illa vocata est galilea gentiū. non
 q̄ ibi gētes habitaret. s̄ qz sub ditione regl
 gētilis erat. Refert iosephus menandru phe-
 nicē historiographū scripsisse qz salomon et
 hyrā mutuo sibi scripserunt enigmata et fi-
 guras. q̄ q̄ nō solueret certā daret alteri p̄-
 sionē. Lunqz artaretur hyrā in solutiōe cō-
 sulebat thyrū iuuenē ab demīū ab demo-
 nis filiū qui oīa defacili explicabat.

Regum tertii

De operibus salomonis. Cap. XXV

¶ Duxo conuertit

animū salomōis ad muros ciuitatis construēdos quos miro robore ampliauit. Quas quæ regias quæ ad hierosolymā ducerēt nigro lapide strauit in pluribus vero locis ruinas ciuitatū reparauit. Sed et nouas ciuitates pro oportunitate locorum fundauit. quosdam pro hyemis intemperie. quosdam aduersus cauma estiuum. quosdam pro ueris et autūni mutabilitatibus. In terminis uero terre edificauit urbes tabernaculorum. imo ultra fines terre pro missionis per plurimas urbes occupauerat locero suo pharaone rege egypti ei presentē auxiliū. Qui ut ait iosephus ultim⁹ regū egypti dicitur ē pharao quod interpretatur regnans. Qui cum admiraretur opera salomonis. precipue cōmēdabat domū salt⁹ et sacrificia et frequentiam lenitarum circa ea. Porro de filiis israel nullū fecit salomō seruū. sed erāt uiri bellatores et ministri eius. ex quibus erāt super omnia opera salomonis prepositi. cccc. l. Chananeos autē de monte libani usque ad ciuitatē amachi fecit sibi suos tributarios. Classē quoque fecit rex salomō in insula quādam egyptiaca rubri maris quæ dicitur asyongaber. et nauigabāt cum suis salomonis uiri nautici de tyro. quæ tunc insula erat et deferēbāt de ophir aurū multū. et circumuēntes indiā in siciliā. post elapsū trieniū referebant salomoni aurū. cccc. et xx. talentorum. et argentū. et dentes elephantoꝝ. et simias et pauos. et gemmas et ligna thina multa nimis. quæ erāt similia lignis sethim. et odorifera. de quibus fecit rex salomō fulcra et sedilia dom⁹ dñi et dom⁹ regie. et cytharas et liras catoribus. nā cynara et nabla ex electro constituit. Quasi nulli⁹ precij erat argētū in diebus eius. nā et sedilia pro foribus domoꝝ plurima in hierl'm argētea erāt. Sed et ligna cedrina quasi sicomori ligna abundabant in ea.

De regina saba. Capitu. XXVI

¶ De horum incre-

dibilē opinionē regina saba excitata. uenit temptare eum in enigmatibus. Et in-

gressa ē hierl'm cum comitatu multo et diuitiis inestimabilibus. Est autē saba quæ nō est nomē regionis. sed hic est ciuitas regalis ethiopię. Hui⁹ nominis significatiōes apud hebreos distinguuntur per apices l'ra et sin et samech. Erodot⁹ dicit post minen quæ menphym perdidit fuisse reges egypti dictos pharaones. quod sonat regnantes. Quibus successit nichaula regina egypti et ethiopię. quam putat iosephus uenisse ad salomōnes. Quę ingressa ad eum locuta ē uniuersa quæ habebat in corde suo. Nec fuit sermo quod regē lateret. sed docuit eas in omnibus quibus proposuerat. Et ammirās non habebat ultra spiritū dicēs famā regis minores eē ueritate. Verū tamen tria pre ceteris ammirabat. domū salt⁹. et super templi fabricā. ordinē quoque et frequentiam ministrantiū in templo. Tertium uero ordinem et distinctionē seruientium regi in mensa. Nam et pincernę simili cultu et distincto ab alijs ornabāt. similiter et panū latores et dapiferi. ut in tanta multitudie ministerio null⁹ dubitaret quis cui⁹ rei ministerio fugeret. Dedit autē regina regi murena. c. xx. talenta auri. et gemmas preciosas et aromata. quanta et qualia nō fuerāt uisa in hierl'm. Dicit etiā iosephus eam dedisse regi radicē balsami. unde propagatę sunt in egypto. Quæ postea cleopatra abstulit pessima regina egypti. Qui etiam salomon multa redonauit nihilque fuit quod postulanti non preberet. Quę regina gratul suscipiēs ad propria remeauit. Tradūt quidam eam rescriptisse salomoni quod presentialiter ei dicere timuit. se uidisse scilicet quoddam lignū in domo saltus in quo suspendendus erat quidam pro cuius morte regnum iudeoꝝ periret. et certis indicijs illud regi indicauit. Quod timēs salomon in profundissimis terre uisceribus occultauit illud. Pro cuius uirtute a quæ mota sanauit egrotos. quod tamen in libris suis negāt se habere hebrei. Sed quō circa tempore christi in probatica piscina superrenatauerit incertum est. et creditur fuisse hoc lignum crucis dominicę.

De ligno s. crucis

Historia

De aduersariis salomōis et morte eius. Capitulum. XXVII

Recedente ve-

pro tpe amavit rex salomon mulieres alienigenas ꝑ legē. et posuit maculam in gloria sua. et scisma in genere suo. Fueruntque ei uxores regine quasi septingente. Josephus tamen dicit. lxx. et cubine. ccc. que auerterunt cor eius in senex esse. et secutus est deos alienos ne delicias suas tristaret. Et edificavit in excelsis circa hierusalem tria fana idolorum. unum astarte de sidonioꝝ que in uino dicitur. Secundum chamos idolo moabitano. Tertium moloch idolo amouitarum. cuius fanum statuit in monte oliueti e regione templi quod plurimum deo displicuit. Unde et postea dicitur esse locus ille locus offensionis. Venit ergo ad eum propheta missus a deo nathanael vel alius dicens. Hec dicit dominus. Quia scidisti pactum meum scindam regnum tuum. et dabo illud seruo tuo non tamen totum sed tribum unam. propter tribum iuda dabo filio tuo. Propter dauid suum meum propter quem etiam non faciam hoc in diebus tuis. Porro cum uixisset salomō in summa pace. circa finem uite suscitauit ei dominus aduersarium adad ydumeum de semite regio que in tepestate illa que desinit iobab in idumeos puer fugit in egyptum. cui postea rex egypti dedit uxorem sororem uxoris sue que peperit ei filium ienebath. Cuius audisset adad dauid et iobab mortuos esse. et salomone infamatum vel infatuatum. egressus de egypto infestabat israel. Suscitauitque ei dominus alium aduersarium carō principem latronum in damasco. Zerobabam que filius nabath effratus de sareda huius salomōis. leuauit ꝑ regem manum suam huiusmodi. Salomō edificauit mello muros a radice voraginis extollens. ut coequeret eos civitati dauid. videlicet salomō ierobam bonę indolis et industrię. statuit ei perfectum opus. et deinde constituit eum super vectigalia uniuersę domus ioseph. Quadam die dum egredere ierobam de hierusalem. inuenit eum in uia achias propheta sylonites operatus pallio nouo quod scidit in xij. partes et ait ad ierobam. Tolle tibi x. scissuras. Hec enim dicit dominus. Dabo tibi x. tribus et eris rex super israel. filio autem salomōis dabo unam. ut rema-

neat lucerna dauid coram me in hierusalem. quas elegi ut esset nomen meum ibi. Quo audito ierobam intumescens suadebat populo ut recederet a salomōe. Quāobrem salomō voluit eum interficere. Tunc ierobam fugit in egyptum ad susac regem egypti usque ad mortem salomonis. Reliqua uero uerborum salomōis et omnia que fecit scripta sunt in libro uerborum. vel in libro dierum salomonis. Hunc librum quidam estimant esse paralipomenon. sed quia nec in eo scripta sunt reliqua opera salomonis ueriputandum est hunc librum non supersse. Dormiuitque salomō cum patribus suis et sepultus est in ciuitate dauid cum regnasset in hierusalem super omnes israel xl. annis. Queritur autem que ratio dicatur salomō senex fuisse cum modicum ultra. l. annos uixisse legatur. Robam enim mortuo patre xl. et uixit annis erat. que salomō cum xl. annorum esset genuisse prohibetur. Pleni ergo super hunc locum dicit iosephus ita. Mortuus est salomō valde longeuus. que regnauit annis. lxxx. Vixit autem. xciiij. annis. sed diuina scriptura eos tamen annos exprimit. quibus regnauit antequam peruicicaret.

Nota quod de pluribus libris metio fit in sacra scriptura que non supersunt. sic liber belloꝝ dñi dicitur que in numeri. similiter forte liber uerborum de quo huiusmodi et sepius agit non supersse. Quidam tamen uolunt signari paralipomenon que dicitur residuorum quia quod minus in ueteris testamenti libris dictum est ibi suppletur.

Incidentia

In diebus salomonis fuit rex sextus latino rum siluius alba siluię enę filius.

De roboam et diuisione regni.

Capitulum. XXVIII.

Est mortem sa-

plomōis successit ei roboam. et erat mater eius naama amanites. Porro ierobam audita morte salomōis reuersus est de egypto et uenit in sichem ad roboam cum omni multitudine israel que uocauerat eum. Cumque uellet roboam constituere regem dixerunt ad eum. Imminue paululum de igni iugo quod imposuit nobis patri tuo. et huiemus tibi. Nec est intelligendum de iugo tributum. sed vectigalium in expensas que preerat achimaas sub salomōe.

vide callamitate salomōis maxima. et multi indomiti omnis mulierum.

in postumum esse de peccato suo salomōis penituisse. quia multa uiciorum.

Regum tertii

Qui rñdit: Ite 7 redite ad me in diē tertius
Interi p̄suluit senes sadoch scz et bananiā
7 ioiadam. 7 reliq̄s p̄ncipes salomōis. Qui
dixerūt: Si hodie audier̄ eos. leniter eis lo
quēs seruiēt tibi in eternū. Post h̄ p̄suluit
adolescētes nō etate tm̄ s̄ morib⁹. Qui di
xerūt: Imperiose loquere p̄plo 7 cōminādo
7 timētes seruiēt tibi. Et redeūte p̄plo ī ter
tiū diem dixit ad eos: Digir⁹ me⁹ minimus
grossior ē humero p̄is mei. Pater me⁹ ceci
dit vos flagellis. ego cedā vos scorpiōib⁹
q. d. ego sū potētior patre. 7 maiora faciā su
per vos. Est autē scorpio rubus aculeat⁹ vel
flagellū virgax nodosū. vel scrutica habēs
ī sūmitate glādes plūbeas. 7 indignat⁹ p̄pls
ait: Que nob̄ ps ī dauid. vel q̄ hereditas
ī filio isai. q. d. Queq̄ trib⁹ portione suam
hereditariā h̄s a dño. que necessitas ē vt ex
vna legat⁹ q̄ regat alias. Queq̄ trib⁹ regat
hereditatē suā. Et recesserūt. x. tribus ab eo
Ipse vero misit post eos adurā q̄ erat super
tributa. 7 lapidauerūt eū. Tūc timēs robo
am fugit ī hierl̄m. Decē vero trib⁹ constitu
erūt ieroboā regē sup se. iudas vero 7 benia
min secute sūt roboam. 7 fuerūt cū eis leuite
p̄pter templū qd̄ erat in hierl̄m: 7 tunc sepa
rata ē monarchia regni hebreoz in duo re
gna nec ampli⁹ ad vnitatē redijt. Et dictuz
ē regnū. x. tribuū regnū isrl̄ p̄ multitudine
sui. nomē iacob patris sui sibi reseruas. Di
ctū ē 7 effraim. qz ieroboam qd̄ effraim pri
mus eis imperauit q̄si tūc p̄mū impleta eēt
bñdictio sup effraim. Altero vero regnū di
ctū ē regnū iuda ob dignitatē tribus regie
De vtroq̄ regno p̄seq̄ historia q̄si modo
iter scalari. Et incisive nūc de h̄ loq̄. nūc d̄
illo. Qd̄ diligēs lector defacili dephēdet.
De ieroboā et abdo et vitulis.

Capituluꝝ. XXIX.

De roboam

p̄ collegit exercitū. c. lxxx. milia electo
rū. vt pugnaret cōtra israel. Et misit ad eū
dñs semeiam p̄pham dicentem: Hec dicit
dñs: Non pugnabitis cōtra frēs vestros a
me enim factum est verbum hoc. Quod de

scismate regnoz itelligēdū ē. Et quienerūt
a p̄lio. Ieroboam autē dixit ī corde suo. Si
ascenderit p̄pls iste in hierl̄m. ter in āno cō
uertetur cor ei⁹ ad dñm suū roboā. et iterfi
cient me. Tūc excogitato p̄silio fecit. ij. vitu
los aureos. q̄s ioseph⁹ vitulas vocat. 7 con
stituit vtriq̄ fanū. alterū in dan. et alterū ī
bethel. 7 dixit ad p̄plm: Ecce dij tui isrl̄ qui
eduxerūt te de terra egypti. q. d. Dis locus
habet deū. nō habetis necesse vt ascēdatis
ad hostiū ciuitatē. vt ibi queratis deū. Feci
vobis vitulos equiuocos deo. vt ī eis ado
retis dñm. 7 cōstituā ex vobis sacerdotes 7
ministros. ne filijs leui egeatis. Luncq̄ imi
neret scenop̄lexia. cōstituit eis diē solēnē in
mēse octauo. q̄ntadecima diē mēsis. Forte
transulit festū de mense septimo in octauū.
vel lunatio septēbris descēderat in octobrē
Tūc ascēdit cū p̄plo in bethel ad diē festum
Dñs autē misit p̄phas de iuda ī bethel qui ī
paralipomenon nominat⁹ abdo. hic a qui
busdā credit⁹ fuisse gad. q̄ rege stāte sup al
tare ad imolādū exclamauit. Altare altare.
h̄ dicit dñs: Nasce filij domui dauid. no
mine iosias. qui cōburet super te ossa sacer
dotum tuorum eruta de tumulis suis. Et
ait ad p̄plm. Dabo vobis signū q̄ locutus
sit ī me dñs. Ecce altare scindet⁹ 7 effundet⁹
oblatio q̄ est in eo. Tūc rex extendit manus
suam p̄cipiens eum apprehendi. 7 statim
aruit manus eius cum brachio. Altare q̄
scissum est. 7 effusa sunt omnia que erant in
eo. Et timens rex ait ad prophetam: Dia p̄
me vt restituatur manus mea mihi. Quo
orante reuersa est manus regis ad eū. Cun
q̄ dixisset ei rex. Veni vt prandeas mecum
et dabo tibi munera. Respondit: Non pos
sum. Sic enim p̄cepit mibi domin⁹. Nō
comedes panem neq̄ bibes aquam. neq̄ re
uerteris per viam qua incedis. Egressus ita
q̄ de bethel. reuertebatur in hierusalem per
aliā viam. Erat autē in bethel propheta qui
dam senex 7 iacens in lecto. Cui cū indicas
sent filij ei⁹ q̄ viderant 7 audierāt dixit eis
Sternite mibi asinum. Et ascendens abijs
post virum dei. 7 ait ad eum: Redi mecū vt

comedas Qui rñdit: Nō possū qz phibuit me dñs. At ille. ¶ Propheta sū sic 7 tu. 7 dixit mihi dñs: Reduc eū tecū vt comedat. et ita seduxit eū 7 reduxit. Lūqz sederēt ad mē sam fact⁹ ē hmo dñi ad pphaz q̄ reduxerat eū. 7 ait in spū. Quia nō custodisti mādatū dñi. nō inferet cadauer tuū in sepulcrū patrū tuoz. Et nota q̄ p̄ iniustū iuste locutus ē spū sanct⁹ vt ex eodē ore. ppha p̄naz acciperet. vnde 7 culpā acceperat. Lūqz rediret vir dei post prandīū. occidit eū leo ī via. asinus at̄ stabat iuxta illū. 7 leo custodiebat cadauer nec asinū tāgēs nec illud. Qd̄ cū accepisset senex ille ppha retulit cadauer ei⁹ et posuit illud ī sepulcro suo dicēs filijs suis. Cū mortu⁹ fuero ponite ossa mea iuxta ossa ei⁹ vt parcat ossib⁹ meis p̄ eo. qñ fiet verbū dñi d̄ crematiōe ossiū sup altare. Ieroboā aut̄ nō ē reūsus a via sua pessima. Nā senex ille ppha psuadebat ei nō fuisse verū pphetam quē dñs occiderat. 7 dexterā ipsi⁹ p labore sacrificādi obstupuisse. 7 cū requēisset ad naturā p̄riā remeasse. Altare vero p̄ponus impositoꝝ ruptum fuisse aiebat.

De morte ieroboā. Capitu. XXX

Diebus illis

egrotavit abia fili⁹ ieroboam. 7 ait rex vxori suę: Lō muta habitū ne cognoscaris vxoz mea. 7 vade ī sylo ad achia. pphaz q̄ mihi quondaz locut⁹ ē d̄ regno. ipse indicabit tidi quid euenturū sit puero huic Et ascēdit mulier ad achiaz q̄ videre nō poterat p̄ se nectute. s̄ p̄ instru ctus a dño ait: Ingre dere vxoz ierobo am. quare te aliā simulas. Vade 7 dic ieroboam. Hec dicit dñs. Exaltavi te d̄ medio ppli. tu aut̄ picisti me post tergū tuū fecisti tibi deos alienos 7 p̄flatiles. 7 ego pcutiaz de ieroboā mingētē ad parietē 7 clausū. ī in carceratū 7 nouissimū in isrl̄. id ē. delebo de

domo ei⁹ etiaz vilissima q̄ p̄ sui vilitate negligēda putat̄ 7 dabo cadauera eoz canib⁹ 7 feris. Tu aut̄ reuertere 7 in itroitū tuo moriet̄ puer q̄ solus de domo ieroboā inferet̄ ī sepulcro. Et redijt mulier in thersa 7 mortu⁹ ē puer. 7 sepelierūt eū. Reliqua vero ieroboam sc̄pta sūt in libro verboꝝ dierū regū isrl̄ Et mortuus ē ieroboam cū regnasset. xx. et duob⁹ annis. Porro roboam regnavit ī iuda q̄ cōtinebat tribū iuda 7 beniamin. xl. et vni⁹ anni erat cū regnare cepisset. 7. xvj. annis regnavit in hierlm̄. Sedet iudas. ppls ille peccauit coram dño. 7 fecit sibi aras statuas 7 lucos sup excelsa montiū. S; effeminati fuerūt in terra iuda. ī cultozes cibeles enirati natura vel actu. sic legit̄ de ierophātis. Offensusqz dñs suscitauit p̄tra iudā s̄ iero qd̄ ē sacru et susac regem egypti p̄hanū qd̄ est tēpluz āno. v. regni roboā. q̄si sacru templum.

Qui ingrediēs hierusalem. pactis p̄cedentib⁹ cū ei resistere nō posset sc̄dera nō seruauit. Fecit enī pactū cū eo de quozdā muroꝝ destructiōe qd̄ trasgressus ē. Diripuit thesauros dom⁹ dñi et domus regie. scuta q̄ aurea diripuit. q̄ fec̄ rex salomon p̄ quib⁹ fecit roboam rex scuta grea. Habuit aut̄ roboam vxozes. xvij. cōcubinas vero. xxx. 7 nati sūt ei filij. xxvij. filie vero. xl. Reliq̄ roboam sc̄pta sūt in libro verboꝝ dierū regū iuda. Opera ei⁹ p̄ma 7 nouissima sc̄psit semeias ppheta 7 mortu⁹ ē roboam. 7 sepult⁹ in ciuitate dauid. 7 regnavit p̄ eo filius ei⁹ abia.

Incidentia

In dieb⁹ roboā latinoꝝ septim⁹ rex fuit silui⁹ achis sine silui⁹ egypti⁹. Refert erodotus susac regē egypti multas gētes sibi subiugasse. 7 q̄sdā sine p̄lio cepisse. In subsan nationē q̄rū in statuis eaz q̄ triūphāti p̄ferēbāt genitalia muliez īsculpsit significās eas eniratas esse. Refert q̄ ethiopes 7 p̄henices ab egyptijs didicisse circūcisionem.

Regum tertii

De abia. Capitulū. XXXI

Bitur i octavo

decimo āno regni ieroboam regnauit abia sup iadā. Tribus annis regnavit in hierl'm. nomē matrē ei' maacha filia tamar filie absalon. Et ambulavit i oib' peccatis p'ris sui. Et factū ē plū iter ieroboā z abia in loco q' vocat' mons amorreoz. z habuit abias p'tra spem victoriā inestimabilez. Et mortu' ē abia. z sepelierūt eū in civitate dauid. z regnavit asa filius ei' p' eo. In anno xx. ieroboā regnavit asa sup iudā. z xl. z vno anno regnavit i hierusalem. Nomē matrē ei' i. anie maacha. Et nota q' ieroboam et ieroboā dicūt cōregnasse. xvij. annis. z postea abia cōregnavit ierobeā trib' ānis. z sic impleti sūt. xx. anni regni ieroboā. Non ergo i xx. āno ieroboā cepit regnare asa. vt dictū ē. sed potius i. xx. p'mo qd' p' sinodoche dictū est. Dicit enim abia regnasse trib' annis eo q' regnavit duob' annis. z in pte q'daz tertij. z i reliqua pte eiusdē tertij anni cepit regnare filius ei' asa. i. in vicesimo āno regni ieroboam. Hmōi cōtrarietates sepe occurrunt in sequētib'. q'rū q'daz determināt per sinodochen. Vel qz equaliter conregnaverunt qñqz filij euz patrib' vt post dicemus. Que vero determinari nō possūt. vitio scriptoz ascribuntur.

De asa et regibus israel nadab et baasa et hela. Capitu. XXXII.

Bitur asa fecit

rectū coraz dño sicut dauid pater eius. z abstulit effeminatos de terra. et sordes idolorū. z maacham matrē suā amovit ne esset pnceps in sacris priapi. z subvertit specū eius. z simulacrum turpe combussit i torrente cedron. excelsa tamē non abstulit. Porro nadab filius ieroboam regnavit sup isrl' anno scdo asa regis iuda. Hic p'tz qz ieroboam in pncipio. xx. scdi āni

Fiunt hebrei asa cōminuisse idolū i pulverem. z clam sparsisse in torrentē cedron qd' vt palam fieret ex

regni sui mortuus ē aqua ignis processit hic ann' fuit secū. a dño.

Regni asa. z regnavit sup isrl' duob' annis. id ē. vno āno z aliq' pte alteri' anni. Nā ps āni vocatur ānus p' sinodochen. sicut d' i euāgelio chri stus p'dicasse trib' ānis z dimidio. vbi ps dimidiij anni vocat' dimidius ānus. Sepe etiam fit ecōtra. vt tota sūma tpis nomine ptis suę vocatur p' sinodochen. vt ibi: Noe cum. d. esset annoz genuit sem. cum tñ esset noe. d. z duoz ānoz. Hec duplex sinodoche plurimū occurrit in sequentib'. Sed h' dicta sufficiāt. Nadab vero ambulavit in vjs patris sui q' peccare fecit isrl'. Qui cū obsideret iebethon vrbē philistinoz insidiatus ei baasa interfecit eū. z regnavit p' eo āno. iij. asa regis iuda. z percussit oēm domus ieroboam iuxta verbū achie silonitis. et regnavit in thersa. xxiiij. annis. nō tñ cōpletis Et erat bellū inter asa z baasa cūctis dieb' eoz. Porro asa. x. anno regni sui percussit çariā regē ethiopię plaga grandi. qui irruerat in terra iuda. Et redeūti asa a victoria occurrit açarias ppheta dicēs victoriā sibi a deo concessam. qz legitima eius servabat. Tūc scripsit asa in omnē puinciā vt oēs legitima diligenter servarēt. Baasa vero rex israel peccavit corā

dño. ambulans in vjs ieroboam et vltra. et venit ad eum bieu ppheta filius anani dicens: Hec dicit dñs: Exaltante d' pulvere. tu aut ambulasti i vjs ieroboam. z i multis peccare fecisti pplm

Nota q' iste baasa nō fuit d' genere ieroboam. qz in regib' isrl' nō semp successit filius patri s' raro.

Regnum vero iuda nunq' excessit genus suum. qz semp filius successit patri.

meū. z ideo temetam posteriora tua z faciā domū tuā sicut domū ieroboā. Pro his tñ nō quieuit baasa s' ascēdit in iudaz. z edificavit rama. xl. stadijs a hierl'm Tūqz asa rex iuda videret se artatū. tollēs aurū z argētū de domo domini et de domo regia misit ilud p' servos suos ad benadab regē sirie in

Damasco dicēs: Fcdus fuit inter patrē me-
um 7 patrē tuū. 7 iter me 7 te. Peto vt irri-
tū facias fcdus qđ habes cuz baasa vt rece-
dat a me. Et acq̄escēs benadab misit exerci-
tū ī cinitates isrl. Qđ audiēs baasa ītermi-
sit edificare rama et reuersus ē in tersa. Rex
aut asa misit in oēm iudā dicēs: Nemo sit
excusat? Et tulerūt lapides 7 ligna d rama
7 munivit de eisdē rex asa gabaā 7 maspha
Et venit ad eū hieu ppheta. vel vt qđā vo-
lunt anani pater hieu. arguēs eū q̄ relicto
dño spem posuerat in regē sirie. 7 misit euz
rex in neruū ppter qđ in tpe senectutis sue
doluīt pedes. Et mortu⁹ ē 7 sepult⁹ in ciuita-
te dauid. Et regnauit iosaphat fili⁹ eius p
eo. Sub asa fuit octau⁹ rex latinoꝝ siluins
capis. Verū tamē eo adhuc viuēte. descen-
dit hm quosdā hieu ppheta ad baasa regē
isrl arguendū. 7 occidit eū baasa. Mortu⁹
ē ergo baasa. 7 sepult⁹ ī tersa. Occisus ē aut
vt dicit iosephus a creone cōmilitone suo.
Et regnauit p eo ī tersa filius ei⁹ hela anno
xxvj. asa regis iuda. Et regnauit sup israhel
duob⁹ annis. id ē anno 7 pte anni. Qui cuz
recūberet in domo arsa pfecti sui. percussit euz
temulentū camri seruus su⁹ dux medicē par-
tis equitū. Percussit q̄ oēs domū baasa in
rta verbū hieu pphete.

De zamri et amri. Capi. XXXIII

¶ Anno vicesimo

7 vij. asa regis iuda regnauit cam-
ri ī thersa. vij. dieb⁹. Porro exercit⁹ isrl ob-
sidebat iebethō. Qui cū audisset camri oc-
cidisse regē cōstituit sibi regē amri qui erat
pnceps militie in castris āno. xxvij. asa. Ascē-
dit g amri 7 oīs isrl cū eo. 7 obsidebat ther-
sa. Timēs aut camri fugit ī domū regiaz. 7
succēdit secū ea. Tūc diuisus ē ppls israhel.
Media ps sequebat thebni. et media pars
amri. Et durauit hęc contentio trib⁹ annis
7 plus. tamē amri q̄si iam regnabat. et pua-
luit amri 7 interfectus est thebni. anno. xxxj
asa regis iuda. 7 regnauit amri super israhel
plene. 7 xij. annis regnauit. A pma electiōe
sua in thersa regnauit. vij. annis. 7 emit a so-

mer duob⁹ talentis argenti montis partem
in quo erat ciuitas mareon. 7 reparauit eā
7 imposuit ei nomen samareon. q̄si a somer
7 mareon que grece dicitur samaria. 7 in ea
posuit sedem regni que p̄us fuerat in tersa.
Et fecit amri maluz
coram dño. sup om
nes qui fuerunt an
te eum. 7 mortu⁹ est
7 sepult⁹ in samaria

Samaria ē nomen
ciuitatis et regionis
vt hic apparet.

Et regnauit achab fili⁹ ei⁹ p eo anno. xxx
vij. asa regis iuda. Hic forte p̄tz vitiū scri-
ptorū. Regnauit enī amri pater achab. xij
annis. vt dictū ē. 7 cepit regnare anno. xxxj
regni asa. qui regnauit. xl. 7 vno anno 7 ita
asa mortuus est adhuc amri viuēte. Verū
ē aut qđ dicit iosephus. q̄ iam regnante io-
saphat filio asa cepit regnare achab Tamē
determinationē que hic fieri solet in fine re-
gum ponemus.

De achab et iezabel et helia.

Capitulum. XXXIII.

¶ Regnauit achab
sup isrl
xx. 7 duob⁹ annis. Tamen ioseph⁹
dicit. xx. annis 7 duobus mēlibus. Nec suf-
fecit achab vt ambularet in vijs ieroboam.
sed introduxit idola gentium iu israhel. 7 du-
xit uxorem iezabel filiam methabal regis si-
doniorum. 7 edificauit in samaria fanuz et
altare baal. 7 adorauit eum. In dieb⁹ eius
reedificauit abiel de betbel iericho. Cūq̄
poneret fundamenta eius. mortu⁹ ē abiraz
filius eius pmogenitus. Cūq̄ portas mu-
niret. mortuus est segub nouissimus filius
eius iuxta imprecationē iosue. Et misit do-
minus heliam tesbitem de habitatorib⁹ ga-
laad 7 achab. Qui ait ad regē: Viuit dñs
de israhel in cuius cōspectu sto. 7 si erit ānis
his ros 7 pluuia. nisi iuxta oris mei verba.
Apsiopelis est. Vel ponitur si pro non. Et
querēbat achab animaz helie Qui fugit ex
p̄cepto dñi. et latuit in torrente carith: qui
est cōtra iordanem. Corui autē deferebant
ei panem 7 carnes mane 7 vespere. 7 bibe-
bat de torrente. Post dies autez aliqt siccatus est

Regum tertii

torrens. Nō enī pluerat sup terram. Et ait dñs ad heliā: Uade ī sarepta sidonioꝝ ꝑꝑꝑꝑ cepi enim ibi mulieri viduę vt pascat te. et erat sarepta vrb̄s modica īter thyrū 7 sidonem. Sꝫ 7 silua iuxta vrb̄s sarepta dicebat. Cūqꝫ venisset helias ad portā ciuitatis. apparuit ei mulier vidua colligēs ligna. Cūqꝫ quęssisset ab ea poculū aqꝫ. addidit etiam vt afferret ei buccellas panis. Quę rñdit se nō h̄ē nisi pugillū farinę ī hydria 7 paululū olei qꝫ cōspergeret eā. 7 panē ex ea factum comederet cū filio suo. sꝫ post deficiente cibo tabescerēt. Ad quā helias ait: Noli timere fac mihi ꝑmū sub cinericeū panē. tibi 7 filio tuo facies postea. Hęc enī dicit dñs: hydria farinę nō deficiet. nec lechitꝫ olei minuetur. donec pluat sup terras. Fuitqꝫ helias apud viduā tꝑe aliqꝫ. Post h̄ mortuꝫ ē filiꝫ mulieris. Quę dixit ad helias: Cur ingressus es ad me vir dei vt rememorarent iniquitates meę. i. magis appareret ex cōtrario eqꝫtatis tuę. 7 ideo īterficeret filiꝫ meꝫ. Et posuit helias puerū sup lectū suū ī cōnaculo supiori 7 expādit se sup eum tribꝫ vicibus. 7 clamauit ad dñm. et reuixit puer. Quē recipiens mulier ait: Nūc cognoni qm̄ vir dei es tu. Hūc puer tradūt hebrei fuisse ionā ꝑꝑꝑꝑꝫ Desacerdotibus quos īterfecit helias. Capituluꝫ XXXV.

Est tertium an

nū ariditatis 7 famis. dixit dñs ad heliā: Uade ostēde te achab vt dem pluuiā sup terrā. Erat aut̄ fames vrb̄m in samaria. cuiꝫ etias meminit menāder in gestis sidonioꝝ. Et habebat achab ꝑꝑꝑꝑꝫ domus suę abdiam. qꝫ cū īterficeret iecabel ꝑꝑꝑꝑꝫ abscōdit. c. ꝑꝑꝑꝑꝫ ī duabꝫ speluncis qꝫnquagenos 7 pauit eos pane 7 aqꝫ ꝑꝑꝑꝑꝫ qꝫ postea spiritu ꝑꝑꝑꝑꝫ donatus ē. Ad quē dixit achab: Descēdamꝫ ad cōualles. 7 qꝫramus pabula eqꝫs 7 mulis. 7 diuise runt sibi regiones. Occurrit aut̄ helias ab die in via dicens: Uade dic dño tuo: Adest helias. At ille: Quid peccani: Qm̄ nūciabo achab. adest helias spūs dñi asꝑꝑꝑꝑꝫabit te

in locū quē ignoro. 7 nō inueniēs te achab interficiet me. Seruꝫ aut̄ tuꝫ timet dñm ab ifantia sua. Et ait helias: Uiuu dñs. quia hodie appareto achab. Et vocatꝫ achab ꝑꝑꝑꝑꝫ abdiam occurrit helię 7 ait: Tu ne es ille qꝫ ꝑꝑꝑꝑꝫ isrl. Qui rñdit: Nō ego turbauī sꝫ tu et domꝫ patris tui: qꝫ relinqueꝫtes dñm secuti estis baal. Verūtamē cōgrega ad me oēs isrl in mōtē carmeli. 7 ꝑꝑꝑꝑꝫ baal. cccc. qꝫnqꝫginta. 7 ꝑꝑꝑꝑꝫ lucoꝝ. cccc. qꝫ comedūt de mēla iecabel. Et ꝑꝑꝑꝑꝫ sūt ꝑꝑꝑꝑꝫ 7 ꝑꝑꝑꝑꝫ tꝫ in mōtē carmeli. Et ait helias ad ꝑꝑꝑꝑꝫ: vsqꝫquo claudicatis ī duas ꝑꝑꝑꝑꝫ. Si dñs patrū vrb̄ꝫ deꝫ ē. sequimini illū si auteꝫ baal sequimini eū. Nō respōdēte aut̄ ꝑꝑꝑꝑꝫ itulit helias. Ego sum hic solus ꝑꝑꝑꝑꝫ dñi et ꝑꝑꝑꝑꝫ baal multi. Dent nobis duo boues. illi eligant bouem vnū cuius frustra ꝑꝑꝑꝑꝫ sup ligna. igne nō supposito. 7 ego faciam sicut de altero boue. Ipsi innocabūt de os suos. 7 ego deū meū. 7 qꝫ exaudierit dando ignē de lublimi ipse sit deus. Et placuit ꝑꝑꝑꝑꝫ ꝑꝑꝑꝑꝫ helię. Cūqꝫ sacerdotes baal fecissent qꝫ dixerat. īuocabāt baal a mane vsqꝫ ad meridiē. 7 trāsiliēbant altare qꝫ fecerant. 7 incidēbāt se iuxta ritum suū lanceolis. ita vt sanguine ꝑꝑꝑꝑꝫerēt. Demones enī plurimum delectant oblatiōe sanguinis hūani. et iludebat eis helias dicens: Exaltate clamorē. forte deꝫ vester dormit. aut cuz aliqꝫ alio loquitꝫ aut in diuersorio est. Et dixit helias ad ꝑꝑꝑꝑꝫ: Accedite. Et ꝑꝑꝑꝑꝫ presente ꝑꝑꝑꝑꝫ curauit altare dñi qꝫ destructū fuerat id ē. destruxit altare eorꝫ 7 mūdauit locū. vt ibi faceret altare nouū coram dño. Et tulit xij. lapides iuxta numerū tribuū isrl. 7 edificauit ex eis altare in nomie dñi isrl. Et fecit aqueductꝫ in circūitu altaris ꝑꝫ duo loca. Et ligna superposuit 7 mēbra bouis. ꝑꝑꝑꝑꝫ qꝫ afferri a quā forte de mari vicino. et effudit sup holocaustū 7 ligna. Et facta ē terna

effusio aque vsq; ad impletionem aquedu-
ctus. ne forte putaret arte magica de visceri-
bus terre suscitasse igne. Et clamauit helias
ad dñm in auribus populi. Dñe deus patrum nrorum
exaudi me hodie. vt discat populus iste q; tu es
dñs deus. Et descendens ignis de sublimi vo-
rauit holocaustum et ligna et lapides. puluerẽ
et aquã q̄ erat in aqueductu lambes. et ado-
rauit populus et ait. Dñs ipse est deus. Et mandan-
te helia apprehenderunt omnes populos baal. et du-
xerunt ad torretẽ cyson. et interfecit eos ibi he-
lias. Et ait ad achab. Ascende et comede an-
te descensum pluuię. Et comedete achab. heli-
as ascendit verticẽ carmeli et pñus in terrã ca-
pite inclinato inter genua orabat. et ait ad pu-
erum suũ. Vide p̄ mare. si ascendat nubes.
Erat enĩ aer serenissim⁹. Et ait puer. Non est
quicquam. Et misit eũ septies. Septima autẽ vi-
ce ascendebat nubecula de mari. excrescens vsq;
ad hominis quantitatem. Et ait helias ad achab
Descende cito in iezabel. ne te occupet plu-
uia. Et ecce p̄tenebrati sunt celi. et nubes et
ventus. et pluuia facta est grandis. Festinauit
autẽ achab in iezabel. et facta est manus dñi sup̄
heliã. et currebat an-
te achab donec intraret vr-
bem. Cumq; accepisset iezabel q̄ fecerat helias
p̄phetis suis. indignata misit nuncios ad he-
liã dicens. Hęc faci-

ant mihi dixit et hanc
dant. nisi cras hac
hora posuero animam
tuã sicut tu posuisti
animas vnus ex illis.

Sicut in salutationi-
bus verbũ p̄p̄t nimi-
um affectũ nõ ponit
vt q; vix intelligat ita
in hominũ locutionib⁹
demonstratiuũ p̄no-

mẽ ponit. vt quicquid etiã malũ sibi accidere
p̄cetur. nisi hoc fiat.

De fuga helie et uocatione helisei

Capitulum XXXVI

Timens helias

fugit in bethabae. et dimisit ibi puerum
suũ ionã vt tradit. et solus intravit in desertũ
viã vni⁹ diei. Et sedens subter vnã iuniperũ.
orauit vt moreretur ibi. dicens se nõ esse me-
liore. id est digniore vita patrib⁹ vt illis perdi-
tis ipse viuere exoptaret. et p̄ficiens se obdor-

minuit. Tũc angel⁹ dñi tetigit eũ dicens.
Surge comede. Et ecce ad caput eius erat
subcinerici⁹ panis a vas aquę et comedit et bi-
bit. et rursũ ordo dormiuit. Et suscitauit eũ an-
gel⁹ sc̄do dicens. Surge comede. grandis
enĩ tibi restat via. Ioseph⁹ tñ dicit angelus
nõ excitasse eũ. s̄ aliquẽ. Et comedit helias
et ambulauit in fortitudine cibi illi⁹. xl. dieb⁹
et xl. noctib⁹ vsq; ad montẽ dei oreb. in q̄ ap-
paruit dñs moysi in rubo. Et mansit ibi heli-
as in spelunca. Et ait dñs ad eũ. Quid habes
helias. Qui rñdit. Zelatus sum aduersus isrl̄ p̄
te. Quia altaria tua destruxerunt. populos tuos
occiderunt. et relict⁹ sum ego solus et quærunt animam
meã. et aufugi. Et ait dñs ad eũ. Egredere
et transibit dñs coram te. Tria tamẽ prius
visibiliter transierunt. in quibus non transiuit
dñs. Primo ergo transiuit ventus fortis.
conterens petras. sed nõ in vento dominus
Secũdo transiuit comotio terre. sed non in
ea dñs Tertio transiit ignis. sed non in igne
dominus. Quarto transiit sibilus aurete-
nuis. et eũ dominus. Et operuit helias
vultũ suũ pallio. et stetit in ostio spelun-
cę. Et dñs transiens dixit ad eũ. Quid hic agis
helias. Et respondit ei sicut et supra. Et dixit
domin⁹ ad eũ. Reuerte p̄ desertũ et va-
de in damascũ. et in vltionem mei inunges
aachab regem sup̄ syriam. et hieu filiũ nansi
regem super israhel. heliseũ autẽ filiũ saphat
deabela inunges p̄phetaz pro te. et isti tres
interficiẽt idolatras de israhel. alios aachab
alios hieu. alios heliseus. et relinqua mihi
in israhel. vij. milia viroz quoz genua non sunt
curuata baal. nec osculati sunt manus eius
Et nota q; helias nõ aliter vnxit aachab. ni-
si q; p̄dixit p̄ heliseum eum regem futurum
Hieu vero nec ipse
nec helise⁹ iunxerunt
s̄ vn⁹ p̄phetaz mis-
sus ab heliseo. heli-
seũ vero non vnxit
nisi q; pallium suũ
posuit sup̄ eũ. Nõ
enĩ in lege vngebãt
nisi rex et sacerdos.

Quod congruit oraculo
Rato enĩ heliseo in
galgalis. imago dvi
tulis aureis mugit.
Quo audito in hie-
rusalez ait sacerdos.
P̄pheta nat⁹ est in
israhel q; scriptilia eozũ

Regum tertii

Profectus ergo heli-
as inuenit .xij. viros
arates i .xij. iugl boū. quoz vnū erat heliseus
7 posuit helias palliū suū super eū. 7 continuo
pphetauit heliseus. vt ait iosephus. Et cur-
res post heliā ait: Osculeror te patrē meū
7 matrē meā 7 sequar te. Et reuersus macta-
uit par boū. et coxit illud in lignis aratri. et
dedit escas cōtribulib⁹. 7 surgēs secut⁹ ē he-
liam 7 ministrabat ei.

De prima obsidione samarię.
Capitulum. XXXVII.

Oro benadab

rex syrię obsidebat samariā. habēs
secū .xxxij. reges. 7 misit ad achab ī samariā
dicēs: Si vis vt recedā a te. cras hac eadez
hora mittā suos meos. 7 omne qd placue-
rit eis tollēt de domo tua. 7 de domib⁹ seruo-
rum tuorum. etiā vxores et liberos. Et inijt
achab psiliū cū senioribus. Qui dixerunt:
Nō acq̄scas illi. Et rñdit achab nūcijs be-
nadab. Dicite dño meo. Dīa q̄ iussisti ī nū-
cio facere possum. hāc aut rem facere nō pos-
sum. s. de vxorib⁹ 7 liberl. Et indignatus be-
nadab remisit ad eū dicēs: Hęc faciāt mi-
hi dī. 7 h̄ addant. si suffecerit puluis sama-
rię pugillis oīs ppli mei qui sequit me Sa-
maria habebat interi⁹ terrā pene muris eq̄-
lem. 7 ē sensus. Tāta mecū ē multitudo. vt
si singuli lapidē vnū vel stipitē vel cespitez
cōportauerint tm̄ extruent aggerem q̄ eq̄-
bitur muris samarię 7 terrę intus posite. et
ita ex equo pugnabūt vobiscū. Et rñdit rex
isrl. Dicite ei. Nō gloriē accinct⁹ equę vt
discinct⁹. Et ē sensus. Adhuc es accinct⁹ ar-
mis. 7 res est in pendulo. Noli ḡ gloriari q̄-
siam victor sis 7 discinct⁹ armis depositis.
q. d. nō pōt gloriari sic p̄liator sicut victor
vel sm̄ aliā lram. Nō gloriē equę accinct⁹
atq̄ discinct⁹. q. d. Ante victoriā nō pōt
gloriari accinct⁹ multitudine. nec discinct⁹
id ē est carēs multitudine. qz sepe pauci vin-
cunt multos. Porro benadab cū regibus
suis bibeat ī vmbra culis. 7 ait seruis suis:
Circūcidite ciuitatē. Cūq̄ expugnarēt ea;

timuit achab nimis. Et ecce vn⁹ ppheta cō-
fortauit eū micheas. vt quidaz tradunt. 7
ait: Hęc dicit dñs: Ego tradā oēs hāc mul-
titudinē in manu tua hodie. vt scias qz ego
sū dñs. Et ait achab: Per quē. Qui rñdit
Per pedisequos p̄ncipū puinciarum. Et
ait achab: Quis erit dux eoz. Qui rñdit:
Tu. Et inuenit achab filios p̄ncipum. cc. 7
xxxij. 7 egressus ē cū eis. Cūq̄ nūciatū eēt be-
nadab q̄ egressi essent de samaria. misit ī oc-
cursū eoz viros dicēs: Sine ad pacem sine
ad plū venerit. apprehendite eos viuos. Fi-
lij vero p̄ncipuz pcusserūt eos. vnusquisqz
virū q̄ p̄ se veniebat. Et fugit exercit⁹ syrio-
rū. 7 egressus israel pcussit equos 7 curr⁹ et
syriam plaga magna. Tūc accessit ppheta
ad achab dicēs: Confortauit te dñs. vide
qd facies ei: Sequēti āno ascēdet rex syrię
cōtra te. q. d. Necessē ē tibi vt habeas dñm
ppitiū. Tūc dixerūt serui benadab ad eum
Dij montiū sūt dij eoz. 7 pugnauim⁹ cum
eis in mōtib⁹. 7 ideo vicerūt nos. Pugne-
mus ḡ in cāpestribus vbi dij eoz nihil pos-
sunt. 7 obtinebimus eos. Tu aut fac verbū
h̄. Amoue ab exercitu reges. qz inertes sūt.
7 pone p̄ncipes p̄ eis. 7 instaure numerū pu-
gnatoroz quos ante habuisti.

De victoria achab. Ca. XXXVIII

Gitur post an-

num venit benadab cum exercitu ī
affec. q̄ ē in cāpestribus. Porro filij israel
castrametati sunt cōtra eos: q̄si duo parui
greges caprarū. Syri aut repleuerāt terrā
7 dixit vnus vir dei ad achab: Quia dixe-
rūt syri deus mōtiū dñs ē 7 nō valliū. Tra-
dam eos ī manu tua. Et direxerūt acies ex
adūso. vij. diebus. Septima aut die pcussi
sūt de syris cētū milia pedituz. 7 reliq̄ fugie-
rūt in affec. 7 cecidit murus sup eos q̄ remā-
serāt. Benadab aut fugiēs in ciuitatem la-
tuit in cubiculo. qd̄ erat itra cubiculū. Ser-
ui aut eius timētes ne supueniret achab et
nemini parceret. 7 sciētes reges isrl clemen-
tes. accinxerūt lūtos suos saccis. 7 ponētes
funiculos in capitibus venerūt in occurū

achab dicentes: Seruus tuus benadab dicit
 Vinat oro te anima mea, q. d. Quacumque mul-
 ctam imposueris. suscipiam eam pro anima mea.
 Qui respondit: Si adhuc viuat frater meus est
 id est. faciam cum eo fedus. Qui rapietes verbum
 ex ore eius. quasi pro omine festinantes adduxerunt
 benadab ad eum. Et leuauit eum achab secus in
 curru suo. et dixit ad eum benadab. Ciuitates
 quas tulit pater meus a patre tuo. reddam tibi.
 Fac tibi plateas in damasco. id est. foris rerum ve-
 naliu. sicut fecit pater meus in samaria. Cumque
 federati eent redierunt ad propria. Tunc michas
 dixit ad socium suum in spiritu: Percute me.
 At ille noluit. Cui ait: Quia non audisti vo-
 cem domini. cum recedes a me percutiet te leo. Quod
 factum est. Inueniensque alterum virum dixit ad
 eum: Percute me in capite. Qui vulnerauit
 eum. Tunc propheta mutato vultu asper sione pul-
 ueris et sanguinis clamauit ad regem in via:
 Cum essem in philo adduxit vir vnus captiuum
 suum ad me dicens: Custodi istum. quod si lapsus fu-
 erit. erit anima tua pro anima eius. id est. eris seruus mihi
 pro eo. aut talentum argenti mihi appendes. Cum
 autem verterem me huc atque illuc. subito non con-
 paruit. Et ait rex: Iudicium tuum est quod ipse de-
 creuisti. alterutrum necesse est facies ei. Tunc lo-
 ta facie agnitus est propheta a rege. et ait: Hec di-
 cit dominus: Quia dimisisti virum blasphemum di-
 gnus morte. erit anima tua pro anima eius. id est. ipse te in-
 terficiet. Et iratus rex prophetae insisit eum clausus
 custodiri. et venit in samariam.

De vinea naboth. Capi. XXXIX

De vinea naboth

iecrabelites habebat vineas iuxta
 palacium regis. Et dixit ad eum rex: Da mihi
 vineam tuam vt faciam in eo hortum olerum. dabo
 que tibi pro ea vineas meliorem vel precium. Qui
 respondit: Propitius sit mihi domine. ne tem here-
 ditatem patrum meorum tibi, q. d. Non possum.
 Hereditas relicta est mihi a patribus vt relin-
 quam eam posteris. Et tristatus rex. piecit se in
 lectum. et nolebat comedere. et confortauit eum
 iecabel dicens: Equo animo esto. ego dabo
 tibi vineam naboth. Et scripsit secreto litteras ex
 nomine achab. et anulo eius signatas. et ad indi-

ces iecabel misit. vt conuentum facerent et ieiun-
 narent: tanquam dei iudicium facturi. et submitte-
 rent testes aduersum naboth qui dicerent: Bendi-
 xit naboth deum et regem. id est. maledixit secundum hebre-
 num ideoma et iudicantes reum maiestatis la-
 pidarent. Et factum est ita. et lapidatus est naboth
 extra ciuitatem iecrabel. Cumque accepisset achab
 de morte naboth. descendebat in vineam vt
 possideret eam. Et occurrit ei helias thesbites
 dicens: Hec dicit dominus: Occidisti. insuper et pos-
 sedisti. Hebreus habet. Occidisti. et post hoc here-
 ditabis. In loco hoc in quo lixerunt canes san-
 guinem naboth. labent que sanguinem tuum. id est. in
 eadem regione. Non enim intelligendum est in eodem
 loco singulariter. Qui respondit: Num inuenisti
 me inimicus tibi. id est. quare inimicaris mihi: Et
 ait helias: Eo quod venudatus sis diabolo. vt fa-
 ceres malum coram domino. Propterea demeret
 dominus posteriora tua. et dabit domum tuam sicut
 domum ieroboam et baasa. Sed et de iecabel dicit
 dominus: Canes comedent iecabel in agro iecra-
 bel. Achab ergo timens valde scidit vestem suam
 et operuit se cilicio. et dormiuit in sacco. et am-
 bulauit demisso capite. Et ait dominus ad heliam
 Quia humiliatus est achab coram me. non in-
 ducam malum hoc in diebus eius. sed in diebus filij
 sui. Forte dimissus est ei peccatum propter pre-
 sentem iusticiam. Transierunt igitur tres anni sine
 bello inter syriam et israel. propter fedus quod
 inierant. Interim autem iosaphat rex iuda ac-
 cepit uxorem filio suo iozam atbalianam filiam
 achab et iecabel. et pro affinitate confedera-
 ti sunt rex iuda et rex israel Tunc descendit io-
 saphat ad regem israel videndum. et eo presente
 dixit achab seruis suis. Nostra est ramoth
 que est in galaad. cur negligimus eam tollere de
 manu regis syrie. Et ait ad iosaphat: Ve-
 niens ne mecum ad preliandum in ramoth galaad:
 Qui respondit: Sicut ego ita et tu. populus
 meus populus tuus. Sed quamquam hodie obsecro
 sermonem domini. et ascitati sunt baal. prophetae circi-
 ter. cccc Quibus rex ait: Ibo in ramoth gala-
 ad ad pugnandum an quiescam. Qui dixerunt
 Ascende et dominus dabit eam in manu regis. Et
 ait iosaphat: Num est hoc propheta domini:
 Cui achab: Remansit vnus michas filius

Regum tertii

hiemla. s. odi eum. qz nō pphetat mihi bonū.
Putabat reliqs occisos a ieçabel. Tūc pe-
tete iosaphat vocat e micheas. 7 hortabat
eū nūcius. vt bona regi diceret. sicut et alij.
Qui rñdit: Quia dñs. qz qd cūqz dixerit m
dñs s loqr. Porro i pseudo pphetl erat se-
dechias ferel cornua ferrea 7 dicēs ad ach-
ab: Hec dic dñs: His vtilabis syriā. do-
nec deleas eā. i. s. signū do tibi. qz vtilabis
syriā. Tūc qsiuit achab a michea idipsuz
qd qsierat ab alijs. Qui rñdit: Ascēde 7 tra-
det eos dñs i manu regl. nō tñ dixit qz vel
cui regl. Cui achab: Adiuro te vt non loq-
nis nisi qd verū ē i noie dñi. Tūc ait miche-
as: Audi isrl dispersū qsi oues sine pastore
7 ait mihi dñs: Nō habēt isti dñz reuertāt
Et itelligēs achab q p diceret ei se moritu-
rū. dixit ad iosaphat: Videl qz nō pphetat
mihi bonum. Tūc addidit micheas. Audi
dñm sedētē. 7 angelos assistētes ei bonos a
dextr. malos a sinistr. 7 ait: Quis decipiet
achab vt descēdat 7 cadat i ramoth galaad
Hoc enī exigebāt merita ei. Et dixit vn^a
sinistris. Ego ero spūs mēdax i ore pphaz
ei. Cui dñs: Decipies 7 pualetis. Tūc se-
dechias percussit micheā i maxillā. 7 ait: De-
ne dimisit spūs dñi. 7 locut e tibi: Cui mi-
cheas. Misurus es qñ abscondērl i cubiculo
tāqz dephelus in mēdacio. Et vidit sedechi-
as regē hēlitātē. 7 pfortauit eū dicēs secreto
Hic si esset. ppha aruisset man^a mea. sic ma-
nus ieroboā. S. 7 locut e p heliā q pdixit
te moriturū vbi mortu e naboth. Tūc rex
pcepit icarcerari micheā vsqz ad reditū suū
De iosaphat. Capitulū. XL.

Scēderūt igit

a cum exercitu duo reges in ramoth
galaad. 7 iosaphat erat in stola regali. Cui
achab deferens erat in habitu militari. vel
ne cognosceret a syris. Rex enī syriē pcepe-
rat pncipibz belli. vt reliqs nō curātes soli⁹
achab sanguinē qrerēt. Et ppterea impetu
facto pugnabāt p iosaphat. Qui cuz excla-
masset puocās seruos. itellexerūt syri nō eē
achab. 7 cessauerūt ab eo. An⁹ aut dirigēs

sagittā in incertū percussit achab iter pulmonē
7 stomachū. 7 fluebat sanguis in lynnū. i. in
īteriora curr⁹ 7 p pcones reuocat e exercit⁹
a bello. Mortu⁹ ē aut achab et delatus ē in
samariā. 7 sepult⁹ ibi iuxta domū eburneaz
quā edificauerat. Et dñ lauarent muliercu-
le currū 7 habenas i piscina samariē. linxe-
rūt canes sanguinē ei. iuxta verbuz heliē. 7
regnavit ochocias fili⁹ ei. p eo. Porro iosaphat
redeūti occurrit hieu fili⁹ anani argu-
ens euz q ipio pbuisset auxiliū. Josaphat
ho regnavit i hierlm. Triginta qnqz āno-
rū erat cū regnare cepisset 7. xxv. ānis regna-
uit. Cepit aut regnare āno. iij. achab regis
isrl. S. 7 h orit qstio de collatione. qz oēs
post libzū reguz separatim discutiemus. Et
ambulavit iosaphat i vijs asa pzis sui. An-
no siqdē tertio regni sui pcepit pncipib⁹ et
sacerdotibz regni sui. vt pagrātes p singu-
las ciuitates docerēt pplm legē moyli. Por-
ro amonitē. moabitē. 7 arabes. irruerūt i iu-
dam circa engaddi. Et orāte iosaphat i tē-
plo vt legit in paralipomenō pfortauit eū
iaçiel fili⁹ çachariē ppha dicens: O iuda et
hierlm nolite time-
re. cras egrediemini et dñs erit vobi-
scū. Et egress⁹ percussit hostes et fugauit
Cūqz diriperet isrl castra hostiū tribus
diebus. dixit locuz illū puallē bñdictio-
nis. et habuit deinceps cor rectū cum
dño. S. 7 reliqs es-
feminatoz abstulit
de trā: verūtn excel-
sa nō abstulit. 7 ad-
huc fuit edō regi iuda i tributo. Misit
qz iosaphat classes in ophir ppterea auruz
q pfractelūt i asiongaber. Hāc pfractioez
pdixerat ei elieçer ppha fili⁹ dodan futuraz
qz iosaphat fecerat fedus cum ochocia. Et
mortu⁹ ē iosaphat. 7 sepult⁹ in ciuitate da-
uid. 7 regnavit p eo iozām filius eius.

Nota q iudea qñqz
dz tota terra iudeoz
vt ibi. ignoti iudea
dei. 7 not⁹ i iudea de
us. Qñqz iudea dz
tm trib⁹ iude 7 benia-
min. sm qd dz qro
boam regnavit sup
iudaz. ieroboā super
isrl. Qñqz sola trib⁹
iude iudea dz. vt ibi
Iudea et hierusalez
nolite ti.

Historia

Incidentia

Sub iofaphat non^o latinoꝝ rex fuit filius carpent^o decimus filius tyberis. a quo fluvius dictus ē tyberis. q̄ p̄us albula dicebatur. vnde decimus filius agrippa.

Sequuntur tituli capitulorū in historia regum quarti.

De ochozia rege israel.	cap. i.
De raptu heliç.	ca. ij.
De sale helisei.	ca. iij.
De tribus regibus qui obsederunt regem moab.	ca. iiij.
De supabundantia olei.	ca. v.
De suscitatione filij sunamitis.	ca. vi.
De colloquitiis et superabundantia panum.	ca. vii.
De naaman.	ca. viij.
De securi et acrisia syrioz.	ca. ix.
De sc̄da obsidione samariç.	ca. x.
De fame septē annoꝝ et pegrinatiōe mulieris sunamitis.	ca. xi.
De morte benadab.	ca. xij.
De iozam rege iuda.	ca. xij.
De hieu rege israel.	ca. xiiij.
De lxx filijs achab et eoz morte et de morte hieu.	ca. xv.
De arbalia et ioas.	ca. xvj.
De gaçophilatio.	ca. xvij.
De obitu helisei.	ca. xvij.
De amasia et ioas rege israel.	ca. xix.
De ieroboam rege israel. et amos propheta.	ca. xx.
De oçia.	ca. xxj.
De çacharia et sellū et manahēn.	ca. xxij.
De initio captiuitatē decē tribuū.	ca. xxij.
De ionathan.	ca. xiiij.
De achaç.	ca. xxv.
De captiuitate decē tribuū.	ca. xxvj.
De eçechia.	ca. xxvij.
De signis trium annoꝝ que p̄dixit esaias.	ca. xxvij.
De fuga sennacherib.	ca. xxix.
De regressu solis.	ca. xxx.
De morte eçechiç.	ca. xxxj.
De manasse et obitu esaiç.	ca. xxxij.

De morte manasse.	ca. xxxij.
De amon et iosia.	ca. xxxij.
De hieremia.	ca. xxxv.
De inuentione deuteronomij.	ca. xxxvj.
De morte iosiç.	ca. xxxvij.
De ioachim vel ioachaç.	ca. xxxvij.
De nabuhodonosor et morte ioachim. capitulum. xxxix.	
De sedechia.	ca. xl.
De laguncula testea.	ca. xli.
De p̄ma obsidione hierlm.	ca. xliij.
De sc̄da obsidione hierlm.	ca. xliij.
De fuga sedechiç capta vrbe.	ca. xliij.
De incēdio tēpli et vrbis et godolia.	ca. xlv.
De morte sedechiç.	ca. xlvi.
Sedatio contrarietatum.	ca. xlviij.

De ochozia rege israel. Capitulum primū historie regum quarti.

Ocho

Pçias filius achab regnare cepit in samaria. āno. xvij iofaphat et duobus ānis regnauit. et ambulauit i vijs patris et matris sue. et p̄uaricatus ē moab in israel. id est. recessit a tributo eius. Ceciditq; ochoçias per cancellum cōnaculi et egrotauit. et misit nuncios qui consulerēt beelçebub deus accaron. de infirmitate sua. Iosephus dicit misit ad deus accaron muscam. et misit dominus helias in occur. Beelçebub de^o accusum nuncioꝝ. Qui ron d^o musca. ait eis: Nūquid nō est deus in israel vt eatis ad deum accaron. Quāobrem nō cōsurget ochoçias. sed morietur. Luncq; redijssent nunciij ad regē et dicerent se redisse p̄ hmōi p̄hibitione q̄sinit ab eis d̄ habitu viri q̄ apparuerat eis. Qui dixerunt ei: Vir pilosus est. et çona pellicea accinct^o. Qui ait: Helias est. et misit rex q̄n quagenariū cum suis q̄nquaginta armatis vt vocarent heliam vel inuitum traherent. Et ait quinquagenari^o heliç sedenti in vertice montis. Homo dei rex p̄cepit vt descē

Regum quarti

das. Qui respōdit: Si homo dei sum descē-
dat ignis de celo. et deuoret te et tuos. et sic fa-
ctum est. Misit q̄ rex alium q̄n quagenariū
cum suis qui similia locut⁹ est. et similia pas-
sus. Destinavit q̄ tertium q̄n quagenariū
q̄ credit fuisse ab dias. qui curuans genua
corā helia ait: Obsecro vt miserearī anime
meę et seruoꝝ meoꝝ. Et ait angel⁹ ad heliā:
Descende cum eo ne timeas. Qui descēdit
ad regē et ait: Quia misisti ad beelzebub q̄si
non esset deus in israel morierī. Et mortu-
us ē ochozias. et regnavit iozā frater eius
pro eo. anno secundo iozā filij iosaphat.
et tūc equiuoci fuerunt rex iuda et rex israel
et affines.

De raptu helie. Capitulū. II.

Actum est cum

lenare vellet dñs helias p turbinē
in celum venerunt helias et heliseus ī galga-
la. Et ait helias ad heliseum: Mane hic. q̄
misit me dominus in bethel. Qui respondit
Viuu dñs et viuua anima tua. quia non de-
relinquā te. Sciebat enī in spiritu eum tol-
lendum esse. Et occurrerunt eis filij p̄phaz
qui erant in bethel. et dixerūt ad heliseū secre-
to. Nosti quia hodie tolletur dñs tu⁹ a te.
Qui respōdit: Noui. Silete. Et ait helias:
Mane h. Qui noluit: Cūq̄ venisset ī hie-
richo id ipsū dixerūt heliseo filij p̄phetarum
qui erāt ibi qd̄ et p̄dicti. Et voluit helias vt
maneret ibi. sed noluit. Cūq̄ veniret ad ioz-
danē ambo. et. l. de filijs p̄phaz a longe spe-
cularent. inuoluit helias palliū suū et percus-
sit aquas q̄ diuise sunt. et transierūt p̄ siccū
Cūq̄ transissent. dixit helias ad euꝝ. Po-
stula qd̄ vis. et faciam tibi anteq̄ tollar a te
Qui respōdit: Obsecro vt fiat spūs tu⁹ du-
plex in me. Qui respōdit: Rem difficilē po-
stulas. tamen si videris me quando tollar a
te. erit. alioquin nō erit. Spiritum duplicē
habuit helias. id ē. ad duo. ad prophetias
et ad miracula. Et ad eadem duo fuit spūs
in heliseo. et ita non petijt discipulus eē su-
per magistrū. Quidam tamen distinguūt
ita. fiat spūs tu⁹ duplex in me. i. duplicet in

me. Qd̄ ita impletū fuisse tradūt. Nam he-
liseus viuens suscitauit mortuū. sed et mor-
tuus suscitauit mortuū. quod non helias.
Cūq̄ pergerent. ecce currus igneus et equi
ignei diuiserūt vtrūq̄. et ascendit helias. et
ferebatur per turbinem in celum. Legitur
q̄ sabacha pater helie nōdum nati. vidit ī
somnia viros cādidos se salutantes. Qd̄
cū nunciasset in hierusalem. responsum est
ei. Puer hic iudicabit israel ī gladio et igne
Heliseus autē videbat et clamabat: Pater
mi pater mi. currus israel et auriga eius. id
est. sustentator populi et rector. et deiecit ei
helias palliū suū. Tunc ille scidit vestimē-
ta sua. vel p̄ dolore. vel abiciēs vestē suā
vt deinceps vteretur veste helie. Et rediēs
ad iordanem percussit aquas pallio helie et
non sunt diuise. et ait: Ubi est de⁹ helie etiā
nunc? Percussitq̄ iterū et diuise sunt. et trā-
sijt. Quod videntes filij p̄phaz dixerunt
Requieuit spūs helie super heliseū. Et oc-
currentes adorauerunt eum. et eo licet reni-
tente miserūt. l. viros ad querendum heliā.
si forte percisset euꝝ dñs in aliquo montiū
vel vallium. Cūq̄ q̄sissent per tres dies. eo
nō inuento redierunt.

De sale helisei. Capitulū. III

Hinc dixerunt

virī hiericho ad heliseū: Terra h̄
optima est. sed aqua fontis pessima terram
facit sterilem. Qui assumens vas nouum
terreum misit in illud sal. et egressus ad fon-
tem misit sal in illū. Et cū orasset ait: Hec
dicit dominus: Sanauit aquas has. et non
erit in eis mors vltra. neq̄ sterilitas. Forte
morboſa erat bibentibus cum sterilitate. Et
sanatę sunt aque vsq̄ ad diem hanc. Cū-
q̄ ascēderet in bethel. illud ebant ei. xliij. pu-
eri dicētes: Ascende calue. Et maledixit eis
in nomine domini. id est. per nomen domini
vel inuocato nomine domini. Egressiq̄ sūt
duo vrsi de saltu. et deuorauerunt eos. Cū-
q̄ transisset per montē carmeli. redijt in sa-
mariam et habitabat in ea.

*Alia explosio in
ho. spūs.*

*maſca ea qua
pater helie
somnia. Pater
mi nuda.*

*Quomodo helias
sanauit aquas
note domini in*

*De pueris qui
vrsis strangulati
sunt. Pater
domini in*

De tribus regibus qui obsederunt regem moab. Capitulum. III.

Porro ioiaz fili⁹

achab regnavit in samaria anno xvij. iosaphat. et. xij. ānis regnavit. tulitq; idola gentium que pater su⁹ introduxerat. verū tamen a cultu vitulorum ieroboam nō recessit. Quem cum redargueret micheas. occisus est ab eo p̄cipitio: vt dicit epiphanius episcopus salamię cypri. Et sepultus ē in moraschi solus iuxta sepulturam senachim. Alius fuit post micheas similiter moraschites sextus. xij. pphetarum. Porro rex moab soluebat regi israel tributus. agnoscentū milia. 7 totidē arietes cuz velleribus suis. sed mortuo achab recessit a tributo. Quāobrem iozam rex israel ascendit cōtra eum in p̄lium 7 habuit secum iosaphat regem iuda. sed 7 iosaphat duxit secum regē edom. Cūq; inissent p̄ desertum idumę vij. dieb⁹ nō erat eis aqua. Et ait iosaphat Est ne hic ppheta domini: Et respōdit quidam: Est hic helisē. q̄ fundebat aquas sup man⁹ helisē. Et steterūt tres reges añ helisē. Qui dixit ad regē isrl: Quid mihi 7 tibi ē: id ē. tu cū sis idolatra: q̄re venis ad p̄bam dñi. Verū tamē ppter iosaphat respiciā te 7 ait: Adducite mihi psaltē. id ē. psallētem. Cūq; caneret psaltes: per armoniam excitatus ē spūs ei⁹. 7 fact⁹ est spūs dñi sup euz. 7 ait: Facite ī alueo torrētis hui⁹ exiccato fossas 7 foneas. vt abundantia supuenientis aque retinere possint. Dabit enī dñs vob aquam sine vento. 7 pluuiā in abundantia. Insup tradet dñs moab ī man⁹ v̄ras. vrbes electas pcutietis. ligna fructifera succidet. fontes obturabitis. agros egregios operietis lapidib⁹. Factū ē mane ī hora sacrificij irruerūt aque p̄ alueū torrēt. Pluerat enī vehementer trib⁹ dieb⁹ vt ait ioseph⁹ ī supremis partibus idumę. Porro moabite stabant in terminis terre sue. vt p̄hiberent hostes ab ingressu. Qui cum mane vidissent ex aduerso aquas turbidas torrētis sole re-percussas. suspicati sunt infectas sanguine.

7 dixerunt: Surgamus ad p̄dam mutuo celi sunt hostes. Et dum irruerent precipites percussit eos israel. et fugerunt et depopulatus est israel moab. et fecit illa quattuor que p̄dixerat helisē. Et circumderūt ciuitatem vbi erat sedes regni que a fundibularijs ex magna parte percussa est. Et desperans rex moab. tulit secum septingentos electos. vt irrumperet per partem exercitus vbi erat rex edom et aufugeret. Sed hostes repulerunt eum in vrbem. 7 necessitate compulsus. filium qui regnaturus erat pro eorum hostibus supra murum obtulit holocaustum. vt deus euz liberaret. Reges autem videntes hoc factum necessitatis ex humana compassione recesserunt ab eo. Et redijt iosaphat in hierusalem. et occurrens ei hien propheta. filius anani. culpabat eum q̄ homini idolatre solacia p̄buisset.

De superabundantia olei.

Capitulum. V.

Factū est autem

q̄ quedam mulier de vxoribus pphetarū vxor scilicet abdię ad helisē clamabat dicens: Vir meus mortuus est. et oppressus erat gre alieno propter alimoniam prophetarum. Et ecce creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Et respondit helisus: Quid habes in domo tua: Et illa: Non habeo nisi paru⁹ olei quo vngar. Qui ait: P̄ete mutuo vasa vacua nō pauca. et clauso ostio cum filijs tuis mitte inde in omnia vasa. Dumq; infunderet mulier. crescebat oleum. et impletis vasis stetit. id est. crescere cessauit. Quod cum accepisset helisē. ait ad eam: Vade vende 7 redde creditori. Tu autem et filij tui viuite de reliquo.

De suscitatione filij sunamitis

Capitulum. VI.

Factū ē vt tran-

siret helisus per sunam ciuitatem. et erat ibi mulier magna non tam corpore q̄ sapientia. que intelligens virum dei

Regum quarti

esse tenuit eum vt comederet panē. Cūq; frequēter diuerneret ad eā helise⁹ suasit mulier viro suo. vt faceret ei cenaculū parū. ⁊ poneret ī eo lectulū ⁊ mēsaꝝ ⁊ sellā ⁊ cādelabū. Et rediēs helise⁹ requeuit ibi. ⁊ ait ad gieci: Uoca sunamitē hāc ⁊ loquere ad eā. Quid vis vt faciat dñs me⁹ tibi: Loquet p te regi vel principi militię. Quē respondit: In medio ppli mei habito. q̄si diceret. Galata sū ppinqs. ⁊ null⁹ inquietat me. Cūq; q̄reret helise⁹ qd vellet. dixit gieci ad eū: Filiū nō habet. ⁊ vir ei⁹ senex ē. Tūc ait helise⁹ ad eā. in tpe isto ⁊ in hac eadem hora si vita comes fuerit. habebis ī vtero filiū. Hebrē⁹ sic h̄s. In tpe isto. cū tps vitę subandi ad huc erit tibi. habebis ⁊c. Quē r̄ndit: Noli vir dei mētiri ancille tuę. Cōcepit tñ mulier ⁊ peperit iuxta verbū helisei. Cūq; creuisset puer. egressus ē ad p̄em ad messorēs ⁊ egrotauit. Cūq; clamasset bis caput meū doleo. remisit eū pater ad matrē suā. ⁊ mortuus ē. Et collocauit eum mater super lectum viri dei. ⁊ clausit ostiū. ⁊ vocans virū suū ait: Currā ad viam dei et reuertar. Qui respōdit. Hodie non sunt kalendę nec sabbatuz curibis: Istis enim diebus pphete ⁊ doctores solebāt frequentari et audiri. Et tollēs mulier vnum de pueris secuz. sedens in asino venit ad virum dei in montem carmeli. Qui cum vidisset eam ait ad gieci. Ecce sunamitis illa. Occurre ⁊ dic ei: Recte ne agitur circa te ⁊ virū tuū ⁊ filium: Quē r̄ndit: Recte. Et nota qd semp helise⁹ hospita suaz vocabat sunamitē. Nō enim tantā habuit familiaritatē cum ea. vt pprium nomē eius sciret. ⁊ proiecit se mulier et apprehendit pedes helisei. Et ait helise⁹ gieci volēti eā amouere. Dimitte illaꝝ. Nā ei⁹ in amaritudine ē. ⁊ dñs cclauit a me. Et ait mulier: Nūqd petini filiū a te. q. d. Mibi nō petēti dedisti filiū in p̄niciē meā. Nūqd non dixi tibi. ne illudas me. Illusionē vocat dari filiū a dño ⁊ tam cito auferri. Et ait ille ad gieci. Tolle baculū meū ⁊ vade ⁊ ne facias morā vl̄ aliquem salutando vel respondendo salutati. ⁊ pones baculum meū sup faciē pueri. Cū

q; abiisset. ait mulier ad heliseū: Vniū dñs nō dimittā te. Et secut⁹ est eā. Et reuersus est gieci in occursum ei⁹ dicēs: Nō surrexit puer. Et ingressus helise⁹ incubuit sup puerū ⁊ contrahens se coaptauit mēbra sua membris eius. Et cum orasset calefacta est caro pueri. et oscitauit puer et aperuit oculos. Quem cum reddidisset matri viuentē. reuersus est in galgala. Hunc locum sepe frequentabat heliseus. tum pro religione locutum quia ibi natus est. et in ortu ei⁹ tale ibi contigit prodigium. vt imago vna ex vitulis aureis mugiret acute. Quo audito ī hierusalez sacerdos diuino nutu ait: P̄pheta natus est in israhel qui sculpilia eoruz destruet et fusilia.

De colouintidis et superabundantia panū. Capituluꝝ. VII.

Viro fames erat ī

p terra ⁊ filij pphetarum p̄uenerant ad heliseum. Qui dixit vni de pueris: Loque pulmentum filijs pphetarum. Qui egressus vt colligeret herbas agrestes. inuenit quasi vitem siluestre ⁊ collegit ex ea colouintidas nesciens quid esset. ⁊ concidit in ollam pulmenti. Hę sūt agrestes cucurbitę amarissimę. m̄iores his q̄ ī hortis nascūt. Vel vt qdam dicūt. herba ē q̄si vitis se diffundēs ī sepib⁹. fructu modico purpureo et rotūdo cū matur⁹ ē. Cūq; gustassent recubētes d̄ coctione hac clamauerūt. Mors ī olla viri dei id est. amaritudo q̄si ī morte vel mortifera. Et allatā farinaꝝ misit ī ollā. ⁊ dulcorata est esca. Vir autē qdam detulit viro dei panes p̄mitiaruz ⁊ xx. panes hordeaceos. ⁊ frumētū nouū ī pera. id ē. grana confricata. Non est intelligendū de panibus primitiaꝝ quę offerebantur in pentecoste. neq; de polenta q̄ offert in pasca. s̄ qz fames erat ī terra. festinatē de tritico adhuc recente fecerat iste panes: quos fecit heliseus apponi populo. Quidā dicūt. c. viri. qz minister dixit. quātū ē s̄ vt apponā. c. viris. Sed intelligēdū vt apponā etiā. c. viri nedū p̄plo. Alfort e duos tñ panes p̄mitiaꝝ apposuit. c. viris

dicens: Hec dicit dominus: Comedet et supererit. Et factum est ita miraculose iuxta verbum domini.

De naaman. Capitulum. VIII.

Naaman autem

principes erat militie regis syrie. vir dives et assiduus sed leprosus. Et latrunculi de syria captivam duxerunt puellam de israhel. que erat in obsequio uxoris naama. Que ait ad dominam suam: Utinam fuisset dominus meus ad prophetas samarie qui curaret eum. Tulit naaman argentum et aurum multum. et permutatoria vestium. id est decem paria. vel novas vestes que sic vocantur per mutationem vestium veterum. Tulitque secum litteras regis syrie ad regem israhel in hebreis verba. Scito quod miserim ad te naaman ut cures eum a lepra. Et audiens rex israhel blasphemiam. scidit vestimenta sua. et ait: Numquid ego deus sum ut cures hominem leprosum? Occasiones querit adversum me. Et misit ad eum heliseus dicens: Cur scidisti vestimenta tua? Veniat ad me. et sciat prophetam esse in israhel. Stetit itaque naama et equitatus eius ad hostium helisei. Qui misit ad eum dicens: Lavare septies in iordane et mundaberis. Cumque abiret naaman indignans quod non tetigisset eum invocans nomen domini. dixerunt ei servi sui: Si rem grandem dixisset tibi propheta facere debueras. quanto magis quod modicum est. Descendit ergo et lavit se in iordane septies. et mundatus est. Et rediens stetit coram heliseo. et ait: Scio quod non sit deus alius in universa terra nisi in israhel. Et obtulit ei benedictiones. Cumque renuente vim faceret. ait heliseus: Vivit dominus. quod non accipiam. Et ait naaman: Obsecro ut tollam onus duorum burdonum de terra hac. Est autem burdo ex equo et asina. Secundum quosdam tulit terram. ut sterneret eam in templis idolorum. ut stans super eam adoraret deum terre israhel ne offenderet dominum suum si pariter non adoraret. Sed verius videtur quod fecerit altare domino ex ea ad imolandum. Unde et subdit: Non faciet servus tuus ultra holocaustum ac victimam diis alienis nisi domino. Unus est quod mutare non possum cum innitit rex super manum meam. et adorat in

templo remon oportet me simul adorare. Ora dominum ut non imputet mihi hoc. Et abiit naama electo terre tempore. id est cum elegisset terram ad portandum. Hebraeus sic habet. Abiit ab eo aliquanto terre spatium. Eadem ambiguitas in genesi legitur. Eratque vernum tempus. Et ingrediebatur effrata. Hebraeus habet. Adhuc spatium terre erat. et ingrediebatur effrata. Et sic latinus interpretis posuit electum tempus vel vernum per spatium. Lucurrit autem gieci post naaman ut aliquid acciperet ab eo et ait Dominus meus misit me ad te dicens: Venerunt ad me duo adolescentes ex filiis prophetarum. da eis talentum argenti et vestes duplices. At ille dedit eis duo talenta et vestes. et tradidi eis pueros qui deferret ea. et abscondit ea in domo. Cumque vespere staret coram heliseo ait: Unde venis gieci? Qui respondit: Non inquit servus tuus quoquam. At ille: Nonne cor meum tecum erat. cum reversus fuerat homo in occursum tuum? Accepisti argentum ut emas possessiones. Sed lepra naaman adhaerebit tibi et semini tuo in sempiternum. Et egressus est ab eo leprosus. Non legitur ad litteram gieci filium habuisse leprosum nec posterum. Certum est autem de giecitibus quod lepra simonice respersi sunt.

De securi et acrisia syrorum.

Capitulum. IX.

Actum est autem

cum esset heliseus cum filiis prophetarum incidit ligna ad iordanem cecidit ferrum securi unus in aquam. Cumque evulset ille. misit heliseus lignum in aquam ubi ceciderat ferrum. et natavit ferrum et tulit illud. Porro rex syrie pugnabat contra israhel. et sepe ponebat suos suos in insidiis. quos cauebat rex israhel heliseo sibi manifestate abscondita syrorum. Et perturbatus rex syrie ait suis suis: Quis vestrum proditor est mei apud regem israhel? Et ait unus: Nequaquam sed heliseus indicat regi israhel quecumque loqueris in cordani. Qui ait: Mittam et capiam eum. Cumque accepisset eum esse in dathaim. misit illuc robur exercitus. Qui venientes illuc in nocte circumdederunt civitatem. Mane puer helisei vidit exercitum. territusque clamavit: Hec

Regum quarti

dñe qđ faciem? Qui rñdit: Noli timere. plures sūt nobiscū. Et orāte heliseo apuit dñs oculos pueri. 7 vidit mōtē plenū curribus igneis. i. agminib⁹ angeloz. Lūq̄z ita rēt hostes ad eum. orāte heliseo pcussit eos dñs cecitate. nō oī qđ ē. s̄ acrisiane eñ agno. scerent. Et dixit ad eos helise⁹. Nō ē h̄ via. nec est ista ciuitas. i. nō ē h̄ māsiō helisei. Sequimini me 7 ostēdā vobis virū quē q̄ritis. 7 duxit eos ī samariā. Et orāte heliseo aperuit dñs oculos eoz. 7 viderūt se esse ī medio samarie. 7 hostes circūstantes. Et dixit rex isrl̄ ad heliseū. Percutiā eos pater mi. Qui rñdit. Nequaquē. dñs enim adduxit eos. s̄ p̄be eis hospitalitatē affluēter. Quo facto redierūt syri ad ppria. nec vltra in dieb⁹ helisei venerunt latrones syrie in israel.

Acrisia ē amentia vi-
sus. s̄. qñ q̄rimus qđ
in manu tenemus.

De secunda obsidione samarie.

Capitulum. X.

Actum est post

hęc benadab rex obsidebat samariā. 7 facta ē fames in samaria. ita vt venderet caput asini. lxxx. argenteis numismatis 7 quarta ps cabi stercozis colūbar. v. argēteis. Hac vt ait ioseph⁹ cōdiebāt cibos p sale. Tradūt qđdam noīe stercozis dici vesiculā columbe. in qua reperiēbant grana de foris allata. Lūq̄z trāsiret rex isrl̄ p murus. 7 cōsideraret custodias muri. clamauit mulier ad eū: Salua me dñe rex. Qui suspicatus qđ q̄reret aliquid ab eo. cōmot⁹ rñdit: Nō saluat te dñs. An te saluare possū. De area an te torculari: Quē rñdit: Nequaquē dñe. s̄ ego 7 mulier ista cōdixeram⁹ de filijs nostris comedendis. 7 comedim⁹ filiū meū s̄ aut abscōdit filiū suū. Et cōtristat⁹ est rex vehemēter. 7 scidit vestimēta sua. 7 apparuit ciliciū quo vestitus erat ad carnē. Et ait: Quid ampli⁹ mali possum⁹ expectare a dño. Hęc faciat mihi de⁹. 7 hęc addat. si steterit caput helisei sup ipsuz hodie. Hoc enī māli imputabat heliseo. qđ cōcines non libera-

bat cū posset. Lūq̄z misisset spiculatorē pgnitētia duct⁹ sequebat eū vt phiberet. Heliseus aut sedebat in domo sua 7 senes cum eo. quos ioseph⁹ discipulos ei⁹ dicit. Et ait helise⁹: Nescit qz fili⁹ homicide. qđ. s̄. occidit naboth misit vt p̄cidat caput meuz. Prohibete intrare nunciū donec veniat rex. qđ. p̄hibebit ei qđ iusserat. Lūq̄z supuenisset rex ait heliseus: Cras bachora erit in porta samarie modius simile. p̄ statere vno. et duo modij hordei similiter. Et irrisit eū vnus eozū sup quoz manus rex incumbēbat dicens s̄ eē impossibile. Qui heliseus. Videbis 7 nō comedes. Porro quattuor leprosi erāt ad introitum porte fame deficiētes. Qui vespere venerunt ad castra syrie 7 neminē ibi repererūt. Terrauerat enī dñs syros. 7 sonit⁹ exercitus magni mittēs sup eos. fugerūtqz animas suas tm saluare cupientes. 7 intrātes leprosi comederūt. 7 tollentes de p̄da iuxta cor suuz nūciauerunt portarijs vrbis syros abisse. Suspicatus autē rex israel syros simulasse fugam 7 latere. misit duos in equis qđ explorarent oīa vsqz ad iordanem. Qui cum reuersi nunciassent syros fugisse egressus p̄ls diripuit castra. 7 vendebat simila 7 hordeū iuxta verbū helisei. Dux autē qđ irriserat eū a rege cōstitut⁹ ad portam oppressus ē a turba. 7 mortuus est.

De fame septē añozū et peregrinatione mulieris sunamitis. Ca. XI

Est hec aut he

lisus locutus ē ad mulierem. cui⁹ filiū suscitauerat. Vade cū domo tua peregrinari vbicunqz poteris. Vocabit enī dominus famem sup terram. vij. annos. id est angelū p̄positū fami. qđ. d. famēs veniet. v̄l est locutio. De hac fame ambigū ē vtrū p̄cesserit p̄dictā obsidionē vel secuta sit. Igit mulier itrauit terrā philistiim. 7 cōtribules occupauerunt bona ei⁹. Quē finita fameregressa ē. 7 intrauit vt interpellaret regem p̄ domo sua et agris. Et tunc rex loquebatur cum gieci. quērens ab eo magnalia helisei. Qui videns mulierē ait: Dñe s̄ ē mulier. 7

*Quoniam dicitur
ros. sic dicitur
dicitur Heliseus.*

*Deus uerbo He
dicitur*

hic est filius eius quem suscitauit heliseus. Quae cum narrasset regi seriem facti. restituit ei rex quicumque amiserat a die qua reliquerat terras.
De morte benadab. Capitu. XII

De benadab

P rex syrie audiens quod deus amouerat eum ab obsidione et non homo contristatus egrotabat. Heliseus autem ueniebat damascum et misit rex in occursum eius acahel cum muneribus. ut consuleret de infirmitate sua. Cui quarenti respondit heliseus: Dic ei sanaberis. Nec dixit sanabitur quia mortuus est rex. Sed ut diceret ei sanaberis. postea traxit acahel in partem dicens Ostendit mihi dominus quia morietur et tu eris rex syrie. Tunc impletum est quod dixerat dominus heliseo. Aliter enim non inuenit helias acahel. nisi quia per heliseum praedixit eum futurum regem. Et flevit heliseus uidentes in spiritu mala quae facturus erat acahel filius israel. qui etiam indicauit illi. Et reuersus acahel ad regem dixit: sanaberis. Altera die tulit stragulum. et infudit aquam. et expandit super faciem eius. Stragulum proprie est stratorum quod lecto uel sedili super sternitur. Et dicitur quod acahel pannus perfusus aqua imposuit super eum ad refrigerandum. Hebraeus habet. Expandit super faciem suam stragulum. ut non acahel sed ipse benadab hoc fecisse intelligatur. et tamen mortuus est rex et regnauit acahel pro eo. Quidam tamen hoc exponunt de obsequio mortui dicentes quod acahel mortuum lauit aqua. et expandit stragulum super faciem mortui. Iosephus plane dicit quod acahel altera die infuso laqueo stragulauit illum. Ad hunc sensum quodam praedicta littera referunt dicentes. quod acahel uelut madefactam posuit super faciem eius. simulans refrigerationem. sed statim effudit aquam super os eius donec suffocaret eum.
De iozam rege iuda. Capitu. XIII

De anno qui

P to iozam filij achab regis israel in quo coregnauerat ei iosaphat rex iuda regnauit iozam filius iosaphat in hierusalem. viij. annis. Qui ad consilium uxoris fecit malum coram domino secutus est deos alienos. Tamen dominus non disperdit iudam propter dauid seruum suum. Tunc re-

cessit edom ne esset sub iuda. Nam et regem suum tributarium occiderunt idumei. nouum creates qui non tenerent tributa reddere. Cumque iozam senex fratres suos occidisset. compelleretque hierosolymitas etiam idolatrare. tulit ad eum helias quidam propheta epistolam correctoriae cum comminatione poenae. Impleta est autem comminatione in hunc modum. Arabes irruentes in iudam vastauerunt prouinciam et domos regias. et uxorem regis abduxerunt. filiosque occiderunt praeter ochociam. et ipse tandem cronicae incidit egritudine. interna corruptione viscera effudit. ut quotidie quasi se peuntem uideret et mortuus est. et sepultus est in ciuitate dauid. Non tamen ut ait iosephus in sepulcro patrum suorum. sed prout tumulum sine regalibus exequiis traderunt ei. Et regnauit ochocias. uel acahas filius eius pro eo. Hunc regem et reliquos usque ad ochociam praetermittit mattheus. Regnauit autem anno. xij. iozam filij achab. Triginti duorum annorum erat ochocias cum regnare cepisset. et uno anno regnauit in hierusalem. et ambulauit in uis achab aui sui. Abijtque cum iozam filio achab auunculo suo ad praeliandum contra acahel regem syrie in ramoth galaad. et vulneratus est iozam. et relicto exercitu in obsidione sub hieu principe descendit in ierusalem ut curaretur. et descendit cum eo acahas.

De hieu rege israel. Capitu. XIII.

Eliseus autem mihi

H sit unum de filiis prophetarum cum lenticula olei ad exercitum in ramoth galaad. ut ibi hieu euocatus in partem uingeret in regem super israel. Qui cum inuenisset hieu sedentem cum principibus ait: Verbum mihi ad te est o princeps. et ait hieu: Ad quae? Qui respondit: Ad te o princeps. Forte non cognoscens hieu. sed quasi praesagium in mente sua posuerat. ipsus esse hieu. qui primus respondisset. Cumque induxisset eum in cubiculum. fudit oleum super caput eius et ait: Hec dicit dominus: Anxi te in regem super israel. et percuties omnes domum achab in ultione sanguinis seruorum meorum de manu iecabel. Quo facto citissime aufugit propheta. Cumque regressus esset hieu ad

Regum quarti

seruos dñi sui dixerunt: Quid venit insanus iste ad te: Quasi insanos enim reputabāt filios prophetarū. vñ qz fugerat citissime q̄si insanus. Et ait hieu: Recte iudicastis. Quā verba vesana locutus est dicēs: Hec dicit dñs. Anxite in regē sup̄ israel. Festinauerunt itaqz tollere vestes suas et substernere. ei i similitudine tribunalis. et canētes tuba dixerunt: Regnabit hieu. Cōiurauit ergo hieu p̄tra iorā et ait: Nullus nūciet hoc i ierāel. s̄ oēs ascendam simul. Cūqz ascēderent. speculator in ierāel ait: Video globū venientē. Et suspicatus ioram vel captā esse vrbē. vel pacē factam. misit nūciū in occursum eorū. Qui ait. Hec dixit rex. Pacata sūt oīa. Et ait hieu. Quid tibi et paci. q. d. Quid ad te: Sequere me. Vel forte huic hieu q̄si ipsi regi respondit. q. d. Quid queris de pace. q̄ terrā et pacem turbas: Et adhesit nūcius ei. Misit et ioram secūdū nūcium. q̄ similiter nō ē reuersus ad eū. Et ascēdēs iorā rex israel. et rex iuda cū eo. egressi sūt i occursum hieu vsqz in agrū naboth ierāelite. Et ait ioram: Est ne pax hieu. Qui respondit: Quē pax. Ad huc vigēt fornicatiōis matr̄ tuę. q. d. Quē pax potest esse inter nos. cū iugiter offēdamus deum p̄ idolatriā matr̄s tue. Et fugiēs ioras ait ad nepotem suū: Insidie sūt hic ochocia. Tūc percussit hieu iorā i ter scapulas. et egressa ē sagitta p̄ cor ei⁹. et corruit mortuus. Et ait hieu ad ducē tertie pt̄ militū: Projice eū in agrū naboth. Memēto quoniā ego et tu sequebamur achab patrē hui⁹. qñ cōminatus ē ei dñs p̄ helias. q̄ redderet ei i agro naboth p̄ sāguine naboth et p̄ sāguine filiorū ei⁹. Tū supra de filiis naboth nulla facta ē mētio s̄ qd̄ ibi tacitū ē. hic supplet. Forte canes lixerūt sāguinē iorā iuxta verbū helie. Lixerūt enī sāguinē achab cū lixerūt sāguinē filij ei⁹. Ochociam nō fugiētes insecutus est hieu. et vulnerauit eū i ascensu gabar. Qui vulneratus fugit i macedo. et mortuus est ibi. et tulerūt eū i hierusalem. et sepultus est in ciuitate dauid. Post hęc intrauit hieu in ierāel. Porro ierāel erat i arce turris et depinxit oculos suos sibi. et ornauit

caput suū vt pulchrior venientib⁹ appareret et p̄ fenestrā ait ad hieu: Quāq̄d pax esse potest camri. q̄ interfecit dñm suū. q. d. Tu occidisti dñm tuū sicut camri. et eadē pena puniendus es. Tūc dixit hieu duob⁹ eunuchis q̄ circūstabāt eā: Precipitate eā. et precipitauerūt eā de turre. et cōculcauerūt eā vngulę equorū. Cūqz hieu sederet ad mēsam. ait seruis suis: Ite et sepelite maledictā illā. qz filia regis ē. Cūqz venissent ad eā. nō inuenerūt nisi caluariam. id est. sup̄ remā cellulam cerebri. et pedes et sumitates manū. Quo audito ait hieu: Sermo dñi ē quem locutus est per heliam.

De lxx. filiis achab et eorū morte et demorte hieu. Capi. xv.

Rait aut ach

ab. lxx. filij i samaria. Et sc̄psit hieu ad nutricos eorū. et ad optimates ciuitatis dicens: Eligite quē vultis de filiis achab. et cōstituite regē sup̄ vos. et pugnate p̄ domo dñi vestri. Qui p̄territi rescripserūt ei. Serui tui sumus. fac quod tibi placet. Et sc̄psit eis secūdo. Si mei estis. tollite capita filiorum dñi vestri. et venite ad me cras i ierāel et sic factum est. Et attulerūt capita i cophinis ad hieu. Qui mādanit ne introducerēt ad eum. sed iuxta introitus porte ponerēt ad duos acervos vsqz mane. Cūqz mane intueret capita. dixit hieu ad populus: Iusti estis. q. d. Cōparatione istorum q̄. lxx. occiderūt iusti estis. q̄ nō nisi iorā et iecabel mecū occidistis. Vel potius samaritas q̄ eos occiderant cōmēdanit. q. d. Iuste fecistis implendo verbū dñi. qd̄ videt velle littera sequens. Addidit enī: Si ergo interfeci dñm meū. q̄s percussit eum et istos: Dñs fecit qd̄ locutus est in manu helie. Tūc percussit hieu omnes reliquos de domo achab in ierāel. et optimates ei⁹ et notos et sacerdotes. et ibat in samariam. In via vero obuianit. xl. duob⁹ fratribus ochocie regis iuda. q̄ descenderant ad salutandos ioras et ochociaz ne scientes q̄ occisi essent. et occidit eos hieu. Tūc egressus est in occursum hieu iona

Dab fili⁹ rechab. et benedixit ei pro ultione dñi quam fecerat. Quem impositus curru suo duxit hien in samariam. et percussit omnes qui reliquerat de achab usque ad unum. Congregavit ergo hien populum samarie. et ait in dolo: Ampliare volo cultum baal. vocate omnes prophetas eius et sacerdotes. Quicumque defuerit non viuet. Sacrificium enim grande est mihi baal. et venerunt omnes serui baal. nec unus defuit. et repleta est domus baal. Et ait hien his qui erant super vestes. Date vestes omnibus servis baal. Et dederunt. Cumque perscrutatus esset hien diligenter. ne quis defesset vel alius interesset. dixit militibus suis. Ingredimini et percute eos. nullus euadat. Et percusserunt eos. statuamque baal commoverunt. et destruxerunt templum eius. et fecerunt pro eo latrinas. id est. subterraneos cuniculos ad mundandas vias urbis. Et deleuit hien baal de israel. Verumtamen a vijs hyeroboam non recessit. et ait ei dominus: Quia fecisti que in corde meo erant contra domum achab. filij tui usque ad quartam generationem sedebunt super thronum israel. Et mortuus est hien et sepultus in samaria cum regnasset viginti octo annis et regnavit pro eo filius eius ioas vel ioabac vel ioachaç.

De athalia et ioas. Cap. XVI

De athalia

videns filium suum mortuum et volens regnare. interfecit omne semen regium in hierusalem. Erat autem ioaba soror ochocie ex patre. et uxor ioiade summi sacerdotis. que furata est ioas filium ochocie lactentem ne interfeceret. et abscondit eum septem annis in domo domini. id est. in domuculis ebdomadarioum. Anno autem septimo ioiada collegit centuriones et principes leuitarum et milites. et ostendit eis secreto filium regis. et coniuraverunt omnes pro puero contra athaliam. et propter puerum in sabbato constituerunt reges. Et fecerunt in hunc modum. Viginti quattuor erant summi sacerdotes. quorum unus in ebdomada vicis sue habitabat secum in ministerium. xiiij. mino-

res sacerdotes. et totidem cantores. et totidem ianitores. Diluculo vero sabbati pontifex qui ministraverat. cum turma sua egrediebatur ad propria. pontifex vero qui ministraturus erat ingrediebatur cum turma sua. Tunc autem ioiada per ampliam exercitu retinuit egressuros. et recepit ingressuros. faciens ex eis duas turmas. Adiunxit quoque tertiam turmam de centurionibus et leuitis quos convocauerat. et intrans domum saltus et domum armorum quam quodam fecerat david. dedit singulis arma et precepit egressuris. ut circumstarent regem in atrio interiori et custodirent. Ingressuris vero dixit ut ascenderent ad domum regiam ne serui regine egredientes ex ea unctionem regis impedirent. Sed hanc turmam diuisit in tres partes. precipiens. ut una observaret excubias regis. id est. porticus domus regie. Alia pars observaret portam seyr per quam ascendebatur de ciuitate in domum regiam. Tertia pars observaret domum messa. que dicitur porta scutariorum. id est. custodiam regis per quam de domo regie ascendebatur in templum. Tertiam vero partem quam collegerat de centurionibus et leuitis posuit ad custodiam atriorum templi ex omni parte. Tunc ipse cum reliquis sacerdotibus et leuitis et senioribus produxit filium regis et unxit eum in regem. et imposuit super eum diademam. et testimonium. id est. legem dei dedit ei tenendam in manibus. ut cum ipso habitu regni disciplina legis dei seruanda committeretur. Athalia vero accurrens. scidit vestimenta sua clamans. Coniuratio coniuratio. Et eduxerunt eam centuriones extra septa templi per portam equorum. et interfecta est ibi. Deduxerunt quoque regem per portam scutariorum in palatium. et sedit super thronum regium. Et letatus est et populus terre. quia abstulerat dominus opprobrium. ne regnaret mulier super eos. et destruxerunt templum baal. arasque et imagines quas fecerat ioaba et athalia. Mathan quoque sacerdotem baal occiderunt coram altari. Septem annorum erat ioas cum regnare cepisset. anno septimo hien regis israel et quadraginta annis regnavit in hierusalem. et fecit rectum coram domino cunctis diebus.